

Agridagen

Kom vrijdag of in het weekend langs op de Boerenbondstand en dien je PAS-bezwaarschrift in. ▶ p. 61

Watergebruik

Realiseer een gelijkmatiger groei en bespaar water en tijd met druppelslangen. ▶ p. 34

Caroline Van der Heyden:

“Ook jij kan sympathisanten bewust maken van de impact van de PAS.” ▶ p. 7

Boer&Tuinder

Boer in de kijker Tom Wouters ▶ p. 64

“Op de beurs helpen we boeren met hun bezwaren invullen”

**BOEREN
BOND**
informeert

Volg loopbaancoaching bij Acerta

Versterk je ondernemerschap vanuit je eigen talenten

Talentedanalyse

Stielkennis alleen volstaat niet meer om je landbouwbedrijf te leiden. Je neemt voortdurend beslissingen. Het is normaal dat je niet alles even goed kan. Voor het ene heb je meer talent dan voor het andere. Stel jij je vragen als: wat wil ik? Wat kan ik goed en waar wil ik naartoe?

Coaching in 3 sessies

Boerenbond geeft je de kans om een coaching te volgen. Een professionele loopbaancoach van Acerta, die de landbouwsector goed kent, helpt je in 3 sessies zicht te krijgen op jouw talenten.

VDAB-loopbaancheques

Ontdek met dit loopbaantraject je talenten en bouw een toekomstplan voor jezelf en je bedrijf. Zo maak je ondernemerschap robuuster! Bovendien kan je een beroep doen op de VDAB en loopbaancheques. Daardoor kost deze begeleiding je slechts 40 euro.

Hoe aanmelden?

Snel ontdekken of zo'n scan echt iets voor jou is? Vul je gegevens in op de site van Acerta. Een coach contacteert je dan voor een vrijblijvend gesprek en spreekt met je af hoe het traject verder zal verlopen.

Uraag een vrijblijvend gesprek via www.acerta.be/loopbaanbegeleiding

“Via de loopbaancoaching van Acerta heb ik mijn eigen sterktes ontdekt, maar ook de zaken waar- bij ik externe expertise nodig heb.”

Zeno Vandenberghe

 BOEREN BOND
adviseert

Van de week

5 PAS-beleid ondermijnt de hele land- en tuinbouwsector

Actualiteiten

8 Sectorvakgroep Akkerbouw
9 Europa in 't kort
10 Economische missie VK haalt economische banden aan
11 Phytofar omgedoopt tot Belplant

De markten

14 Commentaar bij de prijzen van pluimvee, eieren en rundvee

Management

20 Rentabiliteit akkerbouw

Dossier

24 Energie

Duurzaam watergebruik

34 Water en tijd besparen met druppelsslangen

Natuur

36 Het Boerennatuurpakket in de bloemetjes gezet

Reportage

38 Beleidsmakers ontdekken uitdagingen fruittelers

Veehouderij

40 Kreupelheid vermijden door optimalisatie huisvesting, voeder en drinkwater

Bionieuws

46 Voederbomen in de weide

Teeltechniek

50 Mais heeft baat bij vruchtafwisseling

Regio

52 Agenda
54 Nieuws uit de provincies

Bestrijding van complexe onkruidflora in mais

Een volledige bestrijding van de onkruidflora met één behandeling wordt alsmaar moeilijker en is vaak onvoldoende, zo ook in de teelt van mais.

12

Gebruik de affiche en flyer in bijlage

Bezwaar indienen tegen de PAS kan nog tot en met 17 juni. Leg mensen uit waarover het gaat aan de hand van de affiche en flyer die we jullie deze week aanbieden bij deze *Boer&Tuinder*.

PAS-impact in korte keten

In deze Week van de Korte Keten wordt de PAS-zwartwittegenstelling door sommigen als enig mogelijk toekomstscenario voor de Vlaamse landbouw beschreven.

“Je kan meer halen uit je digitale meter.”

Laurens Vandelanootte, consulent Energie en klimaat ▶ P. 31

© COVERFOTO: MARCO MERTENS

“Van eigen producten promoten kunnen we nog wat leren van de Britten.”

Handelsmissie zet Vlaamse agrovoeding in de kijker

Vorige week nam ik deel aan de Belgische economische missie naar het Verenigd Koninkrijk (VK). Na twee jaar corona en Brexit was dit een uitgelezen kans om onze relatie met de Britten kracht bij te zetten. Voor heel wat Vlaamse landbouwproducten is de Britse markt namelijk van groot belang; we moeten vermijden dat de Brexit dit verstoort. Er nam dan ook een uitgebreide delegatie vanuit de agro- en voedingssector deel. Het grootste deel van onze export wordt afgezet bij onze directe buurlanden, waar het VK – ondanks het vertrek uit de EU – een van is. Specifiek steeg de export van agro- en voedingsproducten naar het VK in 2021 van 3 naar 4 miljard euro! Dit ondanks de trots en de fierheid van de Britten op hun eigen landbouw- en voedingsproducten. Van dat lokaal chauvinisme kunnen we trouwens in Vlaanderen nog wat leren van de Britten. Eigen producten worden met het verhaal van de plaatselijke boer succesvol aangeprezen. Ondertussen blijven de gevolgen van de Brexit, die stap voor stap wordt doorgevoerd, niet uit. Siertelers moeten al een tijdje voldoen aan extra controles en administratie die oorzaak zijn van extra kosten. VLAM installeerde daarom een Vlaamse tuin in hartje Londen, om de kwaliteitsproducten van onze siertelers te promoten. Voor andere productgroepen is er voorlopig uitstel van nieuwe bijkomende controles. Voor Boerenbond blijft het een prioriteit dat onnodige kosten en vertragingen absoluut moeten worden vermeden, gezien heel wat afzet gerealiseerd wordt van dagverse producten. Verder maakte ik in Londen ook kennis met de Britse landbouworganisatie NFU. Het werd me niet alleen duidelijk dat we dezelfde uitdagingen hebben, maar dat we ook van elkaar kunnen leren over hoe we er mee omgaan. Zowel op niveau van het landbouwbedrijf als op niveau van de organisatie. We spraken dan ook het engagement uit om op regelmatige tijdstippen te overleggen over concrete dossiers, onder andere in onze Europese koepelorganisatie, Copa-Cogeca.

Droogte blijft duren

Dat het afgelopen weken weinig tot niet regende en het al zomers warm werd, is geen nieuws meer. De impact

op de land- en tuinbouwgewassen is wisselend en hangt af van het type gewas, de regio en of het de komende dagen al dan niet zal regenen. Ondertussen hebben heel wat land- en tuinbouwbedrijven de voorbije jaren geïnvesteerd in duurzaam watergebruik. De droge zomers van de vorige jaren hebben ervoor gezorgd dat er een versnelling hoger werd geschakeld. Tal van initiatieven werden genomen inzake efficiënter watergebruik, investeringen in waterhergebruik, onderzoek naar droogtebestendige gewassen – en dit met inzet van middelen van de sector en van Boerenbond. In deze *Boer&Tuinder* brengen we een getuigenis over een van die vele initiatieven die land- en tuinbouwers namen (zie pagina 34).

Ook het beleid zette na de droge zomers stappen om de uitdagingen op een meer gestructureerde manier aan te pakken. In het voorjaar van 2021 werd een eerste versie van het prioritair afwegingskader water voorgesteld – een plan om op een meer objectieve manier beslissingen te nemen bij waterschaarste. Dat plan zou worden uitgetest op het terrein – maar dat was in de natte zomer van 2021 niet aan de orde. We herhalen daarom onze vraag van vorig jaar om een volledige socio-economische studie te maken van de voorgestelde aanpak zodat onze sector straks niet ten onrechte zwaardere maatregelen krijgt opgelegd. Ook het principe dat inspanningen beloond worden, moet verder worden verfijnd in het afwegingskader.

Een aantal provinciegouverneurs vaardigden intussen bijkomende captatieverboden uit. Dit gebeurt na bespreking in de provinciale droogtecommissies, waar wij in de meeste provincies mee aan tafel zitten. Water blijft alleszins onmisbaar voor de land- en tuinbouwsector. Door samenwerking moet er verder worden gekeken welke alternatieven mogelijk zijn om toch voldoende water te voorzien – denk maar aan bestaande initiatieven met Aquafin of de industrie. Een warme oproep dus om alle partners te betrekken en mee te zoeken naar oplossingen. En ondertussen blijven hopen op dat broodnodige spatje regen ... genoeg, maar hopelijk ook niet te veel.

voorzitter@boerenbond.be

PAS-beleid ondermijnt de hele land- en tuinbouwsector

We staan er niet alleen voor!

Dat onze sector kop van jut is in het PAS-akkoord van de Vlaamse regering is een understatement. Gelukkig krijgen land- en tuinbouwers over heel Vlaanderen ook heel wat hartverwarmende reacties en steunbetuigingen uit verschillende hoeken.

Hanne Leirs en Caroline Van der Heyden, adviseurs Milieubeleid, Studiedienst Boerenbond en Patrick Dieleman / Illustraties: Joris Snaet

Niet alleen landbouwers getroffen

Het PAS-dossier is geen simpel dossier en dat is er de laatste maanden niet op verbeterd. De materie op zich was al erg technisch, maar de kleurencode uit 2014 maakte het verhaal nog behapbaar. De lasagne van verschillende elementen uit het huidige krokusakkoord

(generieke maatregelen, nulbemesting, NER, piekbelasters, maatwerk ...) maakt het geheel echter weer een stuk ingewikkelder. De gehele impact van het krokusakkoord uitleggen aan mensen uit de sector mag dan al een klusje zijn, het verhaal doen aan landbouwleken is een grote uitdaging. Toch is het essentieel dat ook niet-landbouwers

zich bewust zijn van wat de Vlaamse regering van plan is. Het PAS-akkoord mag dan wel in de eerste plaats de land- en tuinbouw ongemeen hard raken, de effecten ervan zullen ook voor heel wat andere Vlamingen merkbaar zijn. Denk bijvoorbeeld aan consumenten die graag kiezen voor producten van eigen bodem of van om de hoek, producten van wereldtop op het vlak van smaak, kwaliteit, klimaat- en milieuvriendelijkheid, veiligheid én dierenwelzijn. Maar ook in Vlaamse plattelandsgemeenten waarin de bewoners genieten van het Vlaamse landschap waarin weides, akkers en natuur naadloos in elkaar overgaan, zullen de effecten van de PAS merkbaar ▶

zijn. Naast 'plezier' en 'degelijkheid' staan er ook heel wat economische belangen op de helling. De agrovoedingsindustrie is de grootste industrie van Vlaanderen, waarvan onze landbouwbedrijven uiteraard de fundamenten zijn. Als je aan die fundamenteen raakt kunnen de economische gevolgen voor die bedrijven, hun werknemers, maar ook voor Vlaanderen in het algemeen, groot worden. Dat het PAS-akkoord dus niet alleen landbouwers raakt, dringt ondertussen bij heel wat mensen door. De steun voor onze sector wordt dan ook steeds groter.

Ketenpartners aan één zeel

Dat we op de ketenpartners van de agrovoedingssector konden rekenen, wisten we al. Vlak voor het krokusakkoord lanceerden we samen met alle partijen de campagne '1 op 3 jobs op de schop' als gezamenlijke oproep richting de Vlaamse regering. We bezochten toen als één front de bevoegde Vlaamse ministers, de Vlaamse minister-president en viceminister-presidenten. Ook nu nog krijgen we steun van elk van de partners, dat kon je ook in de *Boer&Tuinder* van vorige week lezen in verschillende artikelen en interviews. Ook onder de wake-upcalls, bewustwordingsevenementen die in verschil-

lende provincies georganiseerd werden, zetten de ketenpartners mee hun schouders, door als gastheer op te treden en getuigenis te brengen. En het zal niet blijven bij woorden alleen. Net als wij zijn ook de ketenpartners zich immers volop aan het organiseren om bezwaarschriften in te dienen tegen de PAS-voorstellen.

Gemeenten aan boord

De vele lokale acties die jullie voerden in heel wat gemeenten en de wake-upcalls hebben hun doel niet gemist. De verhalen van land- en tuinbouwers en ketenpartners hebben heel wat lokale mandatarissen aan het denken gezet. Ze werden zich bewust van wat deze PAS kan betekenen voor de landbouwfamilies die hun gemeente of provincie kleuren en voor de ketenpartners, die zorgen voor tewerkstelling, innovatie en welvaart in de buurt. En dat is nodig. Het Departement Omgeving vraagt de gemeenten immers om advies over de PAS-plannen die op tafel liggen. Onze voorzitter schreef daarom ook elk van de gemeenten aan met de vraag om in hun advies rekening te houden met de immense impact die het voorstel heeft op de landbouwsector, ook in hun gemeente. We kregen heel wat posi-

tieve reacties van burgemeesters die aangaven dat ze met onze input aan de slag zullen gaan, maar ook heel wat vragen van politici die het een beetje in Keulen hoorden donderen. Veel mandatarissen blijven het immers moeilijk vinden om te kunnen inschatten wat de gevolgen van het akkoord zijn in hun gemeente. Daarom organiseerden we deze week ook nog een webinar specifiek gericht op mandatarissen, waarin we het verhaal en onze visie op het geheel toelichtten. Alle acties, wake-upcalls, brieven en webinars naar de gemeenten en mandatarissen toe zijn erg belangrijk. Niet enkel in het kader van de adviesvraag vanuit het Departement Omgeving, ook omdat de mandatarissen uiteindelijk de basis vormen van het politiek weefsel dat reikt tot in de Vlaamse regering. We hopen dus om ook via deze weg bijsturing van de PAS in de hand te werken.

Publieke opinie

Naast ketenpartners en gemeenten merken we dat ook steeds meer 'gewone burgers' zich achter de sector scharen. De vele getuigenissen en authentieke verhalen die sinds het akkoord in de pers en op sociale media circuleren, geven het papieren akkoord voor het grote publiek een gezicht en maken de gevolgen ook voor hen steeds bevattelijker. Dat merk je enerzijds aan de reacties op sociale media, maar zeker ook aan de vragen die we binnenkrijgen rond de bezwaartool voor sympathisanten.

Hoe wordt dit lokaal aangepakt?

Patrick De Greve is oud-schepen en nu fractieleider in de gemeenteraad van Sint-Laureins (Oost-Vlaanderen) en onder meer ook voorzitter van de lokale landelijke gilde en bedrijfsgilde. Bovendien boert hij zelf ook. We peilden bij hem naar de manier waarop men in zijn gemeente omgaat met het openbaar onderzoek.

Patrick De Greve, Sint-Laureins:

“Zelf leg ik tegenwoordig elke dag uit aan burgers dat het stikstofdossier ons, boeren, aan handen en voeten bindt.”

“Ik ben hier zowat het enige aanspreekpunt voor dat dossier”, reageert Patrick. “De medewerkers van de gemeente contacteren mij, omdat ze te weinig landbouwachtergrond hebben om dit dossier te begrijpen. Dat probleem stelde zich ook al in 2015, toen die lijst met rode en oranje bedrijven bekend werd. Ze worden vanuit Brussel onvoldoende geïnformeerd om te weten welke impact dit heeft. Nu krijgen ze een tekst van 1024 pagina's waarvoor ze de achtergrondkennis missen om die te doorgronden, als ze daar al de tijd voor zouden hebben. Samen met de schepen en de voorzitter gaan we de landbouwwaard samenroepen, om de mensen te informeren hoe ze bezwaar kunnen indienen. Alle inwoners werden al geïnformeerd over het openbaar onderzoek via het gemeentelijk infoblad, maar tot nu toe kwam op basis daarvan nog geen enkel bezwaar binnen.”

Patrick wijst erop dat zelfs in een uitgesproken plattelandsgemeente als Sint-Laureins de afstand tussen boeren en burgers groter werd. “We zijn een kleine gemeente van 6780 inwoners. Vroeger was iedereen boer, of ze gingen bij de boeren helpen. Om hier iets aan te veranderen, hebben we een drietal jaar geleden vanuit de gemeente het initiatief genomen om de groeiende interesse om aan te kopen in hoeve-winkels te ondersteunen. We hebben banken geplaast bij de verkooppunten, waar de mensen iets kunnen eten of drinken of wat kunnen verpozen. Vooral de jongere boeren trekken daarop af voor een babbeltje met de toeristen. Bij die gesprekken gaan ze moeilijke onderwerpen niet uit de weg. Dat heeft een enorm positieve impact. Zelf leg ik tegenwoordig ook elke dag uit aan burgers dat het stikstofdossier ons, boeren, aan handen en voeten bindt, en dat we misschien wel zullen moeten verdwijnen. Ik krijg steevast de reactie dat ze niet begrijpen hoe men vanuit Brussel kan zeggen wat een landbouwer hier moet doen. Als voorzitter van de bedrijfsgilde werd ik door veel leden gebeld met de vraag hoe ze een bezwaar moeten indienen. We gaan met de bedrijfsgilde de boeren ondersteunen bij het opstellen van hun bezwaarschrift. En nu het gras gemaaid is, gaan we na het zaaien van de laatste mais nog wat borden bijplaatsen voor de actie 'Stop de waanzin.’” ■

Caroline Van der Heyden

adviseur Milieubeleid, Studiedienst
caroline.van.der.heyden@boerenbond.be

Leg het uit!

Mensen bewust maken van de impact van de PAS, daarin ligt ook een rol weggelegd voor elk van jullie. Spreek over wat er te gebeuren staat; in je hoevewinkel, in je sportclub, aan de schoolpoort of op een familiefeest. Leg mensen uit waarover het gaat, of beter nog, toon het. Neem hen mee op jouw bedrijf en laat hen zien wat je doet, waarom je het doet en vertel hen wat de impact kan zijn op jou, je familie en je bedrijf. Wanneer mensen even de tijd nemen om te lezen of te luisteren, krijg je steevast een verbijsterde reactie: “Is dat écht wat men wil doen? Dat mag toch niet!” Als mensen die reactie in een bezwaarschrift gieten en inbrengen in het openbaar onderzoek, wordt dat een enorm sterk signaal richting de overheid.

“Mensen bewust maken van de impact van de PAS, daarin ligt ook een rol weggelegd voor jullie!”

Hoe bezwaar indienen?

Bijna niemand wordt gespaard door dit stikstofakkoord. Daarom is het belangrijk dat zo veel mogelijk bedrijven een persoonlijk bezwaar indienen, met daarin het effect van de maatregelen op hun werking en ontwikkelingskansen. Ook je burens, vrienden en familieleden kunnen een bezwaar indienen, dat ze kunnen opstellen met onze sympathisantentool. Ook bij deze *Boer&Tuinder* vind je materiaal om je verhaal te ondersteunen.

www.boerenbond.be/bezwaarschriften-sympathisanten

Akkerbouw | Toekomstige aanpak knolcyperus

In 1985 is knolcyperus in België binnengekomen via Nederland. Knolcyperus kent een enorme verspreidingscapaciteit en was tussen 2011 en 2016 opgenomen als quarantaineorganisme onder de controlebevoegdheid van het FAVV. Sinds 2016 is knolcyperus geen quarantaineorganisme meer, maar is het wel opgenomen in IPM met als doel het verder te bestrijden. Ondertussen heeft het Departement Landbouw en Visserij een voorstel gedaan om knolcyperus op te nemen binnen de randvoorwaarden. In het Vlaams regeerakkoord is opgenomen dat de impact van invasieve exoten op een gecoördineerde manier moet worden aangepakt, waarmee alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid opnemen. Hiervoor heeft het Departement Landbouw en Visserij een kapstok binnen het GLB, waarin men de mogelijkheid heeft om facultatieve maatregelen op te leggen om invasieve soorten te voorkomen. Vandaar is het voorstel om het volgen van het teeltverbod van wortel-, bol- en knolgewassen op besmette percelen op te nemen in de randvoorwaarden. Sectorvakgroep Akkerbouw

Er moet voldoende ruimte gecreëerd worden in het gebruik van middelen met een werking tegen knolcyperus om een degelijke bestrijding mogelijk te maken.

vraagt om maar te sanctioneren indien het teeltverbod niet wordt nageleefd op een geïnventariseerd perceel. Bij een eerste controle is er dus geen sanctie, maar wel een aanduiding van het perceel als besmet in de verzamelaanvraag. Pas bij een tweede controle en inbreuk van de voorwaarden kan er worden gesanctioneerd. De sectorvakgroep benadrukt dat dit enkel effect heeft als ook de deur vanuit andere hoeken, zoals via afnemers en grachten, gesloten wordt voor het verplicht afnemen van grond. Er moet voldoende ruimte gecreëerd worden in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met een werking tegen knolcyperus om een degelijke bestrijding mogelijk te maken. Er moet de mogelijkheid zijn om lokale besmettingen administratief af te splitsen, met de nodige perimeter rond de besmetting.

Akkerbouw | Verplichte opleiding biocidenlicentie

Er is een ontwerpwetgeving voor de opleiding voor professionele gebruikers van biociden. Het gaat om producttypes 14 (rodenticiden) en 18 (insecticiden). Als professionele gebruiker beschouwt men de persoon die in het kader van zijn professionele activiteit biociden gebruikt. Professioneel gebruik beschouwt men als het gebruik van biociden in kader van een professionele activiteit waarvoor occasioneel of dagelijks gebruik van biociden integraal deel uitmaakt van het beroep. De biocidenlicentie is een vergunning waaruit voldoende kennis blijkt voor het professionele gebruik van biociden. Sectorvakgroep Akkerbouw vraagt duidelijkheid welke bedrijven, bedrijfsleiders en werknemers onder deze wetgeving zouden vallen. Daarnaast eist de sectorvakgroep dat er een vrijstelling komt tot de verplichte opleiding voor het gebruik op het eigen bedrijf zoals die ook vandaag van toepassing is. Bovendien moet het onderscheid worden gemaakt

tussen verschillende niveaus van verantwoordelijkheid, wat eveneens zou moeten worden voorzien voor de biocidenlicentie zoals bij de fytollicentie. Sectorvakgroep Akkerbouw pleit voor een kleine en korte verplichte aanvullende opleiding binnen de fytollicentieopleiding. In de opleiding moeten zeker ook andere dan universitaire opleidingen in aanmerking komen voor de vrijstelling, iets wat onbegrijpelijk tot nu toe niet voorzien is.

Akkerbouw | Aanpassing voorwaarden beheerovereenkomsten VLM

Sectorvakgroep Akkerbouw is verantwoordelijk over de nieuwe voorwaarden die gelden bij beheerovereenkomsten die afgesloten worden tussen een landbouwer en de VLM. Als landbouwsector moeten we eigenlijk achter deze beheerovereenkomsten kunnen staan, maar als de voorwaarden niet realistisch zijn, dan is er ook geen draagvlak voor. Het niet meer toegelaten om pleksgewijs met de rugspoeier ongewenste soorten zoals de akkerdistel te bestrijden is echt een breekpunt, zonder wijziging smelt het draagvlak voor deze maatregel weg als sneeuw voor de zon. Daarnaast eist de sectorvakgroep ook een aanpassing zodat beheerresten niet verwijderd moeten worden na klepelen in bloemenakkers of faunaranalen. Hopelijk komen er nieuwe inzichten bij het behandelen van de bezwaren van het GLB. ■

Pieter Van Oost, adviseur Plantaardige productie, Studiedienst

Sectorvakgroep Akkerbouw pleit voor een korte verplichte aanvullende opleiding binnen de fytollicentieopleiding.

Europa in 't kort

De uitvoer van Oekraïens graan gebeurt voor 90% via de havens aan de Zwarte Zee, die nu ingenomen zijn door Rusland of sterk onder vuur liggen.

Europese Commissie | Solidariteitscorridors voor Oekraïne

In normale omstandigheden voert Oekraïne 75% van zijn productie van granen en oliehoudende zaden uit. Export van landbouwproducten zoals granen, oliehoudende zaden, diervoeders en meststoffen zijn een zeer belangrijke inkomst voor het land. De uitvoer gebeurt voor 90% via de havens aan de Zwarte Zee. Deze havens zijn ingenomen door het Russische leger of liggen sterk onder vuur. Een groot deel van bovenstaande landbouwproducten ligt nog opgeslagen. Een ander gedeelte is door het Russische leger buitgemaakt. Inmiddels wachten heel wat landen in de wereld op bevoorrading. Dat zijn voornamelijk landen in Afrika en het Midden-Oosten, maar ook China en Europa. De Europese Commissie heeft beslist om Oekraïne te helpen hun silo's te legen door het aanleggen van alternatieve routes, het ter beschikking stellen van extra rolland materiaal, (binnen)schepen en overslagterminals en het faciliteren van douaneformaliteiten en andere inspecties. Op deze manier wil de EU op drie maand tijd minstens 20 miljoen ton graan op zijn buitenlandse bestemming brengen. De oprichting van deze zogenaamde 'solidariteitscorridors' is niet volledig zonder eigenbelang. Door het herstel en de aanleg van nieuwe infrastructuur die beter is afgestemd op de Europese verbindingen, bereidt de EU Oekraïne ook voor op Europese (landbouw)integratie. Ook de Europese landbouw zal zich hieraan moeten aanpassen. ■

Jacques Van Outryve, senior writer

Ophokplicht vervalt

PLUIMVEE Sinds zaterdag 14 mei is er een einde gekomen aan de ophokplicht voor pluimvee. De vogelgriepsituatie bij ons is de voorbije paar weken gunstig geëvolueerd. De laatste besmettingen dateren van half april op diverse locaties in het land. Telkens ging het om besmettingen die werden veroorzaakt door wilde vogels. Waakzaamheid blijft geboden. Gezien dezelfde evolutie ook in de buurlanden en elders in Europa is opgemerkt, achten experts het risico groot dat het virus endemisch is geworden en dus ook tijdens de zomer aanwezig zal zijn in de wilde vogels.

De periode van verhoogd risico wordt omwille van de blijvende dreiging niet opgeheven. Enkel de maatregelen worden aangepast. De ophokplicht wordt opgeheven, zowel voor hobbypluimvee als voor professioneel gehouden pluimvee. Het verplicht binnen drenken van hobbydieren wordt ook opgeheven. Maar het binnen of afgeschermd voeren van alle pluimvee blijft verplicht. De huidige regeling rond het uitladen van slachtpluimvee blijft ook behouden. Wél wordt de uitlaadperiode verlengd tot 10 dagen. Dit doet geen afbreuk aan de striktere bioveiligheid die met deze activiteit gepaard moet blijven gaan. ■

Bron: FAVV

Kijk je volmachten voor het Mestbankloket na

BEMESTING Om de digitale dienstverlening te verbeteren, vereenvoudigt de Mestbank op 1 juni het volmachtensysteem op het Mestbankloket. In het huidige systeem kun je rechten toekennen voor 8 specifieke rubrieken van het Mestbankloket. In het nieuwe systeem krijgt een volmacht houder toegang tot alle rubrieken of tot geen enkele, als raadpleger of beheerder. Het nieuwe systeem gaat op 1 juni in voege. Vanaf dan hebben alleen de volmacht houders met rechten voor alle rubrieken nog toegang tot het Mestbankloket. Controleer daarom best voor 31 mei of de rechten voor je volmacht houders correct zijn ingesteld. Ze verliezen hun volmacht als je nu geen actie onderneemt en kunnen die pas terugkrijgen als je hun volmachten opnieuw instelt. Dat kan je op elk moment doen, dus ook nog na 1 juni. Als je aan volmacht houders alleen raadpleegrechten wilt geven, moet je ervoor zorgen dat niet alle 8 bestaande rechten aangevinkt zijn én moet je 'alle rubrieken raadplegen vanaf 01.06.2022' aanvinken. ■

Bron: VLM

Wat opviel was dat in de winkels overal steun werd betuigd aan Britse boeren.

Economische missie VK haalt economische banden aan

EXPORT Ondanks de Brexit blijft het Verenigd Koninkrijk een erg belangrijke afzetmarkt voor de Belgische agrovoedingsketen. Deze bedrijven waren dan ook erg goed vertegenwoordigd in de economische missie die in het zog van prinses Astrid naar het Verenigd Koninkrijk trok. We vroegen aan Giel Boey, adviseur Internationaal beleid bij Boerenbond, naar het belang ervan voor de Belgische agrovoedingsketen.

Giel, heeft de Belgisch-Britse handel sterk te lijden gehad onder de Brexit?

“Tot vandaag lijkt de schade mee te vallen. Voor sommige producten is zowel de waarde als het volume in 2021 zelfs gestegen, wat zorgde voor een groei van 3 naar 4 miljard euro exportwaarde. Maar het is een gemengd en onvolledig beeld. Onze siertelers zagen zich geconfronteerd met een daling van de exportwaarde naar Groot-Brittannië en hogere kosten. Een nieuwe golf van Britse controlemaatregelen voor alle agrovoedingsproducten werd voor een tweede keer uitgesteld, maar het vooruitzicht op handelsbelemmeringen blijft. We zijn er nog niet.”

Welke boodschap wou de missie overbrengen en is dit gelukt?

“De grote delegatie, met ook heel wat ministers, wilde vooral het krachtig signaal uitsturen dat de deur naar het Verenigd Koninkrijk (VK) moet openblijven. Enkel zo kunnen Belgische bedrijven meerwaarde blijven creëren in het VK. VLAM installeerde met steun van de sierteeltproducenten een tuin in hartje Londen om die boodschap kracht bij te zetten. Daarin is enkel met Belgische planten gewerkt. Dit zet zo onze siertelers letterlijk op de Britse kaart.”

Wat hebben onze land- en tuinbouwproducenten en de verwerkers van hun producten de Britten te bieden?

“De kwaliteit van de Belgische producten en de nabijheid van de markt zijn belangrijke troeven. Bestellingen van topverse producten kunnen snel worden afgehandeld en Belgische aanbieders kunnen flexibel op vragen van Britse klanten inspelen. Maar dan moeten vlotte handelsstromen wel gegarandeerd kunnen worden. Dat vraagt logistiek denkwerk, maar ook het regelgevend kader moet dit faciliteren.”

In welke mate heeft de Brexit ook de Britse consument veranderd in zijn voedingskeuzes?

“Wat opviel was dat in de winkels overal steun werd betuigd aan Britse boeren. De Britse Union Jack hing overal uit. Die Britse reflex is toch iets waarop de lokale retail inspeelt. Maar het VK blijft hoe dan ook voor veel producten niet-zelfvoorzienend. Ook in het high-end segment zitten opportuniteiten voor Belgische topproducten. Wat we alvast konden vinden waren onze Conferenceperen, zuivelproducten, andijvie en tomaten.”

Ook onze voorzitter ging mee op missie. Met welk doel?

“Naast het vertegenwoordigen van de Vlaamse land- en tuinbouwers was deze missie een uitgelezen kans om de banden met de Britse collega-landbouworganisatie NFU aan te halen. Ook langs hun kant waren er nieuwe gezichten na hun recente bestuursverkiezingen. Corona legde een rem op fysieke bijeenkomsten. We hernieuwden er nu contacten die in de toekomst verder zullen worden uitgediept.”

Hoe gaan de Britse boeren om met de nieuwe internationale positie van het VK?

“Het is onweerlegbaar dat er enorme bedreigingen in de Brexit zitten; voor ons maar ook voor onze Britse collega's. Te beginnen bij de inhoud van de nieuwe handelsakkoorden, te eindigen bij logistieke problemen en zelfs beschikbaarheid van arbeid en inputs. In de media en op politiek niveau is land- en tuinbouw daarom alomtegenwoordig. De NFU slaagde er alvast in om een onafhankelijke commissie op te richten die de impact op landbouw van de nieuwe handelsakkoorden toetst. Dat is een grote stap om de eerlijke benadering van de sector in het handelsbeleid te waarborgen, die ook bij ons inspirerend mag werken.” ■

Ivan De Clercq,
adviseur Internationaal beleid

Phytofar omgedoopt tot Belplant

GEWASBESCHERMING Phytofar, de Belgisch-Luxemburgse vereniging van de industrie van plantenbescherming, werd eind vorige week op haar algemene vergadering in Brussel omgedoopt tot Belplant. De nieuwe naam staat voor Belgisch, voor mooie, sterke planten met voldoende productie, zeker in deze woelige tijden. Het groene logo bevat een ploegvoor. Daarmee maakt Belplant duidelijk dat ze ter beschikking staat van land- en tuinbouwers in diverse systemen die hun best doen om voldoende, gezond en duurzaam voedsel te voorzien.

Nieuwe voorzitter

Martin Van Gheluwe (Syngenta) gaf na drie jaar voorzitterschap van Phytofar en 45 jaar actief geweest te zijn in de (inter)nationale sector van zaden en gewasbescherming de fakkel door aan de Fransman Sylvain Moissonnier (Bayer CropScience). “We moeten open en duidelijk zeggen wat we doen, zodat iedereen een duidelijk beeld krijgt van waarom gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn, en hoe je ze duurzaam moet gebruiken”, zei Van Gheluwe. Kersvers voorzitter Moissonnier wil via drie pijlers de continuïteit van Belplant verzekeren: zorgen voor voldoende tool-

boxen voor land- en tuinbouwers, inzetten op innovatie om de doelstellingen van de Green Deal te bereiken en werken aan de digitale mutatie. “Het Europese en Belgische beleid moet de uitvoering van de Green Deal verzekeren, met behoud van de fundamentele verworvenheid om lokaal voldoende kwaliteitsvoedsel te kunnen produceren, tegen een betaalbare prijs. Belplant wil een partner zijn voor alle actoren in de landbouwwereld om deze uitdaging aan te gaan”, aldus Sylvain Moissonnier.

Evolutie gereedschapskist

Thema van de algemene vergadering was ‘Diversiteit - Disruptie - Transitie: De evolutie van de gereedschapskist voor plantenbescherming’. De aspecten van dit thema kwamen aan bod in een debat met Moissonnier, Marianne Streel (FWA), Paul Demyttenaere (REO Veiling), Maarten Trybou (Federale Overheidsdienst Volksgezondheid) en Frédérique Hupin (onafhankelijk agronome). Maarten Trybou zei dat we in de toekomst steeds meer actieve stoffen zullen verliezen en benadrukte dat we moeten samenwerken rond oplossingen. Paul Demyttenaere pikte hierop in door te stellen dat er vanuit

Martin Van Gheluwe (links op de foto) gaf de voorzittersfakkel van Phytofar (nu Belplant) door aan de Fransman Sylvain Moissonnier.

In een debat lieten vijf panelleden hun licht schijnen op het thema van de algemene vergadering.

de sector al geprobeerd is om hieraan te werken. “Zo proberen we al 20 jaar uitbreidingen te krijgen in kleine teelten, maar ook daar verschrompelt het aanbod aan middelen. We zullen pas een oplossing hebben als je een publiek-private samenwerking hebt en durft dingen doen vanuit de sector. Sowieso zullen we onze plantaardige productie sterk moeten verhogen – ook in de steden – om antwoorden te kunnen bieden op de problemen die op ons afkomen. De plantaardige productie zal morgen de motor zijn van onze nieuwe economie.” Demyttenaere riep de overheid en Belplant op om de kennis en informatiedoorstroming sneller bij de producenten te krijgen. Tot slot sprak hij zijn bezorgdheid uit: “Ik vrees dat we op een zwaar kantelmoment zitten, waarbij we niet meer beseffen dat voedsel schaars kan zijn. Mensen zonder voeding zetten betekent revolutie. En dat zijn we niet meer gewoon in Europa.” ■

Jan Van Bavel

© IVAN DE CLERCQ

Volgens **Luc Callemeyn** is PAS-impact niet zomaar te compenseren

Geen korte keten zonder gezond melkveebedrijf

Uitbreiden en vastlopen in PAS-beperkingen, of bedrijfsgroei vergeten en een rooskleurige toekomst in de korte keten. Ook in deze Week van de Korte Keten wordt deze zwartwittegenstelling door sommigen als enig mogelijk toekomstscenario voor de Vlaamse landbouw beschreven. Luc Callemeyn (59) van het Baliehof in Jabbeke weet als geen ander dat de realiteit meer nuance vraagt dan dat.

Ivan De Clercq

Echtgenote Krista Stroo (58) is net terug van de wekelijkse markttag op de Grote Markt in Brugge als we op het Baliehof arriveren. Met de terugkeer van de toeristen na de coronajaren is het aanneembaar om te zeggen dat de producten van het Baliehof over de hele wereld gegeten worden. “Eén reden waarom we vacuüm verpakte kazen hebben, is net omdat klanten die langer zouden kunnen bewaren en meenemen naar het thuisland”, vertelt Luc.

Thuis en daarbuiten

Stellen dat het Baliehof daarmee wereldbekend is in de korte keten is overdreven, maar in Vlaanderen is het bedrijf alleszins een begrip. Van de melkproductie van circa 1 miljoen liter wordt er jaarlijks 700.000 liter zelf verwerkt. Naast de hoewinkel staat Krista ook op markten en stond ze in het verleden ook op heel wat beurzen. “Die consumentenbeurzen brachten ons vooral veel naamsbekendheid op. Het nadeel was dat die altijd in ‘t week-

end vielen, terwijl het dan ook in de hoewinkel druk was.” Naast verse producten zoals yoghurt en plattekaas liggen er ook zuiveldesserts, ijs en harde kazen in de toonbank. Ook biedt het bedrijf kaasplanken, ontbijtmanden en geschenkpakketten aan.

Fundament blijft

Momenteel zijn er drie voltijdse medewerkers actief in de zuivelverwerking en -verkoop. Daarmee is deze tak qua omvang groter geworden dan het melkveebedrijf zelf, dat in de carrière van Luc en Krista ook gegroeid is van 36 koeien eind jaren 80 naar een 95-tal stuks vandaag. “De ontwikkeling van het melkveebedrijf en de zuivelverwerking zijn voor ons ondeelbaar. Het melkveebedrijf zal altijd het fundament zijn waarop de zuivelverwerking gebouwd is”, vertelt Luc. Met dochter

Sofie en schoonzoon Matthias is intussen de volgende generatie actief in het bedrijf, dat in een maatschap wordt uitgebaat. Luc en Krista concentreren zich daarbij op de zuivelverwerking en Sofie en Matthias op het melkveebedrijf, al worden de rollen vlot ingewisseld naargelang de noden van het moment.

Ontwikkeling belemmerd

Met de focus op verkoop in de korte keten lijkt het bedrijf schijnbaar zonder zorgen doorheen de strenger wordende vergunningenproblematiek te kunnen surfen. De realiteit is anders, weet Luc. “We zijn geen rood of oranje bedrijf. Die slag met de hamer op de kop hebben we niet gekregen. We zijn zeker niet het hardst getroffen door het PAS-akkoord, maar ook de ontwikkeling van het bedrijf is door de huidige vergunningenstop wel ernstig belemmerd.”

Iedereen wil vooruit

Schoonzoon Matthias en dochter Sofie droomden van een nieuwe melkveestal om de huidige verouderde stal te vervangen. De plannen werden getekend voor een serrestal met maximale lucht- en lichtinval. “De oude stal is versleten. De dieren zijn groter geworden en we willen zo’n groot mogelijk comfort voor hen.” Ook aan het eigen comfort werd gedacht. Twee melkrobots werden besteld om 130 koeien comfortabel te kunnen melken. “Melkrobots maken de combinatie met de zuivelverwerking en het gezinsleven van de nieuwe generatie makkelijker. Eén robot is te weinig voor de huidige veestapel, twee is ideaal als er wat gegroeid kan worden. Dat is ook normaal, elke generatie wil vooruit.” Door gebruik te maken van de nieuwste technieken zouden tegelijkertijd ook de emissies dalen.

Veel onduidelijk

Maar het PAS-akkoord en de vergunningenstop die er aan voorafging maken elke bijkomende ontwikkeling onmogelijk en de toekomst onzeker. De

plannen voor de nieuwe serrestal gingen in de versnipperaar. Er wordt nu aan een tweede plan gewerkt om de bestaande stallen voor hetzelfde aantal dieren te vernieuwen. De twee melkrobots blijven in die nieuwe plannen behouden, ook al zou dat betekenen dat ze ruim onder hun economisch optimum draaien. “Er is veel onduidelijkheid en onzekerheid. Welke maatregelen moeten we of kunnen we toepassen en zal het genoeg zijn? In de originele plannen hadden we al gekozen voor een volle vloer en het opslaan van de mest in een afgesloten opslag. Maar waar staan we nu? Niemand die het weet”, stelt Luc.

Geen betrouwbare bodem

Ook op andere vlakken dreigt de balans tussen bijkomende natuur en voedselproductie in onbalans te komen. In 2021 kreeg 6 ha intensief beheerd weideland plots de stempel van natuurgebied met nulbemesting. Na bezwaar indienen en lang aandringen kon Luc een vrijstelling verkrijgen van 100 eenheden stikstof per ha, weliswaar beperkt overdraagbaar. “Jaren geleden hebben we die grond gekocht, ervan uitgaand dat die op het einde van onze carrière nog een bepaalde waarde zou hebben. We investeerden er in verbeteringswerken. Door overheidsingrepen vermindert de waarde nu fel en kunnen we er minder eiwitrijk gras vandaan halen. Zo creëer je als overheid geen betrouwbare bodem voor een vruchtbare samenwerking tussen natuur en landbouw”, betreurt Luc. “We zijn bovendien niet dichter tegen beschermd natuurgebied gaan boeren, maar het beschermd natuurgebied is dichter naar ons uitgebreid.”

Geen gouden oplossing

Door bepaalde politieke stemmen wordt de korte keten als alternatief ontwikkelingsparcours voor toekomstgerichte landbouwers naar voor geschoven. Luc is nog steeds blij met

die keuze van jaren geleden. De voldoening om zelf met de eigen melk aan de slag te gaan en te vermarkten is groot. Maar een gouden oplossing ziet Luc er niet in. “Niet iedereen heeft zo’n organisatietalent zoals mijn vrouw rondlopen”, glimlacht Luc. “Er komt heel wat bij kijken: ontwikkelen, produceren, verkopen, hygiëne, verpakking, personeel ... En voor je er een volwaardig inkomen uit kan halen, moet je heel wat omzet draaien. Uit de productie van 1 koe van 10.000 liter haal je 20.000 liter ijs of 1000 kg kaas. Dat verkoop je niet zomaar. Dat vraagt naamsbekendheid en aangepaste afzetkanalen. Het is een werk van vele jaren. Ook bij de korte keten geldt dat met een opschaling de complexiteit in regelgeving toeneemt.”

Ontwikkelingsperspectief nodig

De korte keten noemt Luc eerder een manier van leven dan een verdienmodel. “Voor wie het past, is het een optie. Er komen relatief weinig verkopers in de korte keten bij, maar we beschouwen die niet als concurrenten want we kunnen niet iedereen eten geven”, klinkt het met een knipoog. “Met de korte keten ga je geen bedrijf redden en er evenmin op korte tijd een klein bedrijf groot mee maken. De impact van een vergunningenstop kan dus niet zomaar in een wip worden gecompenseerd. In de korte keten heeft ons bedrijf groei en ontwikkeling nodig gehad, maar ook in de melkproductie hebben we die nodig. Zelfs als bedrijf zonder rode of oranje stempel en met een focus op die korte keten is het huidige PAS-akkoord een rem op een toekomstgerichte ontwikkeling.” ■

“De impact van een vergunningenstop kan niet zomaar worden gecompenseerd.”

Pluimvee | Braadkippenmarkt in evenwicht

De slachterijen omschrijven het aanbod van levende kippen als vrij ruim, maar ze worden toch goed opgenomen. Er is dan ook sprake

van een markt in evenwicht. Door het betere weer blijkt de vraag naar pluimveevlees wel wat aan te trekken. Het barbecuseizoen komt nu echt wel op gang en dit is gunstig voor een goede pluimveevleesverkoop. Aangezien er geen pluimveevlees vanuit Oekraïne wordt geïmporteerd, zoeken de pluimveevleesverwerkers hun toevlucht op de lokale markten. Weliswaar stellen we vast dat er de voorbije paar maanden opnieuw meer Braziliëans pluimveevlees op de markt komt. ■

Prijzevolutie braadkippen Deinze (minimum- en maximumprijs)

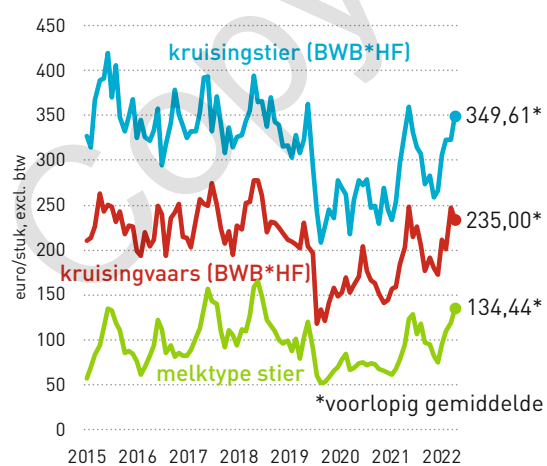

Rundvee | Prijzen in stijgende lijn

De prijzen van de zwartbontkalveren gaan in stijgende lijn. Ze schommelen rond 130 à 140 euro. De betere kalveren halen 150 euro. De prijzen van kruisingstierkalveren gaan vlot boven 300 euro. Ze schommelen rond 350 à 375 euro, met uitschieters tot 400 euro voor de betere kalveren. De kruisingvaars halen 200 à 250 euro, met uitschieters naar 300 euro voor de betere kalveren. De prijzen van dikbilstierkalveren schommelen rond 850 euro, met uitschieters naar 900 euro voor de betere kalveren. Ook de prijzen van dikbilstieren blijven in stijgende lijn gaan. Ze variëren

rond 3,75 à 3,90 euro/kg levend of 5,95 à 6,10 euro/kg geslacht. De betere stieren halen zelfs meer. De prijzen van dikbilkoeien blijven relatief stabiel. Ze schommelen rond 3,85 à 4 euro/kg levend of tot 6,10 à 6,20 euro/kg geslacht, met uitschieters naar 6,30 euro/kg voor de betere koeien of onder specifieke labels. Ook de prijzen van reforme melkkoeien blijven zeer hoge niveaus aanhouden. De prijs voor een P3-type reforme melkkoel is gestegen tot 3,72 euro/kg geslacht, die voor een O3-type melkkoel tot 4,15 euro/kg geslacht. De zwaardere koeien halen zelfs tot 5 à 5,25 euro/kg. ■

Prijzen nuchtere kalveren Boerenbond

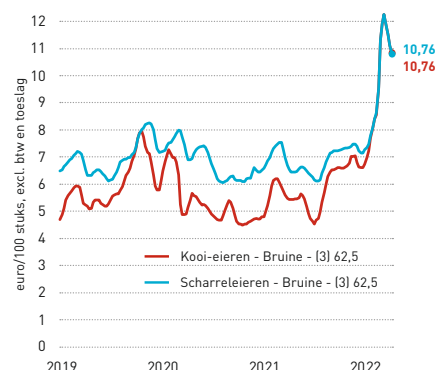

Eieren | Druk op de eiermarkten

Verrijktekooi-eieren. De verwerkers zijn de laatste tijd terughoudend in de aankoop van eieren, omdat ervan uitgegaan wordt dat de noteringen verder zullen moeten inleveren. Toch is er geen sprake van een overaanbod aan eieren. De vogelgriep heeft een daling van het leghennenbestand in verschillende Europese lidstaten veroorzaakt, wat zichtbaar zou moeten worden in de noteringen voor verwerkingseieren. De verwachting is dat de verrijktekooi-noteringen de komende periode eerder zullen stabiliseren.

Scharreleieren. De prijzen van scharreleieren volgen de verrijktekooi-noteringen. De vraag naar tafeleieren is deze tijd van het jaar traditioneel lager, doordat de hennen bij de particulieren volop aan de leg zijn. Toch is het aanbod van scharreleieren, als gevolg van de vogelgriepperiodes, niet erg groot. Men gaat ervan uit dat er de komende periode toch een stabilisatie van de scharrelnoteringen inzigt. Dit is niet alleen in het belang van de leghennenhouders, die hun veevoederkosten steeds verder zien oplopen, maar ook in die van de eierhandel. Wanneer de eierprijzen verder door dalen, is de kans immers groot dat een aantal leghennenhouders de productieronde vervroegd zullen afsluiten. ■

Prijzevolutie eieren Kruisem aan producent

Kalveren NUKA: stationair

Ciney - Zwartwit - Max.
Ciney - Witblauw - Gewoon
Ciney - Stieren - Witblauw - Dikbil

Koeien slachtvee: stationair

Ciney - Dikbil
LAR - Dikbil

Koeien geslacht: stijgend

Dept.LV - Cat. D - S2

Stieren mager: stationair

Ciney - Dikbil - 320-370 kg

Stieren slachtvee: stijgend

Ciney - Dikbil
LAR - Dikbil

Stieren geslacht: stijgend

Dept.LV - Jonge - Cat. A - S2

Biggen: dalend

Danis - 23 kg
Vlaamse Biggenprijs - 25 kg

Varkens geslacht: stationair

Danish Crown (DK) - Vleesvarkens
Tönnies (D) - Vleesvarkens
Vion (NL) - 56% vlees - type A
Belgian Pork Group - Vleesvarkens

Slachtpluimvee: stationair

ABC - Braadkippen
Deinze - Soepkippen - Extra zware
Deinze - Braadkippen

Verrijktekooi-eieren: dalend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g
Kruisem - Handel - Witte - L
Kruisem - Handel - Bruine - L

Scharreleieren: dalend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g

Boter: stijgend

BCZ - Melkerijboter

Melkpoeder: dalend

BCZ - Mageremelkpoeder

Bewaaraardappelen: stijgend

PCA - Bintje
PCA - Fontane

Mais: stijgend

Synagra - Belgische mais gecertificeerd

Gerst: stijgend

Synagra - Wintergerst gecertificeerd

Tarwe: stijgend

Synagra - Standaardtarwe gecertificeerd

Stro: stationair

Lokeren - Tarwestro

DATUM	NOTERING	VERSCIL	Notering uitgedrukt exclusief btw, tenzij anders vermeld
6 mei	120	=	€/stuk
6 mei	150-290	=	€/stuk
6 mei	625-825	=	€/stuk
6 mei	3,60-4,00	=	€/kg lev. gew.
10 mei	3,00-3,40	=	€/kg lev. gew.
2 mei	614,23	+0,95	€/100 kg koud karkasgew.
6 mei	1575-1750	=	€/stuk
6 mei	3,90-4,10	=	€/kg lev. gew.
10 mei	3,30-3,70	+0,05	€/kg lev. gew.
2 mei	594,38	+3,33	€/100 kg koud karkasgew.
9 mei	36,0	-2,0	€/stuk
9 mei	36,0	-2,0	€/stuk
16 mei	1,492	+0,027	€/kg gesl. gew.
12 mei	1,80	=	€/kg gesl. gew.
9 mei	1,79	-0,07	€/kg gesl. gew., incl. btw en aanvoer
16 mei	1,730	=	€/kg gesl. gew.
16 mei	1,26	=	€/kg lev. gew., incl. Belplume
11 mei	0,74-0,76	=	€/kg lev. gew.
11 mei	1,27-1,29	=	€/kg lev. gew., incl. Belplume
10 mei	10,21	-0,31	€/100 stuks, excl. toesl.
10 mei	10,76	-0,31	€/100 stuks, excl. toesl.
10 mei	12,22	-0,34	€/100 stuks, excl. toesl.
10 mei	12,77	-0,34	€/100 stuks, excl. toesl.
10 mei	10,21	-0,31	€/100 stuks, excl. toesl.
10 mei	10,76	-0,31	€/100 stuks, excl. toesl.
2 mei	732,20	+0,50	€/100 kg
2 mei	401,80	-2,80	€/100 kg
10 mei	22,00-25,00	+5,00	€/100 kg
10 mei	25,00-25,00	=	€/100 kg
12 mei	356,00	+2,00	€/ton
12 mei	353,50	+1,50	€/ton
12 mei	356,50	+2,00	€/ton
9 mei	110,00	=	€/ton

Bestrijding van complexe onkruidflora in mais

Alsmaar vaker krijgen we op onze percelen te maken met een complexe samenstelling van breedbladige onkruiden en zomergassen. Daarnaast duiken doorlevende onkruiden op zoals haagwinde en melkdistel, en ook dit jaar komt aardappelopslag weer tevoorschijn. Kortom, een volledige bestrijding van de onkruidflora met één behandeling wordt alsmaar moeilijker en is vaak onvoldoende, zo ook in de teelt van mais. Bij de aanwezigheid van haagwinde is een gesplitste toepassing de beste keuze. Gelukkig biedt het ruime assortiment van maisherbicides veel mogelijkheden. Door de droge omstandigheden van afgelopen weken blijft voorlopig de kieming van vele onkruiden uit in de maispercelen.

Frederik Goossens, Sanac Fyto

Herbicidebehandeling in mais

Mais behoort als tropische plant tot de groep van de C₄-planten, die speciaal zijn aangepast om te groeien bij warm en droog weer. Dankzij een verminderde fotorespiratie zijn ze in staat om

meer efficiënt CO₂ uit de lucht te capteren voor fotosynthese zonder daarbij veel verliezen te lijden bij hogere temperaturen. Iets wat voor inheemse planten moeilijker loopt. Maisherbicides zijn niet altijd de

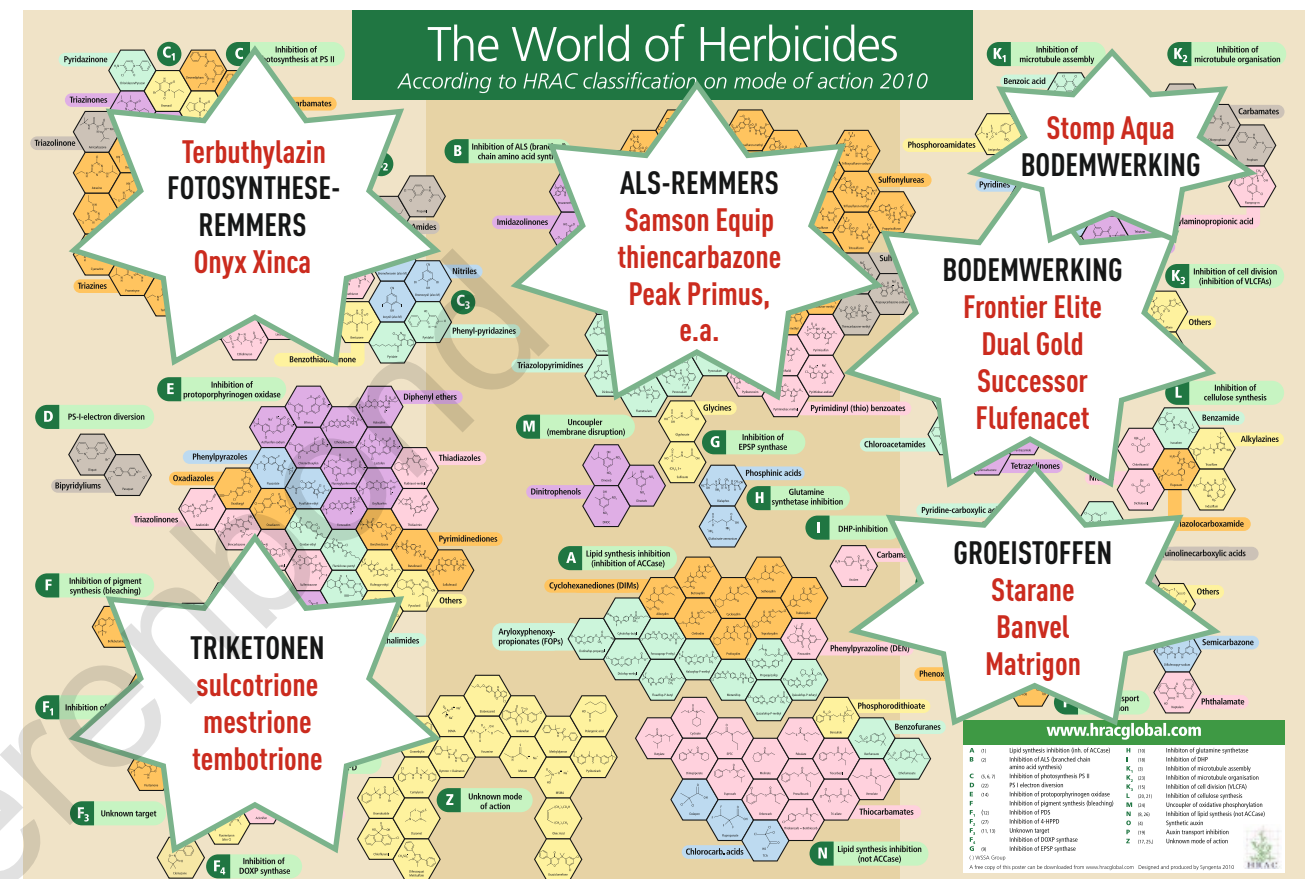
meest zachte middelen. Toegepaste herbiciden worden door maisplanten opgenomen en daarna intern verwerkt en afgebroken om fytotoxiciteit te vermijden. Voorzichtig omgaan met herbiciden is dus de boodschap. Maisplantjes worden het best behandeld in een vitaal stadium met groene bladkleur, daar dit wijst op voldoende chlorofyl of bladgroen, nodig voor de fotosynthese. Let op met een behandeling bij koud weer of op waterverzadigde grond.

Herbicidebehandeling langs waterlopen: verstrenging van maatregelen

Sinds afgelopen jaar zijn de regels rond het gebruik van terbutylazine verder verstrengd om de ecotoxicologische impact te beperken. Ten eerste geldt reeds enkele jaren de verplichting om een met gras begroeide bufferzone van 20 meter van alle oppervlaktewater te respecteren. Voor de breedte geldt de afstand die in acht moet worden genomen tussen de rand van de bespoten oppervlakte en de oever van het wateroppervlak waar de helling overgaat in het maaiveld. Daarnaast worden vanaf dit jaar alle terbutylazine-houdende producten onderworpen aan een nieuwe beperking: slechts één toepassing per drie jaar is toegelaten, met maximaal slechts 750 g/ha terbutylazine. Tot slot werd ook de MRL (maximale residulimiet) herzien. Een wachttijd van minstens 12 maanden moet worden gerespecteerd tussen de laatste toepassing en het zaaien of planten van volggewassen. Deze wachttijd is geldig, behalve voor mais, sorghum, miscanthus en lupine, waarvoor geen wachttijd vereist is, en

Maisplantjes worden het best behandeld in een vitaal stadium met groene bladkleur.

behalve voor wortel- en knolgewassen, wortelpeterselie, wortelkervel, bieten, aardappelen, zoete aardappel, cichorei, grasland-weiland, raaigrassen en andere granen waarvoor een wachttijd van 120 dagen vereist is. Deze beperking is niet relevant voor teelten die niet in de voedselketen terechtkomen. Groendekking, tussenbouw en teelten niet bestemd voor de menselijke of dierlijke consumptie kunnen dus gezaaid of geplant worden zonder rekening te houden met deze wachttijd. Dit verplicht ons om de samenstelling en positionering van vele schema's te wijzigen. Combinaties op basis van terbutylazine zijn nog steeds mogelijk, maar in vele gevallen moeten telers kiezen voor een terbutylazinevrij schema.

Meerwaarde van terbutylazine

Terbutylazine versterkt andere componenten en maakt zo de bestrijding van grote onkruiden, straatgras, muur en bingelkruid mogelijk. Tevens versnelt de werking van een gebruikte combinatie. Het weglaten van terbutylazine

geeft een minder goede werking op grotere onkruiden, vertraagt de werking en geeft mogelijk een minder goede bestrijding van straatgras of bingelkruid. Om die reden wordt volop gekozen voor een vierledige combinatie.

Let op met gierstgrassen

De algemene globalisering via wereldhandel van onder meer veevoeder, landbouwgrondstoffen en vogelzaad bracht ook ongewenste gasten met zich mee. Zo vond de introductie van 'exotische' grassen, zoals stekelige hanenpoot, kale en Zuid-Afrikaanse gierst plaats. Hanenpoot, naalbaar en vingergras behoren ondertussen tot de klassieke onkruidflora in mais. Bij het samenstellen van uw onkruidbestrijdingschema moet je hier zeker rekening mee houden. Gebruik best een breed schema en behandel op jonge grassen. Wie (te) vroeg behandelt, zal meer afhankelijk zijn van regen nadien.

Toepassing voor zaai

Voor het zaaien zijn enkel producten o.b.v. S-Metolachloor (Dual Gold, Efica

960 EC, Lecar, Metallica, S-Matolachloor 960, Codal) toegelaten om in te werken. Dit is voornamelijk interessant op droogtegevoelige percelen die last hebben van vele zomergassen. Eveneens worden de knolletjes van knolcyperus sterk afgeremd.

Toepassing voor opkomst

Een herbicidebehandeling na het zaaien is selectief maar nog onvoldoende ingeburgerd. Onkruid wordt naargelang het neerslagvolume volledig of deels opgeruimd en wanneer toch moet gecorrigeerd worden is een lagere correctiedosering minder agressief voor de maisplanten. De combinatie van Frontier Elite 1,2 l / Dual Gold 1,5 l / Successor 1,2 l met Stomp aqua 2 l is al jaren een vaste waarde. Veel telers kiezen Adengo als basisherbicide na zaai, bestaande uit isoxaflutole, thien-carbazone en een extra beschermstof (cyprosulfamide) die het gebruik in een vroege na opkomst mogelijk maakt. Adengo wordt toegepast aan 0,25 l en is te combineren met 1 l Frontier Elite / 1 l Dual Gold / 1,2 l

Tabel 1. Overzicht van belangrijkste middelen ingedeeld naargelang chemische groep of werkingwijze

Bodemherbicide	
Voldoende nawerking is belangrijk om nakieming te voorkomen, vooral van zomergrassen en enkele breedbladigen. Dual Gold, Frontier Elite, Stomp Aqua en Successor vormen de basis opdat bij voldoende neerslag vele onkruiden niet meer kiemen. Ze werken versterkend op andere componenten van de combinatie, al blijft terbutylazine de beste booster. Alle vernoemde middelen zijn afhankelijk van voldoende bodemvocht, maar niets breekt meer bodemherbicide af dan de zon. Droogte en veel zon na de toepassing is dus zeer nadelig voor de nawerking.	<p>Bodemherbicide zonder terbutylazine</p> <ul style="list-style-type: none"> Dual Gold, Lecar Frontier Elite Successor Stomp Aqua <p>Bodemherbicide met terbutylazin</p> <ul style="list-style-type: none"> Aspect T, Andes, Promess: flufenacet + <i>terbutylazine</i> Akris: Frontier Elite + <i>terbutylazine</i> Gardo Gold, Gardoprim, Primagram: Dual Gold + <i>terbutylazine</i>
Triketonen	
Deze groep van middelen is verantwoordelijk voor het grootste deel van de werkingsgraad tegen een brede reeks van grasachtige en breedbladige onkruiden. Ze blokkeren de werking van een enzym dat tussenkomt in de aanmaak van bladgroen of chlorofyl. Het onkruid zal verbleken, na meer dan een week worden gevoelige onkruiden wit en sterven ze af. Triketonen hebben eveneens een nawerking. Hoewel deze werkzame stoffen tot dezelfde chemische groep behoren, zijn er toch verschillen in het werkingspectrum en ook in de werkingsgraad (zie tabel 2).	<ul style="list-style-type: none"> <i>Sulcotrione</i>: Zeus, Supporter, Sulcogan, Nicogan, e.a. <i>Mesotrione</i>: Callisto, Temsa SC, Lumica, Starship, Osorno, e.a. <i>Tembotrione</i>: Laudis OD, Laudis WG, Videl <p>Combinatie van triketone met andere middel</p> <ul style="list-style-type: none"> Camix: Dual Gold + Callisto Elumis: Callisto + <i>nicosulfuron</i> Calaris: Callisto + <i>Terbutylazine</i> Capreno TCMax: Laudis + <i>thiencarbazone</i>
ALS-remmers	
De Aceto Lactaat Synthase remmers die de aanmaak van een enzym, verantwoordelijk voor de aanmaak van levensnoodzakelijke aminozuren, remmen. Dit leidt tot een stop van de groei en vervolgens tot vergelen van de onkruidplantjes met dwerggroei tot gevolgd.	<p>Werking tegen grassen en breedbladigen</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Nicosulfuron</i>: Samson OD, Kelvin, Accent, Victus, Spandis <i>Foramsulfuron</i>: Equip, Monsoon active TCMax, Banteng TCMax : Equip + <i>Thiencarbazone</i>, Maister Power TCMax: Equip + <i>Thiencarbazone + iodosulfuron</i> <p>Werking tegen breedbladigen</p> <ul style="list-style-type: none"> Peak Primus Spandis
Fotosyntheseremmers	
Deze middelen 'breken' het chlorofyl, het pigment dat planten hun groene kleur geeft en die nodig is de voor fotosynthese. Zonlicht activeert nog eens deze werking.	<ul style="list-style-type: none"> Onyx (<i>pyridaat</i>)
Groeistoffen	
Deze stoffen verstoren de groei van breedbladige onkruiden.	<ul style="list-style-type: none"> <i>Fluroxypyr</i>: Starane Forte <i>Dicamba</i>: Banvel, Dicavel, Kamba 480 SL, Spandis Matrigon
Combinatie van ALS-remmer en groeistof	
	<ul style="list-style-type: none"> Callam, Frisk: <i>tritosulfuron + dicamba</i> Kart, Ataco Casper: Peak + <i>dicamba</i> Trevistar: Primus + Starane + Matrigon

*Telers kennen alle gekende handelsnamen, maar om verwarring te vermijden zijn de werkzame stoffen cursief afgedrukt.

Successor / 2 l Stomp Aqua of 1,25 l Aspect T. Na opkomst is eventueel een correctie mogelijk met Callisto 0,5 L/ha + Spandis 0,4 kg (+ Vegetop 1 L/ha). Spandis heeft als actieve stoffen dicamba, nico- en prosulfuron en heeft daarbij zowel werking als ALS-remmer, als ook groeistof. Callisto heeft als actieve stof mesotrione en behoort daarbij tot de triketonen. Combinatie van beide producten heeft dus een brede werking. Middelen op basis van S-metolachloor (Dual Gold, Gardo Gold en Camix) worden afgeraden op zandgrond en in grondwaterwinningsgebieden.

1-2 bladstadium

Het belang van een vroege behandeling kort na de opkomst neemt toe. Het toevoegen van een triketone (*sulcotrione*, *mesotrione* of *tembotrione*) aan een lage dosis is aanbevolen, aangezien reeds gekiemde onkruiden aanwezig zijn. Triketonen bezitten een brede werking tegen grasachtigen en breedbladige onkruiden

In dit stadium kunnen dezelfde combinaties gebruikt worden als na de zaai. Alleen hebben we dan soms al wel af te rekenen met reeds gekiemde onkruiden. Deze behandelingswijze kan dus best worden beschouwd als een 'uitgestelde vooropkomstbehandeling'. Het resultaat is net als bij een vooropkomstbehandeling afhankelijk van de bodemcondities: een vochtige bodem is ideaal.

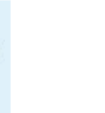
Vanaf 3-bladstadium

Voor het 3-bladstadium bestaan zeer veel mogelijkheden. Er bestaan echter zeer diverse handelsnamen voor eenzelfde product. Je kan voor het opstellen van je spuitschema enerzijds kiezen om zelf een samenstelling van de gewenste actieve stoffen te maken, of voor kant-en-klare mengingen. Complete schema's bevatten naast een bodemherbicide steeds een triketone met brede werking tegen grasachtigen en breedbladige onkruiden, en eveneens een

ALS-remmer met grassenwerking. Door het toevoegen van een extra component tegen breedbladigen (Peak, Kart, Callam, Casper, Kamba 480 SL, Banvel, Dicavel SL, Onyx, Spandis). Figuur 1 toont een overzicht van belangrijkste middelen ingedeeld naargelang chemische groep of werkingwijze. In tabel 1 zie je de belang-

rijkste middelen, ingedeeld volgens hun chemische groep of werkingwijze. Tabel 2 toont de werkingsgraad van enkele noodzakelijke basiscomponenten tegenover bepaalde probleemgrassen. Voorbeelden van enkele interessante terbutylazin-vrije combinaties vind je in tabel 3. ■

Tabel 2. Werkingsgraad van de belangrijkste maisherbicide tegenover de meest aanwezige onkruiden

	Hanenpoot	Naalbaar	Setaria		Panicum	Breedbladigen
			Bloedgerst	Gladvingergras		
						
Triketonen						
Sulcotrione	** (*)	-	*	*	*	***
Mesotrione	** (*)	-	*	*	*	***
Tembotrione	***	***	** (*)	** (*)	**	** (*)
ALS-grassenmiddelen						
Nicosulfuron	** (*)	***	*	*	**	**
Foramsulfuron	** (*)	***	*	*	**	**
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> zeer gevoelig gevoelig matig gevoelig weinig gevoelig niet gevoelig </div>						

Tabel 3. Voorbeeld van enkele interessante terbutylazin-vrije combinaties

Bodemcomponent	Triketone	ALS-remmer	Extra
Dual Gold 0,9 l Frontier Elite 1 l Successor 1,2 l	Callisto 1 l Laudis OD 2 l Laudis WG 0,4 kg	Samson OD 0,5 l	Peak, Primus Onyx, Callam, Casper, Kart Trevistar, Banvel, Kamba 480 SL
Dual Gold 0,9 l Frontier Elite 1 l Successor 1,2 l	Elumis 1,5 l		Peak, Primus Onyx, Callam, Casper, Kart Trevistar, Banvel, Kamba 480 SL
Camix 1,75 l		Samson OD 0,5 l	Peak, Primus Onyx, Callam, Casper, Kart Trevistar, Banvel, Kamba 480 SL
Dual Gold 0,9 l Frontier Elite 1 l Successor 1,2 l	Capreno 0,2 l	Equip 1,5 l Samson OD 0,5 l	Capreno bevat TCMax en hoeft dus geen extra
Dual Gold 0,9 l Frontier Elite 1 l Successor 1,2 l	Callisto 0,75 à 1 l Laudis WG 0,3 à 0,4 kg	Monsoon Active 0,75 à 1 l Banteng 0,75 à 1 l Maister Power 0,75 à 1 l	

Focus op prijsverhoging aan de aankoop- en verkoopzijde

Welke effecten voelen de akkerbouwers?

De coronacrisis had voor de akkerbouw vooral gevolgen via de prijsval in de aardappelen, en gedeeltelijk in de bieten en de granen. Het coronabeestje lijkt na twee bewogen jaren nu stilaan wat minder prominent aanwezig te zijn in de maatschappij, hopelijk dit keer voor goed. In tussentijd hebben de markten zich kunnen herstellen van deze prijsval. Maar al snel werden ze weer geconfronteerd met een grote destabiliserende factor, de oorlog in Oekraïne. Welke effecten heeft die op de rentabiliteit?

Karolien Cools en Leander Hex, landbouwconsulenten Boerenbond

Voor de akkerbouwers had de coronacrisis vooral effecten op de afzetmogelijkheden en de bijbehorende prijzen van de teelten. De aardappelmart werd het hardst getroffen, maar ook de akkerbouwmatige diepvriesgroenten kenden een

moeilijke afzet. De suiker- en graanmarkt kenden ook een lichte terugval, maar deze was eerder beperkt in omvang. De gevolgen voor de individuele akkerbouwbedrijven konden zeer verschillend uitdraaien, afhankelijk van de teelten, contractsituatie en het ver-

koopmoment. Maar gemiddeld genomen was het geen goede periode voor de Vlaamse akkerbouw.

De vraagkant

De crisis waarmee we vandaag worden geconfronteerd vertoont een ander gelaat. Zo wordt de afzet van akkerbouwproducten eerder gunstig beïnvloed. Oekraïne en Rusland zijn internationaal gezien belangrijke exporteurs van granen. De onzekerheid over de teeltomstandigheden ter plaatse en de economische sancties die geheven worden tegen Rusland zorgen voor een enorme zenuwachtigheid en de bijbehorende vraag vanuit de markt voor granen. Hierdoor zit de graanprijs op een historisch hoog niveau. Voor de

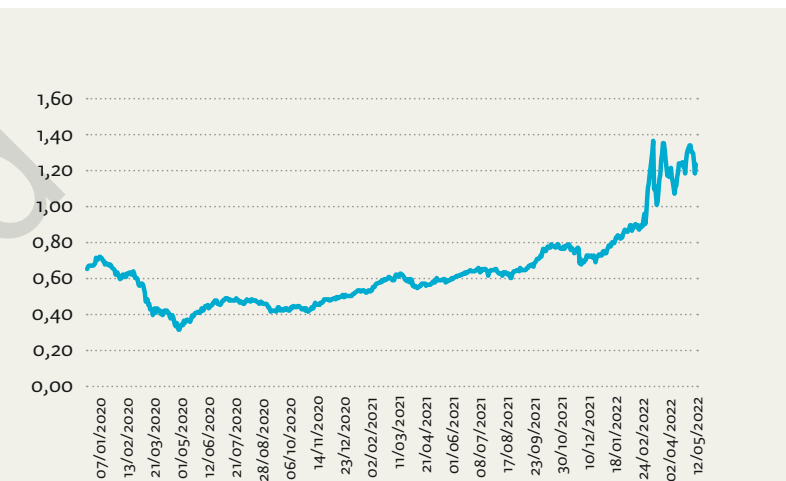
afzet van aardappelen, suiker of industriegroenten zijn Rusland en Oekraïne minder belangrijke spelers, waardoor het effect op die markten eerder beperkt is.

Kostprijsstijgingen

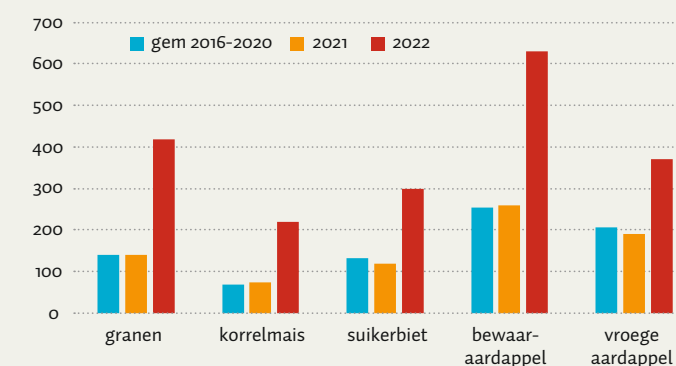
Anders dan bij de coronacrisis is er naast de effecten op de afzetmarkten voor landbouwproducten ook een sterk effect op de markten voor grondstoffen voor de landbouw. Hierdoor is er een sterke toename in enkele belangrijke teeltkosten. De voornaamste impact is het gevolg van de prijsexplosie voor energie. Rechtstreeks voelen we die op de brandstoffen voor aandrijving (+61%), wat duidelijk te zien is in figuur 1. Ook de kostprijs van de elektriciteit nodig voor bewaring van aardappelen en uien nam zeer snel toe (+71%). Onrechtstreeks laat dit zich ook voelen in de meststofprijzen (+300%). Figuur 2 toont de extreme stijging van de meststofkosten, die zowel de stikstof- als kaliummeststoffen omvatten. Daarnaast zorgt de hoge ijzerprijs (+30%) ervoor dat herstellingen aan het huidige machinemark of investeringen in nieuwe machines duurder zullen uitvallen. Ten slotte zal ook de inflatie zijn effect hebben.

Effect naargelang de teelt

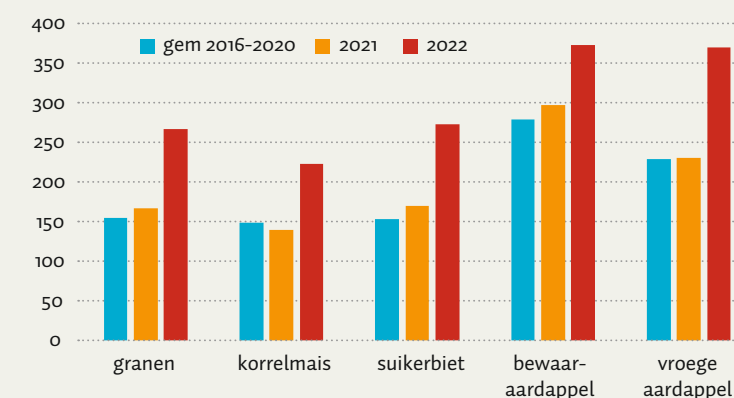
Een prognose naar het effect hiervan op de voornaamste akkerbouwteelten laat merken dat de totale productie-kost sterk stijgt (zie figuur 3). Deze lijkt het hoogst voor de granen, omdat daarvoor veel kunstmest wordt ingezet, maar ook omdat kunstmest in de graanteelt een belangrijke kostenfactor is in vergelijking met andere kosten. Maar ook bij korrelmais, suikerbieten en aardappelen is de kostprijsstijging zeer fors. Met de huidige prijzen op zowel de fysieke als de termijnmarkt lijkt het erop dat de prijsstijging van granen en mais meer dan voldoende is om de kostprijsstijging te compenseren.

Figuur 1. Evolutie van de brandstofprijs in euro/liter (gasolie diesel, afname meer dan 2000 liter)

Figuur 2. Evolutie van de meststofkosten

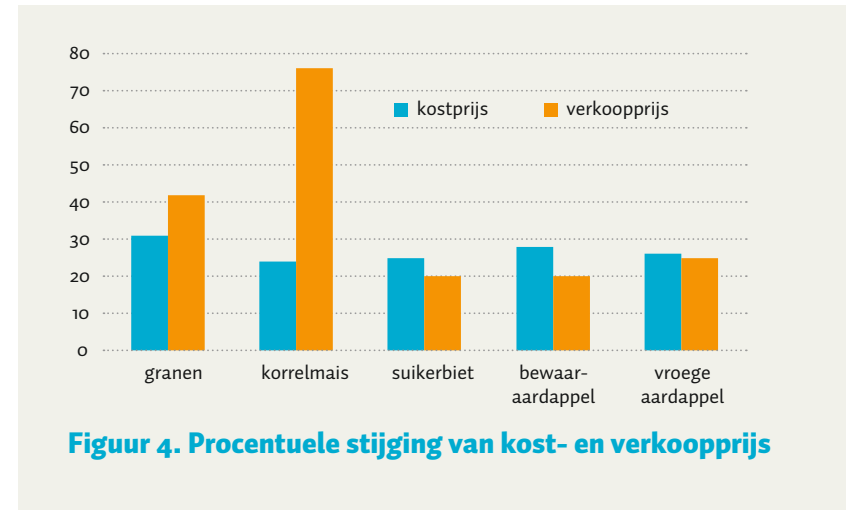

Figuur 3. Evolutie van de brandstof- en onderhoudskosten

Management

Voor suikerbieten werd door beide afnemers een belofte gedaan voor hogere prijzen die evenwel niet vermeld is in de contracten. De beloofde prijsstijging is echter onvoldoende om de kostprijsstijging te dekken. Bij de aardappelen is er een verschil tussen de vroege aardappelen en de bewaaraardappelen. Bij de vroege aardappelen is de prijsstijging hoger dan bij de bewaaraardappelen (25 versus 20%). Bij de vroege aardappelen is dit ongeveer gelijklopend met de kostprijsstijging maar bij de bewaaraardappelen is dit onvoldoende. In figuur 4 zetten we de procentuele kostprijsstijging naast de prijsstijgingen van 2022 ten opzichte van 2021, op basis van de prijzen zoals die momenteel gekend zijn. Met deze analyse van de kosten- en verkoopprijzen kunnen we nog geen weergave maken van het inkomen van de landbouwer. Dit is immers ook afhankelijk van de opbrengst van de gewassen. En vandaag is het al duidelijk dat ook de droogte in heel wat regio's een impact zal hebben op de opbrengst of dat er extra kosten zullen gemaakt worden voor beregning. Deze kosten zullen ook zeer hoog zijn aangezien voor bereggen opnieuw heel wat

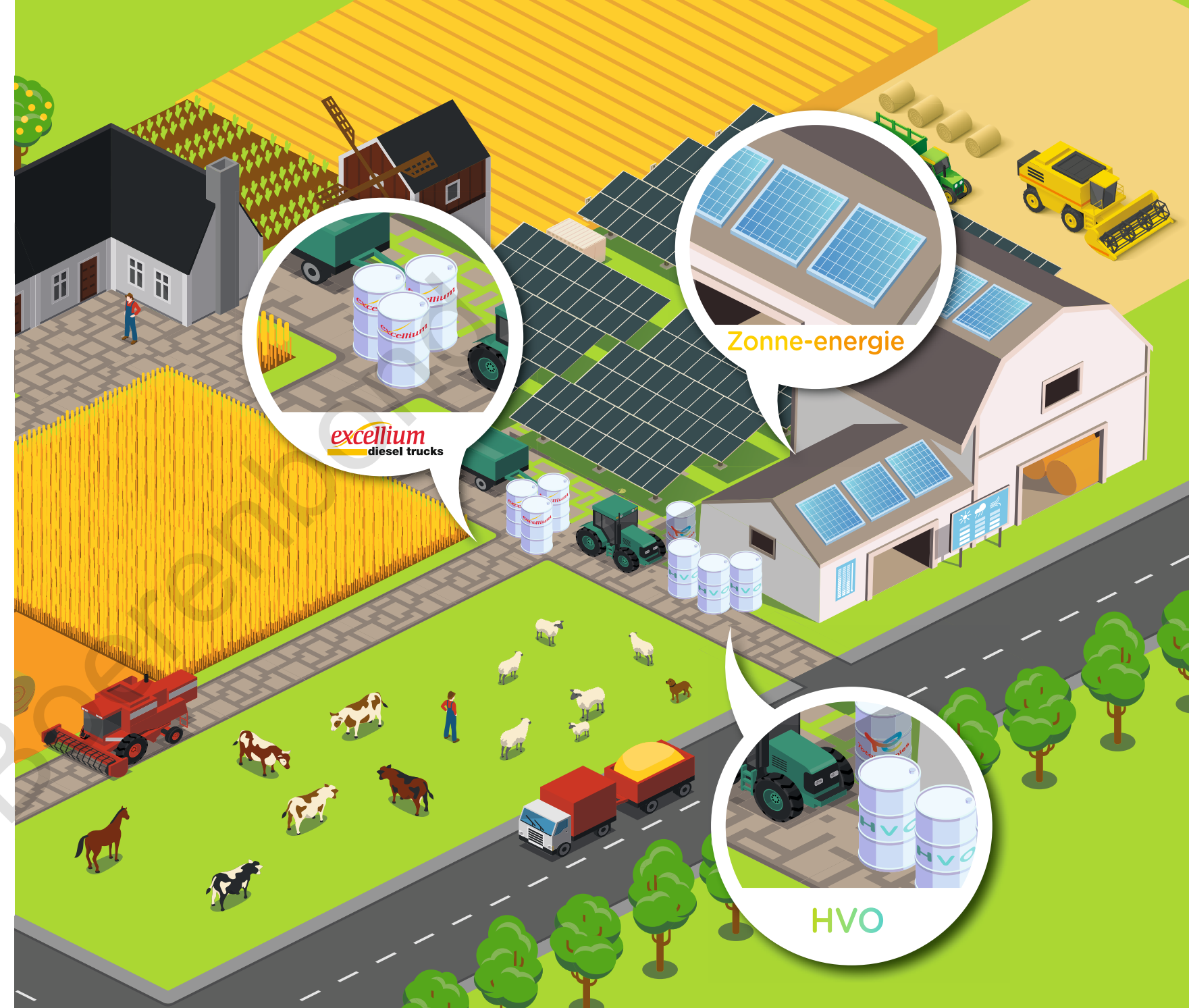

brandstof nodig is, zeker wanneer water van op grotere afstand moet getransporteerd worden naar de te beregenen percelen. Bij de aardappelen kenden we voor de oogst 2021 tot nu toe een vrij vlot bewaarseizoen, wat in 2020 heel anders was. Ook daar weten we nog niet wat 2022 zal brengen. Heel wat akkerbouwers hebben naast de klassieke akkerbouwgewassen ook een aantal akkerbouwmatige groenten in hun teeltplan. De kostprijsstijging voor die gewassen liggen in dezelfde lijn als deze voor aardappelen en suikerbieten.

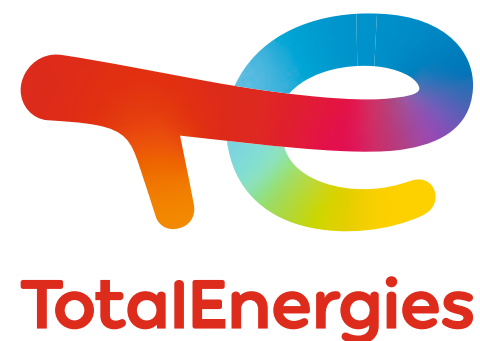
Het is dan ook zeer duidelijk dat de beperkte prijsstijgingen van de industriegroenten ruim onvoldoende zijn om deze kosten af te dekken. Maar de gevolgen in deze crisis beperken zich niet enkel tot de landbouwbedrijven zelf. Bijna alle ketenactoren worden in meer of mindere mate getroffen door de oorlog in Oekraïne. Ook hier speelt de hoge energiekost de voornaamste rol. Energie is essentieel in heel wat productieprocessen, van het blancheren en invriezen van groenten en aardappelen, over de diffusie van suikerbieten tot het drogen en malen van granen. Daarnaast rust er een grote druk op de beschikbaarheid van verschillende grondstoffen (zoals zonnebloemolie voor de aardappelverwerkende industrie) en op de beschikbaarheid en prijs van transport. Gedurende deze crisis zal het dus maar de vraag zijn in welke mate elke schakel in de keten zijn verhoogde kost voor de productie ook effectief gedekt zal zien op het einde van het seizoen. De tijd tussen de aankoop van de grondstoffen en de verkoop van de oogst is voor akkerbouw typisch zeer lang. Hierdoor zal de landbouwer gedurende het seizoen de verhoogde kostprijs ook sterk voelen in zijn cashflow, met de nodige onzekerheid over de rentabiliteit op het einde van het traject. ■

De tijd tussen de aankoop van de grondstoffen en de verkoop van de oogst is voor akkerbouw typisch zeer lang.

TotalEnergies,
uw dagelijkse partner.

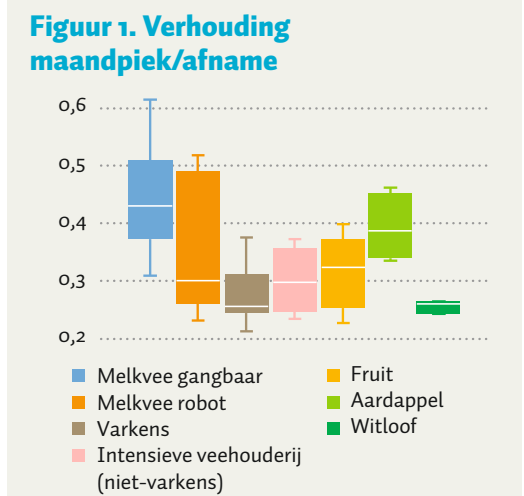
Het capaciteitsstarief in de praktijk

Analyse per deelsector

In Boer&Tuinder 8 van dit jaar hadden we het al over het capaciteitsstarief dat er deze zomer zit aan te komen. Het hoe en waarom werden beschreven, maar een meer diepgaande analyse per deelsector was door gebrek aan data toen nog niet mogelijk. Na onze oproep naar meetdata en jullie massale respons daarop – waarvoor onze dank – kunnen we deze keer wel dieper ingaan op de gevolgen van het capaciteitsstarief voor het specifieke land- of tuinbouwbedrijf.

Laurens Vandellanote, consultant Energie en klimaat Boerenbond

Het capaciteitsstarief verschilt op meerdere vlakken van het oude systeem, maar het belangrijkste om te onthouden is dat je vanaf deze zomer zowel netkosten betaalt voor de hoeveelheid elektriciteit die je afneemt als de gemiddelde maandpiek van vermogen die je bedrijf nodig heeft. Naarmate je meer dieren of planten hebt op je boerderij, stijgt ook het verbruik. Maar gebeurt hetzelfde met het piekvermogen dat nodig is? Indien dat zo is, is dat met eenzelfde factor? Zonnepanelen, windmolens, pocketvergisters zorgen ervoor dat je minder elektriciteit moet aankopen, maar verlagen deze ook de maandpiek? Deze en nog meer vragen trachten we te beantwoorden door echte meetdata van onze boeren en tuinders te analyseren. Op onze website vind je gedetailleerde figuren en analyses voor een klassiek melkveebedrijf, een varkensbedrijf en een groente- en fruitbedrijf.

Deze grafiek geeft een dataset weer waarbij een minimum, het eerste kwartiel, de mediaan, het derde kwartiel en een maximum (hoogste waarde) worden weergegeven. Het geeft dus onder meer de spreiding weer tussen de verschillende bedrijven en de 2 uitersten. Tussen het minimum en kwartiel 1 zit 25% van de deelnemende bedrijven (onderste dunne streepje), tussen het eerste kwartiel en de mediaan (horizontaal streepje) de volgende 25%, tussen de mediaan en het derde kwartiel ook weer 25% en tussen het derde kwartiel en het maximum de laatste 25% (bovenste dunne streepje). De verhouding die berekend wordt in de boxplotten is best zo laag mogelijk. Dat betekent dat het bedrijf relatief gezien weinig piekbelasting nodig heeft.

Hoe verhouden de deelsectoren zich onderling?

Figuur 1 geeft de verhouding weer hoe de deelsectoren zich ten op zichte ►

Dossier Energie

De hoge elektriciteitsprijzen beheersen de laatste maanden het nieuws. We kunnen hier en daar wel wat minder verbruiken, maar zelfs dan loopt de rekening hoog op. Zelf (groene) stroom produceren wordt steeds interessanter, zeker als je binnenkort je stroom ook rechtstreeks kan verkopen aan je burens. Intussen hebben we een beter zicht op de gevolgen van het capaciteitsstarief in de verschillende sectoren. En een dynamisch energiecontract, is dat nu wel of niet een goed idee in de huidige energiemarkt? In dit dossier bekijken we wat mogelijk is en wordt, en waar je nog iets kan verdienen.

van elkaar verhouden. Daaruit blijkt dat de intensieve veehouderij relatief gezien de laagste pieken trekt op jaarbasis. Hardfruit valt wat tegen de verwachting in ook vrij laag uit. Dat komt omdat de hoge pieken die ze trekken in september en oktober maar voor 2/12 meetellen in het rollend gemiddelde, en dat de kalme zomermaanden het gemiddelde sterk naar beneden halen. De slechtste leerlingen van de klas blijven voorlopig de klassieke melkveehouders te zijn.

Conclusie

Na het bestuderen van het nieuwe capaciteitstarief en de koppeling met de deelsectoren in de land- en tuinbouw kunnen we een aantal conclusies trekken. De voornaamste is dat het op laagspanning een stuk goedkoper zal worden over alle sectoren heen, op middenspanning zal het een klein beetje duurder worden. Dat heeft tot rechtstreeks gevolg dat het wat langer zal duren voordat een middenspanningscabine terugverdiend is. Als tweede verandert dit ook de rentabiliteit van energiebesparing en energieproductie. Doordat de maandpiek veel minder daalt dan de energieafname, zullen deze technieken ook net iets langer nodig hebben om breakeven te draaien. Dat neemt niet weg dat dit nog steeds zeer rendabele technieken zijn. Technieken die aan piekafvlakking doen, zullen daarentegen een stuk rendabeler zijn dan voorheen. Gemiddeld gezien over alle distributienetbeheerders bespaar je zo'n 40 euro per kW dat het rollend gemiddelde van de maandpiek daalt. De komende maanden gaan we op zoek naar technieken om pieken af te vlakken en proberen we in kaart te brengen wat dat bespaart. ■

i De analyses per sector vind je op www.boerenbond.be/capaciteitstarief

Een dynamisch energiecontract, iets voor jouw bedrijf?

Particulieren en bedrijven met een digitale meter kunnen kiezen voor een dynamische tarief formule voor elektriciteit. Hierbij betaal je geen contractprijs, maar wel een prijs die van uur tot uur verandert. Deze dynamische contracten kunnen leiden tot een lagere factuur, maar zijn zeker niet voor iedereen weggelegd.

Marleen Gysen, consulent Energie en Klimaat, Boerenbond

In enkele Europese landen bestaan dynamische energietarieven al lang. Bij ons zijn ze nog maar mogelijk sinds de geleidelijke invoering van de digitale meter in 2019. (Nog) niet alle elektriciteitsleveranciers bieden deze dynamische energiecontracten aan.

Digitale meter biedt opportunititeiten

Indien je bedrijf al een digitale meter heeft, wordt zowel de hoeveelheid elektriciteit die je aankoopt als de hoeveelheid die je eventueel op het distributienet injecteert per kwartier digitaal geregistreerd en automatisch

Een dynamisch energiecontract biedt enorme opportunititeiten om je factuur te verlagen als je je verbruik kan afstemmen.

doorgestuurd naar de netbeheerder. Dat geeft je niet alleen een gedetailleerd inzicht in verbruik en injectie, maar maakt het ook mogelijk om je eigen geproduceerde energie te vermarkten (via een terugleveringscontract) of om te kiezen voor een dynamisch energiecontract waarbij de elektriciteitsprijs varieert in de tijd.

Dynamisch energiecontract?

Een dynamisch energiecontract is niet hetzelfde als een variabel energiecontract. Bij dit laatste wordt de prijs per kwartaal of maandelijks aangepast, naargelang de evolutie van de groothandelsprijzen. Sluit je daarentegen een dynamisch energiecontract af, dan wordt de energieprijs per uur bepaald op basis van de energiebeurzen waarop de leveranciers energie kopen voor de dag nadien. Je kent deze uurprijzen een dag op voorhand en je zou je verbruik hier dus op kunnen afstemmen. De goedkoopste uren vallen meestal tussen middernacht en 6 uur 's ochtends en tussen 13 uur en 17 uur in de namiddag. Maar ook de productie via wind

en/of zon heeft een impact. Het komt zelfs af en toe voor dat de prijzen negatief zijn en dat je dus wordt betaald om elektriciteit af te nemen.

Flexibiliteit of atypisch energieverbruik is nodig!

Indien je jouw verbruik zo veel mogelijk zou kunnen afstemmen op momenten met lage uurprijzen, biedt een dynamisch energiecontract enorme opportunititeiten om je factuur te verlagen. Indien je verbruik niet standaard samenvalt met de goedkopere uren kan je het verbruik van je bedrijf en/of woning 'slim sturen' door energiegebruikers te verschuiven in de tijd. Denk bijvoorbeeld aan de productie van warm water op een melkveebedrijf, het laden van elektrische voertu-

gen en toepassingen zoals warmtepomp of wasmachine. Voor wie zonnepanelen of een windturbine heeft, is slim sturen van je verbruik in functie van je eigen energieproductie sowieso interessant.

Interessant om over te stappen?

Een dynamisch energiecontract zal enkel voordelig zijn voor bedrijven die of een atypisch verbruik hebben (voornamelijk 's nachts en in de namiddag) of voldoende flexibiliteit hebben om hun energieverbruikers te kunnen plannen in functie van de uurprijzen. Je moet dus bereid zijn om actief met je verbruik aan de slag te gaan. Een bedrijf dat veel verbruikt op momenten met hoge uurprijzen loopt bij dit type contract namelijk het risico op een

hogere energiefactuur. Toepassingen aangesloten op de gebruikerspoort van de digitale meter zullen het in de toekomst mogelijk maken om het verbruik automatisch te sturen op basis van de actuele energieprijzen. De elektriciteitstarieven zijn sinds vorig jaar sterk gestegen, maar bij dynamische tarieven is ook het verschil tussen de hoogste en de laagste prijzen belangrijk. En deze 'spread' is op dit moment heel hoog, wat leidt tot grotere besparingskansen. Toch zijn dynamische energiecontracten risicovoller omdat je meer bent blootgesteld aan marktschommelingen. Bedrijven die nog een vast contract hebben van voor de winter van 2021 kunnen waarschijnlijk best bij hun huidige contract blijven. ■

Iedereen energieleverancier? Het kan!

Je eigen stroom verkopen aan de burens

Velen onder ons produceren al hun eigen stroom: via zonnepanelen, een windmolen of een pocketvergister bijvoorbeeld, wekken ze energie op die ze gebruiken op hun bedrijf. In het ideale scenario is die stroom er precies op het moment dat je elektriciteit nodig hebt. In de praktijk is dat natuurlijk niet het geval. De overheid werkt nu aan oplossingen voor wie zijn stroom rechtstreeks wil verkopen aan een andere partij.

Liesbet Corthout

Tom Schaeken is consultant Energie en klimaat bij Boerenbond. Hij volgt deze materie van dichtbij op.

Tom, wanneer zal ik de stroom die ik produceer en zelf niet nodig heb rechtstreeks kunnen verkopen?

“Daarvoor moeten enkele voorwaarden

vervuld zijn. Een essentiële startvoorwaarde is dat je een digitale meter hebt. Wil je gaan verhandelen, dan moet je precies weten wat er elk kwartier gebeurt met jouw elektriciteit. Met de digitale meter kan dat, want die levert kwartiergegevens. Dat is dus een eerste stap. De overheid lanceerde enkele nieuwe grippe rond ener-

giedelen. Op individueel vlak ben je een ‘actieve afnemer’: iemand met een digitale meter die energie afneemt en ook elektriciteit op het net zet. Op collectief vlak spreken we van energiegemeenschappen. Die kunnen al dan niet hernieuwbaar zijn. Het zijn deze actieve en collectieve afnemers die nieuwe rechten zullen krijgen.”

Wanneer zal dat gebeuren?

“Die ontwikkeling wordt in drie fasen uitgerold. Fase 1 is er voor de collectieve afnemers: mensen die allemaal achter één of een gezamenlijke meter zitten en bijvoorbeeld in hetzelfde appartementsgebouw wonen. Er wordt vastgelegd hoe de verdeling gebeurt van de stroom die geleverd wordt door de zon-

“Rechtstreeks verkopen kan zowel voor leverancier als afnemer voordelig zijn.”

nepanelen op het dak. Deze fase is gestart op 1 juli vorig jaar en was rond bij de start van dit jaar. Dat kan dus op dit moment al. Sinds januari dit jaar is de overheid begonnen met te bestuderen hoe we een-op-een energie aan mekaar kunnen leveren. Daarbij is de beperkende voorwaarde dat de twee spelers dezelfde energieleverancier moeten hebben. Deze fase moet op 1 juli dit jaar worden afgerond maar loopt waarschijnlijk vertraging op. Vanaf 1 juli begint ook de derde fase die tegen januari 2023 moet rond zijn en die bekijkt de complexe situaties met meerdere meters en personen die niet bij dezelfde energiemaatschappij zitten.”

Hoe is dit relevant voor land- en tuinbouwers?

“Als je naar de boeren kijkt, wordt het interessant vanaf fase 2. Vanaf 1 juli, of later, zal je – als je een digitale meter hebt – een-op-een elektriciteit kunnen verkopen. Bij Boerenbond volgen wij die ontwikkelingen op via de operationele groep ‘Buurtstroom van boeren en burger’. Halnet, in de Noorderkempen, is zo’n groep van een twintigtal boeren en hun burens die elektriciteit willen delen.”

En valt daar iets mee te verdienen?

“De energieprijzen zijn sterk gestegen, dat weten we allemaal. Daarom krijgen we elke maand een dikke factuur van onze energieleverancier. Maar energie die je van bijvoorbeeld je zonnepanelen injecteert op het net, levert je nu ook veel meer op. In 2020 spraken we van 3 à 4 eurocent per kilowattuur (kWh), begin dit jaar zagen we prijzen die tot 6 à 7 keer hoger lagen. Als je als boer rechtstreeks aan de verbruiker kan verkopen, kan je een prijs overeenkomen die voor de klant net wat lager is dan hij anders betaalt, en waarbij je als producerende boer een hoger bedrag per kWh krijgt dan wanneer je op het net zou injecteren. Die klant kan een buur zijn bijvoorbeeld, maar het zou ook je eigen tweede bedrijfslocatie kunnen zijn, of indien je een tweede teller hebt in de stal of schuur zou je ook op die manier energie kunnen opwekken en aan jezelf verkopen.”

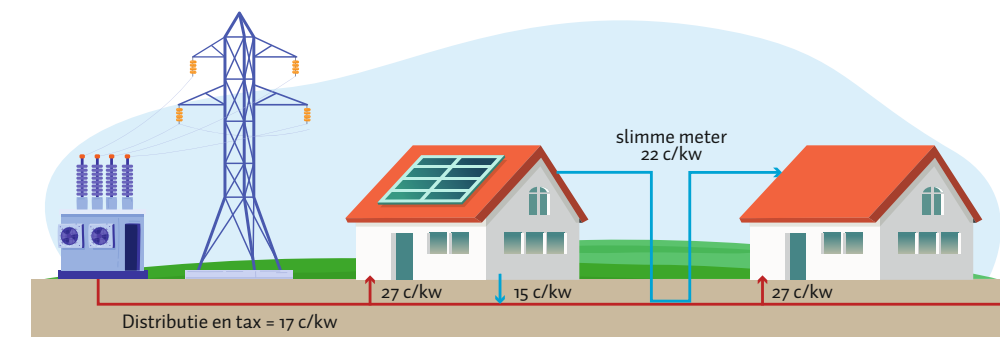
Wil dat dan zeggen dat ik geen elektriciteitsmaatschappij meer nodig heb en ik de kosten die daaraan verbonden zijn dus ook niet meer moet betalen?

“Nee. Op je factuur vind je drie grote delen: de energiekosten zelf, maar ook distributiekosten en taksen. Deze taksen en de distributiekosten moet je onherroepelijk blijven betalen, omdat je het net nog altijd gebruikt. Het verschil zit hem erin dat je bij een commerciële speler stroom koopt aan bijvoorbeeld 27 eurocent. Stel dat je tegelijkertijd op een tweede locatie

stroom overhebt, verkoop je die aan bijvoorbeeld 15 eurocent. Dat maakt een verschil van 12 cent. Als ik aan mijn eigen bedrijf elektriciteit zou kunnen verkopen aan 22 cent, win ik twee keer: 5 cent als klant en 7 cent als leverancier. Je wint dus omdat je enerzijds meer krijgt en anderzijds minder betaalt. Je zal daar niet stinkend rijk mee worden, maar het is wel een wezenlijk verschil.” (zie figuur)

Voor wie is dit interessant?

“Aan de huidige hoge energieprijzen is dat een no-brainer geworden. Vroeger zeiden we bijvoorbeeld dat je beter niet al te veel zonnepanelen legde, maar dat je vooral moest proberen je eigen verbruik af te dekken. In de huidige markt mag het wél meer zijn. Vroeger bestonden de groenestroomcertificaten. Nadat die zijn weggevallen kan je nu toch nog een extra inkomen verkrijgen uit het verkopen van je eigen geproduceerde stroom. Denk bijvoorbeeld aan fruitteilers die zonnepanelen hebben gelegd met groenestroomcertificaten, maar in de zomer net weinig stroom nodig hebben omdat ze pas na de zomermaanden beginnen te koelen. Tijdens die zomermaanden zouden ze dus een extra centje kunnen verdienen door hun elektriciteit te verkopen aan burens of een andere kmo of bedrijf. Zo kan je de zelf geproduceerde stroom ook verkopen als een soort van korteketenproduct en op die manier een nieuwe relatie aangaan met je burens en klanten.” ■

Energiedelen: voorziene fasering

- Fase 1: sinds 1 januari 2022: energiedelen binnen één gebouw
- Fase 2: vanaf 1 juli 2022: een-op-eenverkoop
- Fase 3: vanaf 1 januari 2023: energiegemeenschappen

Vijfde call groene stroom start binnenkort

De call groene stroom is het investeringssteunprogramma van de Vlaamse overheid voor middelgrote PV-installaties en kleine en middelgrote windturbines dat sinds vorig jaar in het leven is geroepen. Ondertussen zijn er al vier callperiodes afgelopen en staat de vijfde voor de deur. Tijd voor een korte analyse van dit subsidiesysteem.

Laurens Vandelanootte, consultant Energie en klimaat Boerenbond

De call groene stroom is een biedwedstrijd, waarbij de best presterende (meeste groenestroomproductie per gevraagde euro steun) projecten investeringssteun ontvangen tot dat het budget op is. Het totale budget van de vijfde call zal 10 miljoen euro bedragen. Dit wordt nog eens onderverdeeld in twee subcalls.

De klassieke PV-installaties hebben een budget van 9,5 miljoen euro. De overige 500.000 euro wordt verdeeld onder middelgrote windturbines, zonnepanelen op marginale gronden zoals bermen en ten slotte ook nog onder drijvende zonnepanelen. De vijfde call groene stroom loopt van 14 juni om 9 uur tot en met 28 juni om 16 uur.

Je kan zelf bepalen hoeveel steun je aanvraagt, maar bij hogere (relatieve) steun is de kans groter dan je niet geselecteerd wordt. Er zijn maximale steunbedragen gedefinieerd: voor vaste zonnepanelen maximaal 22 euro per MWh, bij windmolens maximaal 74 euro per MWh over de levensduur van 10 jaar.

Resultaten eerste vier calls

Het VEKA publiceert steeds de resultaten van de afgelopen calls. Deze zijn samengevat in tabel 1. Voorlopig is er steeds meer steun aangevraagd dan dat er beschikbaar budget was. Hierdoor worden er dus ook steeds dossiers geweigerd. Het bedrag

Tabel 1. Resultaten van de afgelopen calls

	Aantal aanvragen	Aangevraagde steun	Beschikbaar budget	Maximale steun (euro/MWh)	Laatst geselecteerde (euro/MWh)
Call 1 Subcall 1	13	877.530 euro	750.000 euro	74	57,74
Call 1 Subcall 2	77	6.534.887 euro	4.250.000 euro	22	15
Call 2 Subcall 2	105	5.329.026 euro	5.000.000 euro	22	21
Call 3 Subcall 1	4	1.182.958 euro	500.000 euro	74	9,9
Call 3 Subcall 2	147	11.476.424 euro	4.500.000 euro	22	9,87
Call 4 Subcall 2	302	10.013.129 euro	5.000.000 euro	22	nog onbekend

van de laatst geselecteerde case bij zonnepanelen op daken is sterk gefluctueerd op een jaar tijd. De eerste call van begin 2020 was eigenlijk de enige call dat er geen stress was rond energie in Vlaanderen. Er werden 77 aanvragen ingediend. Na 59 aanvragen was het budget op.

Bij de tweede call was net de storm van de afschaffing van de terugdraaiende teller bezig. Enkel de duurste case werd geweigerd (duurste wordt altijd geweigerd volgens MB) en er kon zelfs tot 21 euro per MWh gekregen worden. De derde en vierde case liepen wanneer de prijzen voor elektriciteit sterk begonnen te stijgen. Dit zorgde voor meer interesse in zonnepanelen, waardoor veel meer cases geweigerd moesten worden en het bubbelgetal een stuk lager uitvalt. Bij de derde call was dit 9,87 euro per MWh en 70 geweigerde cases op 147. De laatste keer waren er maar liefst 300 aanvragen voor twee keer het budget. Het bubbelgetal is nog

niet gekend, maar dat zal ergens rond de 7 euro per MWh zitten. De verwachting is dan ook dat bij de volgende call dit getal nog lager zal worden.

Is het dan nog de moeite?

Het steunbedrag is stilaan aan het convergeren naar nul. Daarnaast duurt het makkelijk een halfjaar langer voordat de panelen op het dak liggen. Je kan misschien meer besparen door de panelen sneller stroom te laten produceren dan een half jaar te wachten op een steun van rond de 5000 euro. ■

i Meer info over de nieuwe call vind je op de officiële website van het Vlaams Energie Agentschap en op www.boerenbond.be/capaciteitstarief.

De vijfde call groene stroom loopt van 14 tot en met 28 juni.

LEES MEER op onze website

Het capaciteitstarief per deelsector

Deze zomer komt het capaciteitstarief eraan. Na onze oproep naar meetdata en jullie massale respons daarop kunnen we deze keer wel dieper ingaan op de gevolgen van het capaciteitstarief voor het specifieke land- of tuinbouwbedrijf.

Surf naar www.boerenbond.be/capaciteitstarief

Laurens Vandelanootte

consultant Energie en klimaat
laurens.vandelanootte@boerenbond.be

Meer uit je digitale meter halen

De digitale meter is een elektronische meter die je traditionele energiemeter vervangt. Deze bevat ingebouwde communicatietechnologie waardoor hij zelfstandig je data verzendt naar Fluvius. Stel je meter in via het portaal 'Mijn Fluvius'. Eerst moet je je registreren via e-ID, Itsme ... Dan kan je de verbruiken raadplegen na koppelen van je EAN-code(s). De verbruiksgegevens (afname en injectie verdeeld over piek en dal) zijn meteen zichtbaar. Het gemeten piekvermogen per maand en de kwartuurwaarden zijn pas beschikbaar als je de optie 'kwartier' aankinkt. Dit gebeurt niet standaard. Pas vanaf de dag van aanklinken kan je de kwartuurwaarden raadplegen. Die kwartuurgegevens geven weer wanneer je nu net wel of geen energie nodig hebt. Dat is dan weer een hulpmiddel bij het berekenen van de rentabiliteit van zonnepanelen of windturbines. Kwartuurgegevens kunnen aangevraagd worden door een mail te sturen naar marktwerking@fluvius.be met vermelding van de EAN-code voor afname.

YOUPOWER
independent total power system

KOPPEL JE LOS VAN HET NET. KIES VOOR JE EIGEN ENERGIE.

Combineer een **batterij met zonnepanelen of een windmolen** en profiteer maximaal van je zelf opgewekte energie.

- Geen verzwaaring nodig naar middenspanning
- Geen dure netaansluiting en vergeet stijgende energieprijzen
- Enkel je eigen groene en duurzame energie

Kortom, een slimme investering die zich snel terugbetaalt.

Wil je ook **off-grid of semi off-grid** gaan? Contacteer YouPower bv en verneem er alles over. Talrijke referenties. Bel 0494 36 37 91 of mail info@youpower.be.

Thuisbatterij • SemiOff-Grid • Off-Gridsystemen

focus
Cijfers op maat van je bedrijf

Meer dan een klassieke bedrijfsboekhouding

focus is dé financiële managementtool die zorgt voor een scherpe dynamische kijk op de kerncijfers van al je land- of tuinbouwactiviteiten. focus is dus meer dan een klassieke bedrijfsboekhouding.

START NU OP BOERENBOND.BE/FOCUS

Vraag voor Chris Botterman

Hoofd Sociale Zaken Boerenbond

Kan mijn werknemer extra uren werken die onbelast zijn?

In de land- en tuinbouwsector geldt de 38 urenweek. In principe moet deze gemiddelde wekelijkse arbeidsduur gerespecteerd worden over de periode van één jaar. Dit jaar kan je zelf kiezen op ondernemingsvlak. Deze keuze moet gemaakt worden in het arbeidsreglement. In de loop van het jaar kan je je werknemers tot 11 uur/dag en tot 50 uur/week laten presteren, zonder overurentoeslag. Het gevolg is wel dat deze uren in de loop van de gekozen referentieperiode moeten worden weggewerkt door het geven van betaalde inhaalrust. Op die manier wordt de 38 urenweek gerespecteerd. De werknemers worden altijd a rato van 38 uur per week betaald, ook al werken ze bijvoorbeeld 45 uur. Daardoor is ook de inhaalrust betaald en blijft het inkomen van de werknemer op hetzelfde niveau.

Uitzonderlijke situaties

Alleen ingeval van buitengewone vermeerdering van werk of van onvoorziene noodzakelijkheid kan je uren die bijkomend gepresteerd zijn onmiddellijk uitbetalen en dit zonder dat ze moeten worden ingehaald. Dit gaat wel over uitzonderlijke situaties die niet elke week kunnen voorkomen. Tijdens de coronacrisis werd er meer verwacht van de vaste werknemers. Ook bij de heropstart van de economie is het in vele bedrijven drukker. Om deze reden is de mogelijkheid voorzien om in 2022 120 extra uren te laten presteren door de werknemers. Dit aantal uren moet bekeken worden over het hele jaar. De mogelijkheid om bijkomende uren te presteren is vooral bedoeld voor vaste werknemers. Dit komt omdat het, om redenen van corona en bij de heropstart, niet evident is om zich te houden aan de geldende uurroosters en de vooraf gemaakte planning. Seizoenwerknemers zijn evenwel ook niet uitgesloten. Maar wij geven de raad om deze uren alleen aan te wenden binnen de geldende flexibiliteit en

niet daarbovenop. Wanneer bijvoorbeeld aan een werknemer een uurrooster is meegedeeld van 45 uur en er komt plots nog een bijkomende bestelling, dan kan je met het akkoord van de werknemer hem bijvoorbeeld 4 uur extra laten werken. Het gaat dus over uren die niet gepland waren en die toch worden gepresteerd. Deze uren krijgen een zeer specifieke behandeling. ■

Wat betekent dit concreet?

De werkgever is op deze uren geen sociale bijdragen verschuldigd. Er is ook geen persoonlijke sociale bijdrage en evenmin een bedrijfsvoorheffing ten laste van de werknemer. Deze uren worden aan de werknemer netto uitbetaald en zijn niet belastbaar. Het is namelijk de bedoeling om de werknemer te belonen voor de extra geleverde inspanning. Bovendien moeten deze uren niet worden ingehaald! Dit betekent dat zij volledig buiten de normale planning kunnen worden gehouden. Deze uren worden buiten beschouwing gelaten om tijdens de voorziene referentieperiode terug te komen op het gemiddelde van 38 uur per week. Deze uren kunnen gepresteerd worden en op het einde van de maand uitbetaald. Hiermee is alles geregeld. Door die specifieke behandeling moeten deze uren met een bijzondere code vermeld worden in de loonberekening. Neem daarvoor contact met jouw sociaal secretariaat.

Agri dagen

20-22.05.2022
Weelde Depot
Geeneinde, 2381 Ravels
open van 10.00u tot 18.00u

Vakbeurs voor intensieve veeteelt en mechanisatie op erfniveau

HOOFD SPONSOR
Crelan
PRESENTEERT

Alle info op www.agridagen.be

Met druppelsslangen bespaar je niet alleen op water

Stefaan Keereman en Mieke Vandaele uit Passendale zijn via de tabaksteelt in de groenteteelt terechtgekomen. In hun verhaal rond kleine teelten, dat ze vorig jaar vertelden in *Boer&Tuinder* 21, viel het ons op dat ze enorm veel water bespaarden door te werken met druppelbevloeiing. Toen we haar naar aanleiding van de huidige droogte opnieuw contacteerden, was Mieke nog steeds overtuigd van de meerwaarde daarvan.

Patrick Dieleman

Stefaan en Mieke telen verschillende kleine teelten in tunnelserres, onder meer peterselie, witte en groene selder, veldsla, courgette en aardbeien.

Een heel seizoen selder

De selder wordt zowel onder beschutting als in de vollegrond geteeld. "We hebben een wekelijkse vaste afzet en planten wekelijks van april tot juli", legt Mieke uit. "Dit jaar zijn we – dankzij het goede weer – al gestart met planten op 28 maart." Ze telen op zandleembodem, wat maakt dat de bodem een redelijk goed waterhoudend vermogen heeft. Toch schat Mieke in dat het door de droogte vrij kritisch wordt om nog te kunnen planten zonder vooraf te beregenen. Dat doen ze dan met een sproeiboom. Maar beregenen met een sproeiboom vergt heel wat werk, en dus ook tijd.

Vooraf voordelen

Stefaan en Mieke werkten al langer met druppelirrigatie (T-tape) in hun

tunnelsers. De droogte van de voorbije jaren zette hen aan om ook voor hun vollegrondsteelt van selder te investeren in druppelirrigatie. "Op die manier kunnen we niet alleen tot twee derde water besparen, het bespaart ons ook heel wat (nacht)arbeid en stress", ondervonden Stefaan en Mieke. In functie van de vorm van het perceel wordt gekozen voor watergift via een haspel met sproeiboom of voor druppelirrigatie. Er hangt wel een kostenplaatje aan druppelirrigatie. Mieke raamt de kosten voor materiaal en uren op zowat 1000 euro/ha, nu het materiaal duurder is geworden. Maar door die kost te doen sparen ze ook een en ander uit. "Je moet rekenen dat je in de selderteelt met de haspel om de drie dagen moet beregenen, terwijl dat met de T-tape maar om de negen dagen is." Mieke legt uit dat er minder water verloren gaat. De sproeiboom hangt zowat anderhalve meter boven het gewas. Er verdamppt al een deel voordat het water de bodem bereikt. De druppelbevloei-

ing brengt het water in kleine hoeveelheden tot vlak bij de plaats waar het nodig is. En doordat het gewas niet nat wordt, heeft dit ook een effect op de druk van septoria. Bovendien raamt ze dat ze slechts twee derde van het water nodig hebben in vergelijking met klassieke beregening. "Stefaan heeft ook minder stress, en hij moet 's nachts niet bij de haspel zijn." De druppelbevloeiing sturen ze aan en volgen ze op via hun smartphone. Bijkomende voordelen zijn dat het gewas veel uniformer groeit door de gelijke watergift. Met T-tape krijgt elke plant evenveel water, terwijl je met een haspel aan de voor- en uiteinden minder water geeft. Ook sparen ze er twee gewasbeschermingstoepassingen mee uit. "Dat is een enorme meerwaarde voor de versmarkt." ■

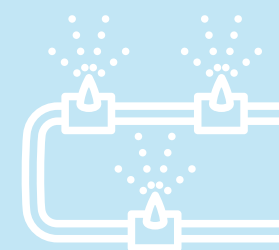
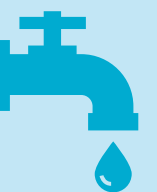
i Nog meer ideeën om je watergebruik efficiënter aan te pakken? Ga naar www.boerenbond.be/duurzaam-water

Met T-tape moet je in de selderteelt maar om de negen dagen beregenen.

© LEN TYVAERT

Aan de slag met drie tips van Mieke en Stefaan

1 Met druppelbevloeiing geef je elke plant evenveel water, waardoor ze gelijkmatiger groeien.

2 Met druppelbevloeiing bespaar je twee derde van de gebruikelijke watergift.

3 Met druppelbevloeiing heb je minder werk en ook minder stress.

Het Boerennatuurpakket in de bloemetjes gezet

Steenuilenkast bij 't Hof van Rapenburg in een oude knotwilg.

Op 22 mei vindt de internationale Dag van de Biodiversiteit plaats. Die herinnert ons aan de verscheidenheid van alle leven om ons heen dat ons verwent met heel wat lekkers, beschermt tegen ziekte, inspireert en de planeet in balans houdt. Ook onze landbouwers weten heel goed dat elke schakel in de keten telt en dragen hun steentje bij om biodiversiteit op en naast hun bedrijf te behouden en te stimuleren.

Maike De Ridder, regiocoördinator Boerennatuur Vlaanderen

Bloemenranden, nestkasten, poelen, bijen- en insectenhottels. Het zijn allemaal manieren om te zorgen voor extra leven én hulp op de boerderij. Bloemen en bloeiende hagen of (fruit)bomen zorgen voor voldoende insecten. Die zorgen mee voor bestuiving en zijn soms ook gericht op

plaaagbestrijding. Meer insecten betekent meer voedsel voor vogels, vlermuizen, kikkers en uiteindelijk ook voor ons. Als dat geen goede reden is om je erf op te fleuren met een bloemenveldje en wat extra woongelegenheden te creëren voor die kleine helpers. Bovendien heb je dikwijls niet zoveel

ruimte nodig en blijft de kostprijs beperkt door subsidies. Het vrolijke gekwetter, bedrijvige gezoem en goede humeur krijg je er gratis bij!

150 Boerennatuurpakketten

Sinds begin december biedt Boerennatuur Vlaanderen het Boerennatuurpakket aan. Met de hulp van partners Boerenbond, Groene Kring, Ferm voor agrarische vrouwen en Werkers vonden al 150 landbouwers hun weg naar zo'n pakket. Daarin bundelen we een aantal maatregelen die je ook terugvindt in de niet-productieve investeringen van het VLIF. Elk apart kan je ze moeilijk aanvragen, maar in een pakket kom je tot het vereiste minimumbedrag van 1000 euro (exclusief btw). Dat bedrag (exclusief btw) kan je volledig recupereren als je een actieve landbouwer bent. Ook beginnende landbouwers in bij- of hoofdberoep of gepensioneerden die hun landbouwactiviteit behouden kunnen hiermee aan de slag. De voorwaarden zijn soepeler dan voor reguliere investeringssteun en je kan beide zelfs combineren.

Meer wild, bijen en vogels

Om het Boerennatuurpakket samen te stellen, lieten we ons inspireren door een aantal trouwe 'partners' op landbouwbedrijven. De boerenzwaluw is verzet op de insecten in (vee)stallen. De steenuil laat zich makkelijk zien in de buurt van knotwilgen en kijkt vanop weidapaaltjes uit naar muizen die hij kan verschalken. Bijen zijn onmisbare bestuivers voor fruit en een aantal groenten. Tot slot vindt geen enkele landbouwer het fijn om wild onder de maaibalk te vinden, hij wil zowel die-

renleed als botulisme vermijden. Een Boerennatuurpakket bevat een kunstnest voor een boerenzwaluw, een nestkast voor een steenuil en een stevig bijenhotel voor de prijs van 1230 euro (exclusief btw). Wie maai-activiteiten heeft, kan een akoestische wildredder toevoegen voor 200 euro (exclusief btw). De prijs omvat de productie in sociale ateliers in Vlaanderen of assemblage in Nederland, de levering aan huis door vennoten van Werkers en de begeleiding van je aanvraag door Boerennatuur Vlaanderen.

Een pakket met een handleiding

We hebben een positieve missie voor ogen: (nog) meer biodiversiteit op jouw bedrijf stimuleren door een minimale investering én met een duidelijke handleiding. Op onze website (zie kader) vraag je het pakket aan. Je krijgt een handleiding en hulp op maat – indien nodig – voor het indienen van je dossier via het e-loket. Je betaalt je factuur via Werkers tijdig zodat de levering kan gebeuren. Bij levering voorzien we handige infoches die kort

Het eerste pakket werd afgeleverd bij melkveehouder Guido Van Mieghem.

We hebben een positieve missie voor ogen: (nog) meer biodiversiteit op jouw bedrijf stimuleren.

en krachtig uitleggen hoe je alles correct installeert. Na installatie laad je de factuur op via het e-loket: ook daarvoor is een handleiding uitgeschreven en op video gezet.

En nu in 't écht!

In maart leverden we de eerste 50 pakketten, de volgende 50 worden momenteel afgezet door de vennoten van Werkers. Ook 't Hof van Rapenburg in Lievegem ontving net een pakket. Op 11 mei gingen we langs op hun historische vierkantshoeve waar Heidi Colman en dochter Louise met de zesdeklassers van de basisschool het pakket installeerden. Heidi hoeft allang niet meer overtuigd te worden van het belang van al dat extra leven op de boerderij: "Wij hebben al knotwilgenrijen, poelen, bloemenvelden, fruitbomen, nestkasten en een zelf gemaakt insectenhotel op en rond ons erf en vinden het belangrijk om elke schakel in ons systeem voldoende kansen te geven. Bovendien is het heel fijn dat we het belang van biodiversiteit kunnen doorgeven aan de boerderijklassen die hier over de vloer komen. Ook het inzaaien van bloemenvelden op verschillende plaatsen op ons erf was een goeie zet. Naast alle kleuren en geuren hoef ik ook geen uren meer door te brengen op de grasmaaier!" De steenuilennestkast krijgt een mooie plek in een statige knotwilg met uitzicht op onze boomgaard. De kinderen verrichten zelfs wat knotwerk om de invliegopening perfect vrij te maken. Het eerste bijenhotel komt aan de ingang waar ook een bloemenveld ontluikt. Een tweede komt naast het zelfgemaakte insectenhotel, ook mooi in

Heidi Colman bij het bijenhotel met erachter het ingezaaide bloemenveld.

de zon en omringd door voldoende voedsel. De koeien grazen ondertussen rustig verder terwijl enkele boerenzwaluwen hoog boven ons acrobatisch richting de poel tuimelen. "Het blijft nog even mooi weer", geeft Heidi ons lachend mee. ■

Praktisch

Alle informatie rond het Boerennatuurpakket, het stappenplan alsook het aanvraagformulier vind je op www.boerennatuur.be/boerennatuurpakket. We zijn ook aanwezig op stand 1343 op de Agridagen (achter de stand van Boerenbond) waar we je graag helpen met je aanvraag via het e-loket. Die kunnen we ter plaatse in orde brengen als je identiteitskaart meebrengt, zowel voor het pakket als voor andere niet-productieve investeringen als stuwen, hagen, waterdoorlatende erfverharding ... Ook advies rond de meeste niet-productieve investeringen is nog steeds mogelijk via npi@boerennatuur.be of 016 28 60 41, net als vragen en suggesties rond de samenstelling van ons pakket.

Op bezoek bij West-Vlaams hardfruitbedrijf Myngheer

Beleidsmakers ontdekken uitdagingen fruittelers

Begin mei nodigde de studiekering Fruittelers West-Vlaanderen een aantal politici en beleidsmakers uit voor een rondleiding op het hardfruitbedrijf van Wim en Liesbeth Myngheer in Zuidschote. Doel was hen de vele troeven maar ook knelpunten voor de lokale fruitteelt – zoals tewerkstelling, ULO-bewaring, gewasbescherming, beschikbaarheid van water ... – toe te lichten.

Jan Van Bavel

Fruitbedrijf Myngheer is een typisch familiaal fruitteeltbedrijf in Zuidschote, een deelgemeente van Ieper in de prachtige Westhoek. De wortels van het bedrijf gaan terug tot 1961. Wims grootvader teelde sluitkolen en had ook varkens en koeien. Toen de grond uitgeput raakte, ging hij op zoek naar een alternatief. Dat werden peren. Sinds 1970 plantte hij jaarlijks perenbomen bij, tot de kaap van 8 ha werd bereikt. Daarna gingen zijn ouders ook appels telen, terwijl ze het vee behielden. “Maar toen ik na mijn studies bij in

het bedrijf kwam, specialiseerden we ons volledig in het hardfruit en groeiden we daarin jaar na jaar”, vertelt Wim. “Momenteel beslaat ons bedrijf 24 ha boomgaard. We telen zowel de perenrassen Doyenné du Comice en Conference als de appelrassen Jonagold, Delbare, Elstar en Boskoop.”

Piekbehoefte aan seizoenarbeiders

Op de piekmomenten (acht weken tijdens de pluk) en aansluitend de snoei en sortering tijdens de winter doen

Wim en Liesbeth een beroep op een twintigtal Poolse seizoenarbeiders. “Ze verblijven hier zo’n zes maanden; de meeste van hen komen elk jaar terug”, zegt Wim. “Als klein bedrijf werken we ook met Belgische studenten en jonggepensioneerden, die we flexibel kunnen inzetten.” De piekbehoefte vormt een kwetsbaarheid voor de fruitsector. “De pluk automatiseren zou ideaal zijn. Technisch kan het, maar de nodige snelheid is er nog niet. Appelen en peren moeten ook goed geoogst en bewaard worden, zodat ze blutsvrij de consument bereiken”, vult Christ Wolfcarius, voorzitter van de West-Vlaamse Fruittelers, aan. Pieter Van Oost, adviseur Plantaardige productie bij de Studiedienst van Boerenbond, gaf de politici mee dat Boerenbond ernaar streeft om het loon van de seizoenarbeiders op een Europese zichtrekening te kunnen storten. “Het cashgeld dat ze van de fruittelers krijgen is lefgeld dat ook opgenomen is op de loonbon. Telers zouden in principe Oekraïense vluchtelingen kunnen huisvesten, maar door talrijke woonnormen kunnen ze daar niet aan voldoen”, aldus Pieter.

Bewaring via koelcellen

Wim toonde zijn loods met koelcellen. De loods wordt ook gebruikt als opbergruimte voor kisten, materiaal, machines en huisvesting van seizoenarbeiders. Om hun hardfruit het jaar rond te kunnen bewaren, installeerden Wim en Liesbeth in 2018 naast hun ULO-koelcellen die op freon draaien nog eens vier frigo’s die met het milieuvriendelijkere en energiezuinigere

Op uitnodiging van de studiekering Fruittelers West-Vlaanderen kregen politici en beleidsmakers een rondleiding op het hardfruitbedrijf.

ammoniak worden gekoeld. “Deze zomer gaan we zes bestaande cellen ombouwen van freon naar ammoniak, dat een betere bewaarkwaliteit biedt”, zegt Wim. “Vooral peren moeten we zo snel mogelijk op een ideale bewaar-temperatuur brengen.” Dankzij VLIF-steun en het instellen van een overgangperiode hebben veel telers intussen oude installaties omgebouwd of zijn ze overgeschakeld naar natuurlijke koudemiddelen zoals CO₂, propaan en ammoniak. Dit vergt wel zeer grote investeringen. Een ander probleem dat op fruittelers afkomt, is het piekverbruik van vijf à zes weken in september en oktober, als ze hun hardfruit in de koelcellen moeten krijgen. Die piek betalen ze het hele jaar door.

Vul- en spoelplaats

Om de waterkwaliteit te verbeteren wil Boerenbond het gebruik van vul- en spoelplaatsen stimuleren. Puntvervuilingen zijn immers voor meer dan 50% verantwoordelijk voor de vervuiling van oppervlaktewateren. Wim pompt water op uit de regenwaterput onder zijn loods om zijn spuittoestel op de spoelplaats te vullen. “Eventuele minieme hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen vangen we op in de goot. Na de behandeling in een biofilter wordt het gezuiverde water in een citerne verzameld en kan het worden hergebruikt.” Idealiter vul en spoel je je spuittoestel-

len op onverharde oppervlakten of op verharde oppervlakten met de nodige opvang- en verwerkingssystemen voor rest- en morsvloeistoffen. De invoering van zo’n vul- en spoelplaats zal vermoedelijk worden opgenomen in de IPM-maatregelen die vanaf 2023 ingaan en vanaf 2026 verplicht worden op elk tuinbouwbedrijf. In de overgangperiode worden er VLIF-subsidies voorzien om dit te stimuleren. “Boerenbond hecht heel veel belang aan de kwaliteit van ons grond- en oppervlaktewater en volgt dit sterk op, om zo gewasbeschermingsmiddelen te kunnen behouden”, geeft Pieter mee. “Zonder die middelen zal onze voedselproductie met 60% dalen, daarom moeten we er bewust mee omgaan. Ze moeten ook gebruiksvriendelijker worden, maar daar wordt volop aan gewerkt.”

Vorst en droogte

Fruittelers hebben een aanzienlijke hoeveelheid water nodig om de fruitplantage doorheen een vriesnacht en/of zeer droge periode te halen. Bovenkroon- en onderkroonberegening zijn de meest efficiënte vorstbestrijdingstechnieken. Telers doen heel wat moeite om eigen watervoorraden (bassins en putten) aan te leggen, bijvoorbeeld onder hun loods. “Wij hebben vooral water nodig om de droogte aan te pakken, minder voor nachtvorst- en

zonnebrandbestrijding”, vertelt Wim. “Dat doen we al een twintigtal jaar via druppelleidingen. Twee jaar geleden hebben we ons hele systeem geautomatiseerd. Onze appels bedruppelen we nog niet, onze peren intussen al drie weken om aan hun vochtbehoefte te voldoen en zo een goede kwaliteit en vruchtmaat te verkrijgen.”

Lokale verankering

West-Vlaanderen heeft geen echte fruitveiling zoals dit in Limburg het geval is. De REO Veiling verhandelt wel een deel fruit van de West-Vlaamse telers. Maar die zijn ook zelfondernemend en voorzien hun eigen vermarkting via diverse kanalen. Hun fruit kent een relatief ‘lokale afzet’ binnen een straal van 150 à 200 km, onder meer via hoeveverkooppunten. De appels en peren van Wim en Liesbeth worden op het bedrijf gesorteerd en verpakt. Van daaruit vinden ze hun weg via rechtstreekse handel en hun hoevewinkel. ■

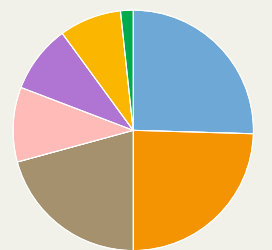

Liesbeth en Wim Myngheer telen twee peren- en vier appelrassen.

West-Vlaamse fruitteelt in cijfers

Oppervlakte fruit: 766 ha

195 ha peren
188 ha appels
159 ha aardbeien
77 ha kleinfruit
70 ha wijnbouw
64 ha andere
13 ha kersen

Aantal fruitbedrijven: 86 met boomgaarden

- 44 bedrijven hardfruit
- 27 bedrijven wijnbouw
- 15 bedrijven andere teelten (kleinfruit, noten ...)

Gemiddeld 16 à 20 ha groot
4,2% van Belgisch fruitareaal

Kreupelheid vermijden door optimalisatie huisvesting, voeder en drinkwater

Kreupelheid is een vaak voorkomend probleem in de varkenshouderij. DGZ krijgt er dan ook heel wat vragen over. Kreupelheid bij varkens kan immers nadelige gevolgen hebben. Niet alleen leidt de productiviteit van het bedrijf eronder, de varkens hebben ook meer behandelingen nodig, wat dan weer zorgt voor een verhoogd antibioticagebruik. Bovendien is kreupelheid door de pijn en het ongemak nefast voor het dierenwelzijn.

Caroline Bonckaert, DGZ

Voor een succesvolle aanpak en preventie van kreupelheid moeten we te weten komen wat de oorzaken en risicofactoren zijn. Net dit blijkt voor deze aandoening niet altijd eenvoudig. Vaak gaat het om een combinatie van oorzaken en er zijn heel wat uiteenlopende factoren die een rol kunnen spelen.

Inzicht in oorzaken en risicofactoren

Uit twee Veepeilerprojecten die de voorbije jaren in verband met dit thema zijn uitgevoerd, bleek dat de bacterie *Mycoplasma hyosynoviae* opvallend vaak voorkomt in de gewrichten van aangetaste dieren. Dit doet vermoeden dat deze bacterie mogelijk een belangrijke rol speelt bij kreupelheid. Naast de bacteriële oorzaken onderzocht Veepeiler in een nieuw project nog een aantal andere mogelijke risicofactoren. Hiervoor begeleidden de Veepeilerdierenartsen het voorbije jaar meerdere bedrijven die te kampen hadden met kreupelheid bij de varkens, zowel bedrijven met problemen bij de vleesvarkens als bedrijven met problemen bij de (op)fokgelten. Op deze bedrijven brachten de Veepeilerdierenartsen samen met de bedrijfsdierenartsen de bedrijfsvoering in beeld en lieten ze analyses uitvoeren om na te gaan wat de mogelijke oorzaken van kreupelheid konden zijn, om vervolgens te komen tot een actieplan.

Pootproblemen bij opfokgelten

Een van de deelnemers was een gemengd bedrijf in het West-Vlaamse Veurne. Het bedrijf huisvest 270 zeugen en werkt met een vierwekensysteem. Het bedrijf combineert de aankoop van gelten met eigen opfok. De problemen doken voor het eerst op bij de aangekochte opfokgelten. Toen de gelten aankwamen op het bedrijf waren ze stram en hun gewrichten opgezwollen. De symptomen verslechterden duidelijk naarmate ze langer op het bedrijf verbleven. De pootproblemen bleven echter niet beperkt tot de aangekochte gelten: geleidelijk aan ontstonden er gelijkaardige problemen bij de eigen aangefokte dieren. Behandeling van de dieren zorgde er telkens voor dat de problemen verdwenen. Maar aangezien voorkomen beter is dan genezen, besliste deze veehouder om hulp in te schakelen en op zoek te

gaan naar de oorzaak. In onderling overleg met zijn bedrijfsdierenarts besliste hij om Veepeiler in te schakelen en contacteerden ze DGZ hiervoor.

Uitbreid arsenaal aan onderzoeken

Tijdens de begeleiding van de verschillende bedrijven binnen het Veepeilerproject verzamelden we heel wat info over het management en de risicofactoren die mogelijk een rol spelen in het optreden van kreupelheid op een bedrijf.

Zo werd het drinkwater op deze bedrijven onderzocht op algemene kwaliteit en aanwezigheid van specifieke bestanddelen die mee een rol kunnen spelen in de problematiek, zoals fluor. Op heel wat bedrijven die we opvolgden, ontdekten we een afwijking in de waterkwaliteit. Maar op het bedrijf in Veurne voldeed het drinkwater aan de normen en konden we deze parameter uitsluiten als mogelijke medeoorzaak van het probleem.

Naast het drinkwateronderzoek werd op alle deelnemende bedrijven ook een uitgebreid voederonderzoek uitgevoerd. Bij geen enkele werden afwijkingen in de samenstelling van het voeder terug-

gevonden. We gaan er dan ook van uit dat op deze bedrijven het voeder in orde is en dus ook geen rol speelt in het voorkomen van de pootproblemen. Op elk van de bedrijven namen we samen met de bedrijfsdierenarts ook bloedmonsters voor onderzoek op botbiomerkers. Deze parameters kunnen ons meer inzicht verschaffen over hoe het gesteld is met het botmetabolisme van de dieren. Om deze analyses correct te kunnen interpreteren, vergeleken we de resultaten van de aangetaste dieren met de resultaten van dieren zonder problemen binnen hetzelfde bedrijf. We stelden echter weinig afwijkingen vast en weinig tot geen verschil tussen aangetaste en niet-aangetaste dieren. Problemen met het botmetabolisme konden dus op alle onderzochte bedrijven uitgesloten worden als deel van de oorzaak.

Suboptimale omstandigheden voor opfokgelten in combinatie met infectie

Ook de opfokfase werd op de deelnemende bedrijven onder de loep genomen. Wat we op het bedrijf in Veurne opmerkten, was dat de opfokgelten samen gehuisvest werden met de ▶

Analyse van bloedmonsters op botbiomerkers kan inzicht verschaffen over het botmetabolisme van de varkens.

vleesvarkens en dat er geen onderscheid werd gemaakt tussen vleesvarkens en opfokvarkens tot ongeveer een gewicht van 70 kg. Dit betekent dat noch het voeder noch de huisvesting aangepast waren aan de behoeften van de opfokgelten.

Tot slot wilden we nog te weten komen of de dieren op de onderzochte bedrijven leden aan een infectie die te linken was aan pootproblemen. Om dat te achterhalen voerden we op de meeste bedrijven een autopsie uit van aangestaste dieren. Heel vaak bleken de onderzochte varkens een gewrichtsontsteking te hebben. In dat geval voerden we extra onderzoeken uit om na te gaan welke kiemen een rol konden spelen. Uit voorgaande Veepeilerprojecten was al gebleken dat de bacterie *Mycoplasma hyosynoviae* vaak betrokken is bij deze problematiek. Ook op de bedrijven die we in dit nieuwe project begeleidde, vonden we deze bacterie in een aantal gevallen terug in de gewrichten.

De veehouder van het bedrijf in Veurne was echter niet bereid om een van de kostbare gelten op te offeren en een uitgebreide autopsie te laten uitvoeren. Om toch bijkomende informatie te kunnen verzamelen, voerden we een gewrichtspunctie uit waarbij het gewrichtsvocht onderzocht werd op de aanwezigheid van bacteriën. Ook hier vonden we *Mycoplasma hyosynoviae* terug. En dit was niet de enige kiem, want ook *Mycoplasma hyorhinis* werd gedetecteerd in het gewrichtsvocht.

Aangepaste huisvesting en voeding

Het probleem op dit bedrijf bleek dus een combinatie van infectie en suboptimale omstandigheden bij de opfokgelten. Samen met de veehouder ging Veepeiler op zoek naar een zo goed mogelijke, maar tegelijk praktisch haalbare aanpak. Het was bijvoorbeeld niet realistisch om de gelten onder te brengen in een aparte afdeling die

beter aan de behoeften zou voldoen. De gelten bleven dus gehuisvest in dezelfde compartimenten als de vleesvarkens. Maar de veehouder kon ze wel in aparte hokken plaatsen met een lagere bezettingsdichtheid en hen voeder geven afgestemd op hun behoeften. Ook al moest het voeder manueel verschaft worden, toch vond de veehouder dit het proberen waard. Hij bestelde opfokvoeder waaraan hij calciummonofosfaat liet toevoegen voor een bijkomende ondersteuning

van het botmetabolisme. De inspanningen wierpen hun vruchten af. Door de huisvesting en de voeding van de gelten meer af te stemmen op hun behoeften in plaats van ze op dezelfde manier te behandelen als de vleesvarkens verbeterde de problematiek aanzienlijk. Het optimaliseren van de omstandigheden leverde op dit bedrijf duidelijk succes op. Dit konden we niet alleen hier vaststellen, maar ook op de andere bedrijven die deelnamen aan het project. ■

Wat leerden we uit dit Veepeilerproject?

Hoewel het erop lijkt dat er bij kreupelheid vaak ook een infectieuze oorzaak meespeelt, levert toch vooral de optimalisatie van voeder, huisvesting, drinkwater en het management in het algemeen de beste resultaten op.

Pootproblemen bij de varkens? Neem dan contact op met je bedrijfsdierenarts om de oorzaken te achterhalen en samen een actieplan uit te werken. Heb je daarbij nood aan extra ondersteuning of begeleiding? Weet dan dat je een beroep kan doen op Veepeiler! Je dierenarts kan hiervoor contact opnemen met de DGZ-regiodierenartsen Caroline Bonckaert en Tamara Vandersmissen.

 www.dgz.be of 078 05 05 23

Vraag voor de expert van SBB Accountants & Adviseurs

Isabel Dillen, juridisch adviseur

Wat is de bevoorrechte pachtoverdracht aan familieleden?

Jouw pacht overdragen aan derden is verboden tenzij je de voorafgaande en geschreven toestemming van je verpachter hebt verkregen. Het is wel toegelaten om zonder toelating de pacht van jouw gehele pachtgoed over te dragen aan je bevoorrechte familieleden. Wie zijn jouw bevoorrechte familieleden en hoe zorg je ervoor dat jouw opvolger kan genieten van een nieuwe eerste pachtperiode? We lichten het kort toe.

Bevoorrechte familieleden

Jouw echtgenote valt hier helaas niet onder. Wil je jouw pacht overdragen aan je echtgenote, dan kan dit slechts mits toestemming van de eigenaar. Ook deze toestemming moet op straffe van nietigheid voorafgaand aan de overdracht en schriftelijk worden gegeven.

Jouw bevoorrechte familieleden zijn je schoonkinderen en je afstammelingen of geadopteerde kinderen of die van je echtgenote. Aan hen kan je je pacht overdragen zonder toestemming van de verpachter. Meer nog, informeer je de verpachter over de pachtoverdracht binnen drie maanden na de ingenottreding van jouw overnemer, dan komt een bevoorrechte pachtoverdracht tot stand. Concreet betekent dit voor jouw opvolger dat een nieuwe eerste pachtperiode van negen jaar aanvangt. Tenminste wanneer de verpachter zich hier niet tegen verzet.

Verzet van de verpachter

De verpachter die niet akkoord gaat met de voorgenomen pachtvernieuwing kan hiertegen verzet aantekenen. Als ernstige reden van verzet worden uitsluitend aanvaard:

- het feit dat de verpachter vóór de kennisgeving van de overdracht een geldige opzegging heeft gedaan;
- het voornemen van de verpachter om het verpachte goed binnen een termijn van minder dan vijf jaar zelf te exploiteren of de exploitatie ervan over te dragen aan zijn echtgenote, zijn afstammelingen of aangenomen kinderen of aan die van zijn echtgenote of aan de echtgenoten van de voormelde afstammelingen of aangenomen kinderen;
- zware beledigingen of daden van kennelijke vijandigheid van

- de overnemer tegen de verpachter of tegen leden van zijn familie die onder zijn dak wonen;
- veroordeling van de overnemer uit hoofde van daden die het vertrouwen van de verpachter aan het wankelen kunnen brengen of de normale betrekkingen tussen de verpachter en zijn nieuwe pachter onmogelijk kunnen maken;
- het feit dat de overnemer niet de vereiste beroepsbekwaamheid bezit of dat hij niet over de nodige materiële middelen beschikt om het verpachte goed behoorlijk te exploiteren;
- het voornemen van het openbaar bestuur of de publiekrechtelijke rechtspersoon die het betrokken goed hebben verpacht om het binnen een termijn van minder dan vijf jaar voor doeleinden van algemeen belang aan te wenden. ■

Uitspraak door de vrederechter

De verpachter die zich verzet en zijn verzet geldig wil laten verklaren voor de vrederechter moet de aftredende en de nieuwe pachter dagvaarden binnen de drie maanden na de kennisgeving van de pachtoverdracht. Voorafgaand aan deze vordering moet hij aan de vrederechter een verzoek tot minnelijke schikking richten. Wanneer de partijen niet tot een akkoord komen, dan zal de rechter zich buigen over de vraag tot geldigverklaring van het verzet. Oordeelt hij dat de ingeroepen reden tot verzet niet geldig is, dan geniet je overnemer definitief pachtvernieuwing met een eerste pachtperiode van negen jaar tot gevolg.

Onderhandelen met je leveranciers

Vorbereiding is dé sleutel tot succes

De hoeveelheid producten die je aankoopt als land- en tuinbouwer is ontelbaar: niet alleen grote zaken zoals een nieuwe loods, tractor of machine maar ook alledaagse dingen zoals voeders, energie of meststoffen. Inkopen en de onderhandelingen voeren zijn een stiel op zichzelf met een rechtstreekse invloed op je portemonnee. We spraken met Bea Bollaert en Philip Meyers. Beiden kwamen tot dezelfde conclusie: de voorbereiding van je gesprek is de sleutel tot succes!

Jolien Verbeke, consulent Training & opleiding

Bea Bollaert runt met haar man Patrick Claeys een gemengd bedrijf in Tielt en heeft daarnaast ook een job als docente in Hogeschool Vives in Roeselare. Een aantal jaar geleden nam ze deel aan een dagcursus onderhandelen. Enerzijds omdat ze haar studenten landbouw handvaten wou aanreiken om een goed contract met correcte prijs en goede afspraken te bedingen. Anderzijds omdat ze diezelfde inzichten ook op het landbouwbedrijf heel goed kon gebruiken. Voor haar is bewust bezig zijn met aankoop op je bedrijf essentieel voor een goede bedrijfsvoering en maak je het verschil vooral door een goede voorbereiding. "Als je onvoorbereid naar een gesprek gaat, ben je sowieso de zwakste persoon en kan je er niet het maximale uithalen. Je moet vooraf de nodige gegevens opzoeken", aldus Bea. Ook lichaamshouding is een tip die Bea en haar man nog steeds gebruiken bij onderhandelingen met leveranciers.

Cursus onderhandelen is een must

Philip, van basisopleiding bouwkundig ingenieur maar ondertussen zelfstandig docent in het thema aankoop, hoeft ook niet meer overtuigd te worden van het feit dat een cursus aankoop en onderhandelen een must is voor elke landbouwer. Het thema is ondergewaardeerd, en niet alleen in de landbouwsector: er zijn geen hogescholen of universiteiten waar dit gedoceerd wordt, terwijl de aankopen in sommige bedrijven

meer dan de helft van de uitgaven beslaan. Inkopen is meer dan een bestelbon die op tijd buiten is en nagaan of de leverancier op tijd levert. Als je je toelegt op je aankopen en onderhandelingen kan je zowel rechtstreeks financiële besparingen maken (*cost savings*), vermijden meer uit te geven (door goed te onderhandelen op een offerte, ook wel *cost avoidance* genoemd) alsook waarde toevoegen op heel wat andere gebieden. Het zoeken en vinden van betere leveranciers, conflicten met leveranciers oplossen, de voorwaarden van je contract optimaliseren ... zijn hier slechts enkele voorbeelden van.

Op de vraag of onderhandelen voor heel wat mensen niet eerder onwennig voelt, kan Philip dit absoluut beamen. "Onderhandelen is iets wat je echt moet leren en jezelf eigen maken. De stap lijkt groot maar na verloop van tijd leer je mondiger te zijn en leer je die drempelvrees overwinnen. Zo ben ik ondertussen een van die 'ambetanteriken' die drie weken voor de solden al korting vraagt. En dat werkt echt!"

Niet enkel focussen op prijs

Volgens Philip is het ook belangrijk niet alleen te focussen op de prijs: een jaar gratis onderhoud, een snelle levering, een kwalitatiever product voor dezelfde prijs ... kunnen ook interessant zijn en gaan vandaag vaak aan de aandacht voorbij. Dé ultieme tip voor een succesvolle koop is volgens beiden de voorbereiding. Als je goed voorbereid bent, heb je meer zelfvertrouwen om te onderhandelen. Je weet wat je gaat zeggen, waarover je gaat praten, wat je wil: je bent meester over de situatie. Ga in de huidige tijd van prijsverhogingen ook nooit zomaar in op een aanbod dat je leverancier je tijdens een (telefoon)gesprek voorstelt. Geef aan dat het niet past, bekijk alles goed, maak je huiswerk en neem dan terug contact op. Anders doe je toegevingen om ervan af te zijn en betaal je meer dan nodig. Je weet het: een gewaarschuwd man is er twee waard! ■

Philip Meyers:

"Inkopen is meer dan een bestelbon die op tijd buiten is."

Managementcursus

Aankoopbeleid en onderhandelen

Averbode: 7, 14, 20, 28 juni

Nevele: 8, 15, 22, 29 juni

De hoeveelheid producten die je aankoopt als land- en tuinbouwer zijn ontelbaar: niet alleen grote zaken zoals een nieuwe loods, tractor of machine maar ook alledaagse dingen zoals voeders, energie en meststoffen. Onderhandelingen voeren zijn een stiel op zich met een rechtstreekse invloed op je portemonnee. Met deze cursus willen we jou de nodige handvaten geven om met kennis van zaken aan tafel te zitten en met een mooie prijs buiten te komen. De cursus bestaat uit 4 sessies: plaats van inkoop en inkoopstrategie, het inkoopproces, selectie van de juiste leverancier en onderhandelen met leveranciers

Lesgever is Philip Meyers (Team His), telkens 4 avonden, kostprijs: 245 euro.

Meer info of inschrijven via www.boerenbond.be/vorming

BOEREN
BOND
vormt

Boerenbond vormt met de financiële steun van Vlaanderen en Europa

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling Europa investeert in zijn platteland

© SANDER VAN HAVER

Hoe voederbomen implementeren in de weide?

Het CCBT-project 'Voederbomen voor bioherkauwers' onderzocht gedurende twee jaar hoe voederbomen praktisch kunnen worden geïmplementeerd in een biologische bedrijfsvoering met herkauwers. Binnen het project werden er onder meer excursies georganiseerd in binnen- en buitenland, twee workshops voor geïnteresseerde boeren georganiseerd en werkte men aan een praktische handleiding die binnenkort verschijnt. Bovendien werd de uitloop van vier pilootbedrijven (drie melkveehouders en een geitenhouder) op maat ingericht met voederbomen. Ter afsluiting van het project waren we te gast op een van deze pilootbedrijven.

Eveline Driesen, consultant Bio-omschakeling

Voederbomen in combinatie met geiten

Biologisch geitenhouder Koen Vanroye melkt inmiddels 350 geiten, de melk wordt integraal verwerkt bij biologische kaasmakerij Karditsel. Koen vertelt waarom hij meestapte in het CCBT-project: "Het weiland achter de

stal vormt de uitloop voor mijn geiten. In de zomer merkte ik echter dat ze liever in de open weide te warm werd. Bovendien zijn geiten echte browsers, knabbelaars, veel meer dan het grazers zijn. Toen ik de oproep voor het project zag passeren, had ik dan ook meteen

interesse om deel te nemen. Ook het onderzoek naar het effect van de voederbomen op de mineralenbalansen van de dieren wekte mijn interesse. Tijdens het project werd er met verschillende struikensoorten een schaduwpad gecreëerd in de weide. Het pad bestaat uit een hoofdpad, met vertakkingen naar individuele, kleinere weides die ik gebruik voor het omweiden. In deze kleinere weides werden bovendien solitaire treurbomen geplant om schaduw te creëren. Zo zullen de dieren gestimuleerd worden om ook bij warm weer de volledige weide te benutten. Ook werden er walnotenbomen geplant in de weide van het jongvee. Ten slotte wordt er binnenkort een experimenteel knabbelbosje aangelegd met 3 verschillende wilgenvariëteiten, om te testen welke variëteit de dieren verkiezen", aldus Koen.

Soortenkeuze

Jan Valckx, onderzoeker en adviseur bij Wim Govaerts & Co, voerde het project uit en begeleidde de deelnemende bedrijven. "De soortenkeuze is er een volledig op maat van de individuele bedrijven", vertelt Jan. "We baseerden ons hiervoor op een mineralenscan van de dieren via een haarstaalanalyse. Zo'n analyse geeft een goed langetermijnbeeld van de mineralenstatus en vergelijkt deze met een referentie. Het geeft een stabiel beeld dan bijvoorbeeld een bloedstaal, dat veel meer een momentopname weergeeft. Bij Koens geiten zagen we dat vooral de sporelementen koper, zink en ijzer aan de lage kant waren. De natrium-magnesiumverhouding was eerder hoog, de calcium-natriumverhouding lag dan weer aan de lage kant. Deze informatie linkten we aan de gekende mineralensamenstelling van verschillende struik- en boomsoorten, om zo te beslissen welke soorten op het bedrijf aangeplant zouden worden."

In de praktijk

Koen: "De keuze viel voornamelijk op haagbeuk, hazelaar, wilg en walnoot. In 2020 werd er gestart met de aanplant, al was het niet evident om de gewenste soorten en variëteiten te vinden. Vooral voor de meer experimentele soorten die naar voren komen in literatuurstudies was er niet altijd plantgoed beschikbaar. Ook merkten we af en toe onvoldoende soortenkennis bij de leveranciers, waardoor soms het foutieve plantgoed geleverd werd. Als biobedrijf kan je een ontheffing krijgen voor het gebruik van niet-biologisch plantgoed als het bio-aanbod onvoldoende is. Maar dan mag je enkel terugvallen op gangbaar plantgoed met naakte wortel, wat ook niet evident is om te vinden. Net omdat geiten zo'n stevige knabbelaars zijn, moesten we bovendien flink investeren in beschermingsmateriaal voor de jonge struiken en bomen. Bij Jeroen Rappé

van het bedrijf Tree-Hive vonden we systemen en materialen die bestand zijn tegen de slimme en nieuwsgierige geiten. Deze vroegen wel een hele investering, gelukkig kwamen we in aanmerking voor de boslandbouwsubsidie."

Subsidiemogelijkheden

Jan: "Dit is een eenmalige aanplantsubsidie tot maximaal 80% van de gemaakte kosten, exclusief btw in het kader van het Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). Afgelopen winter kwam een controleur de aanplant inspecteren, al weten we momenteel nog niet of deze goedgekeurd is en of Koen de subsidie effectief zal ontvangen. In het kader van de subsidie mogen maximaal 200 bomen per hectare aangeplant worden, dit ervoeren we wel als een beperking. Dit zou ruim voldoende zijn voor een aanplant in combinatie met plantaardige productie zoals akkerbouw. In een dierlijk landbouwsysteem zou dit maximumaantal bomen in de uitloop gerust hoger kunnen liggen."

Hoe verder?

Uit het project kwamen enkele open onderzoeksvragen die langetermijnonderzoek vereisen. "Zo weten we nog niet hoe de mineralensamenstelling van verschillende boomsoorten door de tijd varieert. Hebben bodem, seizoen of andere factoren een invloed hierop? Ook de gezondheidseffecten van de aanplant op de dieren vraagt verdere opvolging. Ten slotte stellen we ons ook de vraag of het inpassen van bepaalde struiken of boomsoorten in het rantsoen van de dieren methaanreducerend kan werken. De biologische sector ondertekende immers mee het Convenant Enterische Emissies. Er zijn echter zeer weinig voederadditieven toegelaten of praktisch toepasbaar in de biolandbouw. Deze materie zullen we verder onderzoeken in het pas gestarte project Biomora", besluit Jan. ■

Sanders agendatips

consultant Bio-omschakeling
sander.van.haver@boerenbond.be

Biovelddag Inagro

21 juni, Gabriëlstraat 11, Rumbeke-Beitem
Demo van de nieuwste generatie precisiewiedeggen. Ook gangbare telers met interesse voor mechanische onkruidbestrijding zijn welkom.
Toelichting bij de bioveldproeven en de bio-bedrijfsvoering op het proefbedrijf. Dit gebeurt in verschillende thema's waaruit je kan kiezen. Afsluitend hapje en drankje tijdens het netwerkmoment. Ook het 20-jarig bestaan van Proefbedrijf Biologische Landbouw wordt gevierd.

<https://inagro.be>

Save the date: Öko-Feldtage

28-30 juni, Villmar, Duitsland
Openluchtbeurs met een unieke combinatie van praktijk en onderzoek in de biologische landbouw en veehouderij. Het tweejaarlijkse evenement toont innovaties en bespreekt actuele onderwerpen met boeren en vertegenwoordigers uit de politiek en het bedrijfsleven.

<https://oeko-feldtage.de/en>

Het project 'Bio zoekt Boer' is een samenwerking tussen Boerenbond, ABS, BioForum en wordt financieel gesteund door de Vlaamse overheid.

Op stap met BWP-veulenconsulente Vicky Stevens

“Van veulens schetsen alleen kan je niet leven”

Het wordt druk voor Vicky Stevens. Jonge hengsten worden gecastreerd nu er nog weinig vliegen zijn. Veulens worden overal geboren. Ze worden gechipt en geschetst. Het is lente! Dan worden de nachten met voldoende nachtrust schaars en de dagen waarop er tijd is voor een interview over haar bestaan als BWP-veulenconsulente zeldzaam. Dierenartsen met een bijzondere voorliefde voor paarden en fokkerij weten wat te doen in deze periode van het jaar.

Kris Van Steen, LRV

Wat is een veulenconsulent(e)?

Vicky: “Vroeger waren de veulencontroleurs – nu ‘veulenconsulenten’ genoemd – niet-dierenartsen. Dat waren mensen die daartoe aangesteld werden omdat ze geïnteresseerd waren in veulens en fokkerij. Ze waren vaak ook jurylid op de BWP-prijskampen. Intussen is de BWP-veulenconsulent

geëvolueerd naar een dierenarts die het signalement opmaakt, al gaan er nog steeds veulencontroleurs op pad die geen dierenarts zijn. Als dierenarts kunnen en mogen we ook chippen, maar dat kan ook door de eigen dierenarts gebeuren. Kies je voor een veulencontroleur/consulent, dan kan die meteen digitaal het dossier invoeren,

waardoor de afwerking van het paspoort vlotter kan verlopen.”

Hoe ben jij daar dan ingerold?

“Dat is ‘via via’ gegaan. Ik kende een BWP-veulencontroleur uit de buurt. Op een bepaald moment trad de verplichting voor het plaatsen van een chip in voege. Toen ben ik enkele jaren als dierenarts meegereden met de veulencontroleurs. We vingden die veulens dan samen. Zij schetsten de veulens, ik plaatste de chip en dat dossiertje werd mooi bij elkaar afgewerkt en naar het stamboek verstuurd. Goed systeem. Op een bepaald moment liet de toenmalige veulencontroleur me weten dat hij wou stoppen. Veel werk, kilometers en uren waar je weinig aan overhoudt. Ik zag dat ook niet zitten, wegens ook veel werk in mijn dierenartsenpraktijk. Van veulens schetsen alleen kan je niet leven. Toen kwam de vraag of ik het niet ‘tijdelijk’ wou doen, want ze vonden niemand ... Ik doe het nog altijd ... Dat ‘inrollen’ mag je dus letterlijk nemen. Ik heb nu ook iemand extra in de dierenartspraktijk om het ‘veulenconsulentschap’ te kunnen blijven uitoefenen, want het werd echt te veel. Ik sliep haast niet meer, want ik deed mijn papierwerk ‘s nachts.”

In welke regio kunnen we jou tegenkomen, Vicky?

“In Oost-Vlaanderen, van Bornem tot Maldegem, Aalter, Evergem, het Waasland ... De fokkers nemen best tijdig contact op, zodat we een planning kunnen maken. Zeker met de huidige brandstofprijzen is het aangenamer om

Vicky Stevens

“Fokkers nemen best tijdig contact op, zodat we een planning kunnen maken.”

opnames per regio te groeperen. Nu ik een tweede dierenarts bij heb in de praktijk, kan ik enkele dagen vullen met veulenopnames. Dan kan ik een route uitstippelen om zo veel mogelijk bezoeken te plannen. Fokkers zouden de reflex moeten hebben om op het moment dat ze het veulen via de ‘Vlugge veulenmelding’ aangeven ook de veulenconsulent te contacteren, liefst via mail met de momenten waarop het de volgende weken past om langs te komen. Dan hebben we meteen de naam van het veulen, het adres, contactgegevens en kunnen we op naam van de gemeente zoeken om een route maken.”

Nog wensen, Vicky?

“In de wet staat dat chippen en signalementopname best in één beweging gebeurt, omwille van het feit dat dan wettelijk gezien één persoon verantwoordelijk is voor het dossier van de identificatie van het veulen. Als fokker ben je uiteraard vrij om een chip door je eigen dierenarts te laten plaatsen. Wat ook handig zou zijn, is dat mensen zo vlug mogelijk hun veulen in de ‘Vlugge veulenmelding’ aangeven. Sommige fokkers bellen me al voor ze dat gedaan hebben. Dan ga ik langs en gaat men ervan uit dat na mijn bezoek alles in orde komt. Maar het dossier

kan pas worden afgewerkt in de schets-App als het veulen een levensnummer heeft gekregen van het stamboek. Dit gebeurt na aanmelden van het veulen via de online vlugge veulenmelding.”

Veulens werken wellicht ook niet allemaal even goed mee?

“Klopt. Het is belangrijk dat het veulen binnen staat. Dat werkt een pak makkelijker en zorgt voor minder stress. Om een correct signalement te maken, is het ook nodig om de aftekeningen van de benen goed te kunnen bekijken. Modder of mest bemoeilijkt enorm de zichtbaarheid van witte aftekeningen; die zijn bij jonge veulens vaak al moeilijk te zien. Een heel hoog ingestrooide stal is ook niet ideaal, want dan krijg je minder zicht op de voeten van het veulen. Het makkelijkst is een lege box om goed de voeten te kunnen zien. Zo kunnen we ook zonder te veel stress bij het veulen een chip plaatsen en een DNA-staal nemen.”

Wat is het minst aangename scenario voor jou?

“Fokkers die heel laat in het seizoen bellen. Waar groepen gespeende veulens samen staan, vaak nog bijna nooit gevangen. Dan moet je op een zo veilig mogelijke manier toch een chip plaatsen en een DNA-staal nemen. Als die veulens dan beginnen rondspringen, met het risico om onderuit te gaan omdat de ondergrond nat en glad is, word ik daar niet zo gelukkig van. Gelukkig is het meestal anders.”

Nog aandachtspunten voor de fokker?

“Als het over een veulen gaat dat als embryo in een draagmoeder werd geplaatst, moet er ook DNA van de biologische moeder worden genomen. Dan is het goed dat deze biologische moeder aanwezig is. Als een merrie sterft, is het ook belangrijk dat er een haarstaal wordt genomen van de merrie voor ze wordt weggehaald. De DNA-stalen worden in zakjes van het

labo gestoken, met een duidelijk label. Daarop worden de naam van het veulen, het UELN-nummer, de naam van de fokker met eventueel ook zijn contactgegevens duidelijk vermeld. Het labo heeft die info nodig om het onderzoek correct uit te voeren. Als je door omstandigheden een DNA-staal naar het stamboek verstuurt, vermeld deze gegevens dan ook op het staal, zodat dit correct verwerkt kan worden.” ■

Wat doe je als er een veulen is geboren?

Is er een veulen bij jou geboren? Meld het via de veulenmelding op de BWP-website en de eerste stap is gezet. Hierbij een overzicht van het proces nadat je de gegevens hebt doorgestuurd via de veulenmelding:

- Je ontvangt een bevestigingsmail van HorseID;
- Je ontvangt een factuur en de nodige info van BWP;
- Je ontvangt een verzoek tot betaling van HorseID;
- Na de betaling aan HorseID ontvang jij of je veulencontroleur/consulent het identificatiedossier;
- Je maakt een afspraak met je dierenarts of veulencontroleur/consulent, afhankelijk van je eerder gemaakte keuze voor de signalementopname;
- Je laat je dierenarts of veulencontroleur/consulent de identificatie uitvoeren, afhankelijk van je eerder gemaakte keuze voor de signalementopname;
- Het complete dossier wordt samen met chipnummer en haarstalen terugbezorgd aan BWP;
- De gegevens worden verwerkt in de computer;
- BWP verstuurt het paspoort en Horse ID bezorgt de bevestiging van encodering.

Veulens worden overal geboren. Ze worden gechipt en geschetst.

Compost kan bijdragen aan de opbouw van organische stof in de bodem.

Welke lessen vallen er te trekken?

Vruchtwisselingsproeven Bottelare en Hooibeekhoeve

De extreme weersomstandigheden van de laatste jaren zorgen voor moeilijkheden bij de maisteelt. Zowel droogte als wateroverlast leiden tot lagere opbrengsten, die vaak ook gepaard gaan met afwijkende voederwaarden. Door de combinatie van scherpere bemestingsnormen met een complexer wordende gewasbescherming komt het zekere karakter van de maisteelt onder druk te staan. We zien echter dat niet elk perceel even hard getroffen wordt. Sommige percelen zijn weerbaarder, vaak omdat mais er in een ruimere rotatie geteeld wordt.

Bron: Landbouwcentrum Voedergewassen

Vruchtwisselingsproeven

Vruchtwisseling is een van de elementen die een duidelijke meerwaarde bieden om de bodemconditie op peil te houden of zelfs te verbeteren. De positieve effecten zijn onder andere te danken aan verschillende worteldieptes van de gewassen in de rotatie (waarvoor een goede bodemstructuur behouden blijft), een afwisseling van

winter- en zomergewassen (waardoor cycli van ziekten en plagen doorbroken worden) en de mogelijkheden om organische stof op te bouwen in de bodem. Deze wetenschap vormde de basis voor het opzet van de vruchtwisselingsproeven van Proefhoeve Bottelare en Hooibeekhoeve. De vruchtwisselingsproef in Bottelare startte in 2006. Negen verschillende

rotatieschema's van zes jaar gericht op de veehouderij werden naast elkaar aangelegd, gaande van monocultuur mais, over inpassing van twee jaar gras-klover tussen elke maisteelt, tot uitgebreide rotaties met voederbieten, tarwe en erwten. Telkens werden in het zevende jaar (2012 en 2019) in alle schema's aardappelen geplaatst, ter vergelijking van de effecten. Daarnaast werd binnen elk rotatieschema gewerkt met vier verschillende stikstofbemestingsniveaus.

In 2016 startte ook Hooibeekhoeve met een vruchtwisselingsproef op een perceel waarop reeds vele jaren mais in monocultuur werd geteeld. De rotaties waren hier korter, om te bekijken of er al sneller een effect waar te nemen is bij het doorbreken van de monocultuur. Hier worden vijf schema's vergeleken, met telkens één of twee jaar

rotatie, waarop een vergelijkingsjaar met mais volgt. Gras-klover en granen komen hier aan bod, maar ook voederbieten, veldbonen en sorghum. Vanaf 2019 werd een verdere verdeling gemaakt van de veldjes, waarbij bovenop de vruchtwisseling het effect van composttoediening en bemestingsniveau wordt bestudeerd.

Bevindingen Bottelare

De praktijkproef in Bottelare toonde in de referentie jaren duidelijk een negatief effect op de aardappelopbrengst in de objecten met monocultuur mais. "Wat opviel was dat deze opbrengstproductie minder groot was, wanneer meer stikstof werd toegediend", vertelt Joos Latré, onderzoeker voedergewassen op de Proefhoeve Bottelare Hogent-UGent. "Een hoge bemesting camoufleert dus de negatieve effecten van monocultuur. Maar omgekeerd kan vruchtwisseling dus ook een oplossing bieden wanneer je minder kan of mag bemesten, zoals in gebiedstypes 2 en 3 van MAP 6. Dit effect is enorm! Wanneer we naar de mais in monocultuur kijken, zien we dat de verschillen steeds groter worden naarmate het

bemestingsniveau afneemt. Na gras-klover zijn er visueel zelfs geen verschillen waarneembaar tussen de objecten mais geteeld met verschillende bemestingsniveaus."

Proefhoeve Bottelare heeft ook ieder jaar de maisopbrengsten in de verschillende rotaties gemeten. Hierbij valt op dat de hoogste opbrengst steeds wordt bekomen na twee jaar gras-klover. De maisopbrengst wordt sterk beïnvloed door temperatuur en neerslag. Toch is deze invloed minder bij mais geteeld in rotatie, vergeleken met mais in monocultuur. Het systeem wordt dus robuuster tegen de huidige klimaatverandering.

Bevindingen Hooibeekhoeve

Ook in de praktijkproef bij Hooibeekhoeve werd in het eerste referentiejaar (2017) al een sterk verhoogde maisopbrengst waargenomen in de veldjes waar de monocultuur mais doorbroken werd. "Hoewel er op deze veldjes slechts één jaar een ander gewas had gestaan, bleek dit voldoende om de mais een boost te geven", zegt Gert Van de Ven, onderzoeker voedergerassen bij Hooibeekhoeve. "In het tweede

referentiejaar (2020) konden we dit effect echter niet opnieuw waarnemen. Opvallend was dat er geen eenduidig effect was van de bemesting op de opbrengst in dit tweede jaar. Hoewel de plant meer voeding kreeg, zag je dit dus uiteindelijk niet in de kuil."

Organische stof: het zwarte goud

De praktijkproef in Bottelare ligt reeds 16 jaar aan. Het langetermijneffect van de vruchtwisseling op de bodemkwaliteit, die aan de basis ligt van goede opbrengsten, kan hier wel al gemeten worden. Een belangrijke parameter hierbij is het organischestofgehalte. Organische stof zorgt voor het vasthouden en vrijgeven van nutriënten, vermindert de gevoeligheid van het perceel voor verslemping, verdichting

Bij monocultuur zijn er minder onkruidsoorten, maar ze zorgen voor meer druk.

De stikstofrespons. Hier is duidelijk een verschil te merken tussen monocultuur en vruchtwisseling.

Maisteelt na 2 jaar grasklover: zelfs bij 0 eenheden N een volwaardig gewas

© PROEFHOEVE BOTTELARE

en erosie, is essentieel voor het bodemvoedselweb, stimuleert een goede wortelgroei, neemt als een spons water op bij (overvloedige) regenval en houdt dit water vast, zodat het beschikbaar is voor het gewas in tijden van droogte. “De verschillen tussen de rotaties zijn klein”, zegt Latré. “Maar het gaat dan ook om kleine getallen. We kunnen zeker besluiten dat vooral het gebruik van gras-klaver in de rotatie een positief effect heeft op het organischestofgehalte.” Om versneld aan dat organischestofgehalte te werken, wordt bij Hooibeekhoeve sinds 2019 compost toegediend op de helft van elk veldje. “Het is nog te vroeg om hier verschillen in organischestofgehalte te meten”, zegt Van de Ven. “Dat is een werk van lange adem. Ook het effect op de opbrengst van de verschillende gewassen was niet eenduidig. Zo zagen we een verhoging van de opbrengst van de voederbieten in het eerste jaar van composttoediening, maar een verlaging van de maisopbrengst. Mogelijk werd dit veroorzaakt door het zoutgehalte van de compost.”

Wat met nitraatresidu en uitspoeling?

Een hoger organischestofgehalte mag dan goed zijn voor de bodemkwaliteit, het brengt ook een verhoogde stikstofmineralisatie met zich mee. Hieraan moet aandacht besteed worden bij de bepaling van de bemesting, om het risico op uitspoeling te beperken. In de verschillende proeven werd gezien dat vooral het scheuren van grasland een extra risico vormt – ook reeds na één of twee jaar grasland – en dat dit met een goede teeltplanning of het zaaien van groenbedekkers kan opge-

vangen worden. Als voorbeeld: het scheuren van gras-klaver in het vroege voorjaar, gevolgd door het telen van voederbieten, kan nitraatuitspoeling voorkomen.

Bye bye onkruiden

Het proefperceel van Hooibeekhoeve heeft te lijden onder een hoge onkruiddruk, voornamelijk van glad vingergras. “Al na één jaar doorbreken van de monocultuur zien we een halvering van het aantal onkruiden”, vertelt Van de Ven. “In 2020 zagen we dat de onkruiddruk van vingergras in de plots met monocultuur nog verder was toegenomen, terwijl deze in de plots met vruchtwisseling verder daalde. Daarbij was het aantal dicotyle onkruiden verhoogd, maar ook weer meer bij monocultuur dan bij vruchtwisseling. Het valt hierbij steeds op dat het aantal soorten dat wordt waargenomen bij monocultuur beperkter is, maar dat deze soorten dus voor een hogere druk zorgen en vaak ook moeilijker onder controle te krijgen zijn. Op percelen met een hoge onkruiddruk kan vruchtwisseling dus mee voor een oplossing zorgen!”

Conclusie

Vruchtwisseling is een belangrijke factor in de zoektocht naar een robuust teeltsysteem, waarbij de opbrengst minder onderhevig is aan de grillen van het klimaat. Bovendien kan het helpen om te gaan met scherpe bemestingsnormen en het onder controle houden van de onkruiddruk. ■

Aan dit artikel werkten mee: Katrien Geudens, Gert Van de Ven en Ellen Truyers (Hooibeekhoeve); Joos Latré (HoGent) en Mia Tits (Bodemkundige Dienst van België).

Agenda

Deze vormingen zijn exclusief voor onze leden. De meest actuele informatie vind je op www.boerenbond.be/vorming

Antwerpen

Update rassen tomaat en paprika en demo Aclima

- Spreker: Jolien Leenaerts en Lotte Similon
- 19 mei, 9.30 uur
- Proefcentrum Hoogstraten, Meerle
- Inschrijven via Lotte.Similon@proefcentrum.be
- Proefcentrum Hoogstraten

Oost-Vlaanderen

Computergebruik in land- en tuinbouw

- Spreker: Rudy De Smet
- 30 mei, 20 uur
- Albers-Dochy, Oudenaarde
- Inschrijven via pdekeyzer@samenferm.be
- Ferm voor agrarische vrouwen Vlaamse Ardennen

Corona en Oekraïne: wat met voedselzekerheid op Europees niveau?

- Spreker: Jacques Van Outryve
- 25 mei, 20 uur
- Sint-Janskring, Waasmunster
- Inschrijven via www.boerenbond.be/vorming
- Regioraad Sint-Niklaas

West-Vlaanderen

Ken je PAS-impactscore

- Spreker: Ann-Sophie Decroos
- 19 mei, 13 uur
- Avowest, Poperinge
- Inschrijven via westvlaanderen@boerenbond.be
- Regioraad Leper-Poperinge

Ken je PAS-impactscore

- Spreker: Michiel Van Robaey
- 23 mei, 13 uur
- De Zonnebloem, Veurne
- Inschrijven via westvlaanderen@boerenbond.be
- Regioraad Veurne-Oostende-Diksmuide

Ken je PAS-impactscore

- Spreker: Michiel Van Robaey
- 25 mei, 13 uur
- Ligo Regio Westhoek, Diksmuide
- Inschrijven via westvlaanderen@boerenbond.be
- Regioraad Veurne-Oostende-Diksmuide

Boerenbond vormt met de financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap en de Europese Unie

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling Europa investeert in zijn platteland

Kom, zeg nu maar sorry

Wie herinnert het zich niet: de juf die je bij zich roept, nadat je bij het spelen in de zandbak iets te enthousiast je speelkame-raadje een handvol zand in de ogen hebt gegooid, en zegt: ‘Kom, zeg nu maar sorry.’ Na wat verlegen gemompel, het nog eens te moeten herhalen omdat ze het niet verstond en mekaar verplicht een handje te geven, zijn jullie enkele ogenblikken later weer als vanouds samen zandkastelen aan het bouwen. Sorry zeggen werkt dus echt, goed opgelost van de juf. Het lijkt op het eerste gezicht een banaal voorbeeld. Toch is het heel moedig, sorry zeggen, ook al zit je in een situatie dat het bijna niet anders kan, het is er nooit te laat voor. Het vraagt wel wat durf om eerlijk te kijken naar de situatie en toe te geven dat je ergens fout was, daarbij komt nog een portie nederigheid indien je om vergeving vraagt. Al lijkt het vaak omgekeerd, toegeven dat je ongelijk hebt of dat je fout was, wordt vaak als een zwakte ervaren. We merken dat de laatste tijd in de politiek, denk aan de commissie rond PFOS, waar niemand verantwoordelijkheid durft nemen en iedereen blijft volhouden dat hem of haar absoluut geen blaam treft. Hetzelfde geldt voor de vele cases van bijvoorbeeld seksueel misbruik. Een echte oprechte ‘sorry’ krijg je daar

nauwelijks, wel uitspraken zoals: ‘Het spijt me als ik mensen gekwetst heb’, waarbij het woordje ‘als’ je excuses meteen afzwakt. Je legt zo de oorzaak niet meer bij je gedrag, maar wel op de manier waarop het bij de ander is overgekomen. Waarom hebben we nu zo’n schrik om sorry te zeggen? Is het misschien omdat de maatschappij, en dat zijn wij allemaal, verhard is? Want wanneer we voor iets een schuldige gevonden hebben, overladen we die graag met alle zonden van Israël en doen we er op sociale media nog een schepje bovenop. Het maakt toegeven dat je fout zat er niet gemakkelijker op. Trots en status spelen ook een rol. Gelijken, zoals broers en zussen of collega’s, zullen al sneller sorry zeggen, dan dat een ouder dat aan z’n kind zal doen, of een manager tegenover zijn ondergeschikte, om toch maar niet van je piëdestal te vallen en te laten zien dat ook jij niet onfeilbaar bent. Sorry zeggen, zoals dat kind in de zandbak, is net heel moedig. Het opent de weg om weer samen te gaan spelen. Het is door vergeving te vragen en te schenken dat samenleven mogelijk blijft, want iedereen maakt al wel eens fouten. “En niet meer doen hé!”, roept de juf hen nog na. ■

Nathan Rijnders
pastoraal vormingsmedewerker
Landelijke Gilden

Uit de Bijbel

‘Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen.’ Toen ze dat hoorden gingen ze weg, een voor een, de oudsten het eerst, en ze lieten hem alleen, met de vrouw die in het midden stond. Jezus richtte zich op en vroeg haar: ‘Waar zijn ze? Heeft niemand u veroordeeld?’ ‘Niemand, Heer,’ zei ze. ‘Ik veroordeel u ook niet,’ zei Jezus. ‘Ga naar huis, en zondig vanaf nu niet meer.’ (Joh 8, 7-11)

Sorry zeggen vraagt moed en durf.

Bloemenranden in de strijd tegen plagen

BIODIVERSITEIT Elk dier heeft zijn plaats in de natuur en vervult een specifieke ecologische rol. Bijen en hommels bestuiven bloeiende planten. Je kan ze aantrekken met bloemenranden, maar wist je dat bloemenranden ook natuurlijke vijanden lokken? Deze bestrijden allerlei schadelijke beestjes, wat een nuttige en gratis dienst van de

natuur is. Dit principe noemen we functionele agrobiodiversiteit (FAB).

Bloemenmengsels op maat van de landbouw

Niet alleen de hoeveelheid bloemen telt, ook de keuze van het bloemenmengsel is van groot belang. Je kan bloemen gericht

selecteren op hun aantrekkelijkheid voor natuurlijke vijanden van de specifieke plagen in jouw teelt. Bloemenranden worden vaak aangelegd op minder productieve of slecht toegankelijke stroken. Ze gedijen het best in volle of halfvolle zon. Mengsels van wilde bloemenzaden presteren het best in voedselarme grond, waar ze een concurrentievoordeel hebben ten opzichte van ongewenste onkruidsoorten en grassen.

Oproep

In de Mechelse Groenteregio (gemeenten Duffel, Putte, Sint-Katelijne-Waver, Kontich, Rumst en stad Lier) zijn we op zoek naar landbouwers die bereid zijn om komend najaar een hoekje of strook in te zaaien met een FAB-bloemenmengsel. Je kan kiezen voor een eenjarig of meerjarig mengsel. Het aangepaste bloemenmengsel wordt door het project vergoed.

Interesse? Contacteer Ine via 0497 81 27 17 of stuur een e-mail. ■

Ine Deroo, Boeren natuur Vlaanderen
ine.deroo@boeren natuur.be

Bikken & Biken langs landbouwbedrijven

EVENEMENT Landelijke Gilden gewest Geel organiseert opnieuw Bikken & Biken. Op zondag 29 mei nodigen we iedereen opnieuw uit om deel te nemen aan onze sneukeltocht van 38 km. Onderweg kan je, verspreid over enkele rustplaatsen op landbouwbedrijven, genieten van een volledige maaltijd. Starten én eindigen doen we bij Hogeschool Thomas More in Geel. Onderweg zijn we dit jaar te gast op twee melkveebedrijven, bij een tuinaannemer en een

tuinbouwbedrijf.

Zin om ook deel te nemen? Ga naar www.facebook.com/BikkenEnBiken en schrijf je in. Deelnemen kost 18 euro per persoon. Hierin is de maaltijd onderweg, verspreid over de rustplaatsen, inbegrepen. De volledige maaltijd bestaat uit een aperitief, soep, hoofdgerecht en twee desserts. ■

Matthias Van den Eynde,
consulent Landelijke Gilden
matthias.van.den.eynde@landelijkegilden.be

Avondworkshop Water-Land-Schap Cowala

WATER Door de gelijktijdige toename van zowel droogte als wateroverlast is er dringend nood aan nieuwe, doordachte ingrepen die onze toekomst op het vlak van water veiligstellen. Met het Water-Land-Schapsproject Cowala zet men hierop in op het grondgebied van de gemeenten Zemst, Boortmeerbeek en Mechelen. Het provincie-overschrijdende project streeft naar een hogere waterbeschikbaarheid voor bodem, mens en natuur, een klimaatrobuuste land- en tuinbouwsector en een kwaliteitsvol landschap.

Hiervoor zouden allerhande investeringen en ingrepen gedaan worden in de drie gemeenten, rond onder meer slimmere stuwingen, buffering, drainages, alternatieve waterbronnen, infiltratie, maar ook ingrepen op niveau van het landschap om de sponswerking te verhogen (bijvoorbeeld de aanleg van wetlands en hermeandering).

Geïnteresseerden worden uitgenodigd om deel te nemen aan een avondworkshop op dinsdag 24 mei om 19 uur in Hombeek. Samen worden mogelijke projectideeën opgelijst om de waterbeschikbaarheid voor bodem, mens en natuur te verhogen.

Inschrijven kan voor 19 mei op myrtle.verhaeven@rirl.be. ■

Annelies Coussé, tuinbouwconsulent
annelies.coussé@boerenbond.be

Tegenwoordig hebben we te maken met zowel langdurige droge periodes als met wateroverlast.

Traject afzet & verkoop wijnbouw, een terugblik

VORMING De afgelopen maanden werden er op vraag en aansturen van de interprovinciale werkgroep Wijnbouw meerdere opleidingen omtrent afzet en verkoop georganiseerd. Deze trefmomenten, zowel digitaal als fysiek, werden gedoopt onder de naam: 'Traject afzet & verkoop in de wijnbouw'. De wijnbouw kent in België de laatste jaren een stevige opmars. Momenteel zitten we aan een kleine 800 ha aan wijnbouw beteelde oppervlakte. De komende jaren zullen we groeien naar 1000 ha. Een groeiende markt, een groeiende productie, een verzadiging van de markt? Dat zou je kunnen verwachten als er nu geen actie ondernomen wordt! Daarom gaven we als Boerenbond, een huis met veel kennis en expertise op vele vlakken in de waardeketen, gehoor aan de kreet van de wijnbouwers. In het traject afzet & verkoop werkten we om te beginnen het Business Model Canvas uit. Vervolgens vergaderden we over de korteketenverkoop en de wetgeving hieromtrent, het principe van een producentenorganisatie en de stap/samenwerking met de retail. Ieder lesmoment bracht nieuwe inzichten en de aanwezigen kregen een bredere kijk op de mogelijkheden van afzet en verkoop. Ook in de toekomst blijft het belangrijk om hier verder op te blijven inzetten. Zo werkten we de verscheidene topics nog verder uit, gaan we praktisch aan de slag in grote of in kleine groep en kent dit traject zeker nog een gevolg.

Ben je wijnbouwer, heb je nog vragen, problemen of zit je met een idee? Aarzel niet om ons te contacteren, ook individuele begeleiding is mogelijk. ■

Joris Dewinter, tuinbouwconsulent
joris.dewinter@boerenbond.be

© FOTO'S: PETER BRUGGEN

'1 job op 3 op de schop': Limburgse mandatarissen krijgen uitleg

ACTIE In Limburg werden op 27 april in Sint-Truiden en op 29 april in Meeuwen twee wake-upcalls georganiseerd. De Limburgse ketenpartners nodigden bij Jo Herbots Meat Products in Sint-Truiden en bij Altez in Meeuwen mandatarissen uit van het gemeentelijke, provinciale, Vlaamse en federale niveau. Ze werden uitgebreid geïnformeerd over de impact van het stikstofbeleid. De getuigenissen van landbouwers en ondernemers uit de toeleverings- en verwerkingsindustrie maakten het voor de mandatarissen heel concreet. Zo klaagde CEO Johan Colpaert van Altez aan dat op innovatief vlak veel mogelijk is om de stikstofuitstoot te reduceren maar dat de

overheid hiervoor geen inspanningen doet. Varkenshouder Marc Ceyssens wees op de psychische druk die landbouwers moeten ondergaan doordat ze telkens worden afgeschilderd als vervuilers terwijl het stikstofdossier niet gaat over vervuilers maar over de hoeveelheid stikstof die elke soort natuur nodig heeft en kan verdragen. Renaat Debergh, afgevaardigd bestuurder van BCZ, rekende voor dat de zuivelsector nu maar een zelfvoorzieningsgraad in Vlaanderen heeft van 109%. "Bij de minste tegenvaller zijn we nu al niet meer zelfvoorzienend voor zuivelproducten." ■

Peter Bruggen, provinciaal secretaris
peter.bruggen@boerenbond.be

Onttrekkingsticket nodig om water uit waterloop te pompen

WATER Met de aanhoudende droogte vernemen we dat er hier en daar ook al terug water getrokken wordt uit waterlopen. We brengen nog eens in herinnering dat wie water wil onttrekken uit een onbevaarbare waterloop of publieke gracht, dit nu online moet melden aan de waterloopbeheerder. Het is belangrijk dat dit gebeurt zodat hier rekening mee gehouden kan worden als er weer captatieverboden worden afgekondigd.

Melding via het e-loket

Je moet je wateronttrekking registreren via het e-loket van de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM). Dit loket is voor alle onbevaarbare waterlopen en publieke grachten, zowel beheerd door de gemeenten, als de wateringen, de provincies en de VMM. Na selectie van de waterloop wordt de melding automatisch bezorgd aan de bevoegde waterbeheerder.

Praktisch

In het e-loket geef je aan waar je water zal onttrekken. Dit kan vanaf een eigen perceel, als je aangelande bent, langs de openbare weg of van een perceel van een derde als je hiervoor een toelating hebt. Daarnaast geef je aan of je voor onttrekking via een haspel of voor een mobiele waterton opteert, hoeveel water je denkt te onttrekken en waarvoor je het water zal benutten. Binnen de 48 uur na de melding beoordeelt de waterloopbeheerder je melding, en als de gegevens correct en volledig ingevuld zijn, ontvang je een onttrekkingsticket. Het onttrekkingsticket blijft maximaal één maand geldig. Binnen de 15 dagen na het einde van de onttrekkingperiode moet de aanvrager op basis van een geregistreerd debietmetingssysteem rapporteren hoeveel hij in detail onttrokken heeft. ■

Heidi Pinxten, regioconsulent
heidi.pinxten@boerenbond.be

Fluxys-leiding door Oost-Vlaanderen

INFRASTRUCTUURWERKEN Fluxys is het bedrijf dat het gasvervoer in België voor zijn rekening neemt. Om hun netwerk te versterken zullen ze een nieuwe leiding aanleggen tussen Desteldonk en Opwijk. Deze nieuwe installatie van 44 kilometer wordt quasi volledig parallel aangelegd aan de reeds bestaande leiding. De betrokken gemeenten zijn Gent, Lochristi, Lokeren, Zele, Berlare, Dendermonde, Lebbeke, Aalst en Opwijk.

Onderzoek is bezig

Van zodra de vergunningen binnen zijn, wil Fluxys zo snel mogelijk beginnen met de aanleg van deze strategische leiding. De verwachting is dat die al zou kunnen starten in de loop van 2023. Momenteel is de meet- en identificatiecampagne bezig. De landmeters zijn op het terrein bezig om zo snel mogelijk de plannen te kunnen opmaken om het vergunningsproces zo spoedig mogelijk op te starten. Eigenaars en gebruikers van de betrokken percelen worden intussen ook bezocht door de onderhandelaars om enerzijds de werkzaamheden van de landmeters te kaderen en anderzijds een actualisatie van de terreingegevens uit te voeren.

Infosessies

Na het beëindigen van de identificatiecampagne voorziet Fluxys tijdens de maand juni de nodige infosessies per gemeente. Fluxys zal de betrokken eigenaars en exploitanten hiervoor uitnodigen per brief.

Protocol

Voor het bepalen van de vergoedingen naar aanleiding van deze werken wordt een beroep gedaan op het protocol dat door Fluxys werd afgesloten met de landbouworganisaties. Dit protocol werd enkele jaren geleden afgesloten en zal binnenkort worden geëvalueerd. De kans is dus groot dat de bedragen uit het protocol binnenkort zullen worden aangepast. Fluxys heeft aangegeven dat de nieuwe prijzen zullen worden toegepast bij de werken van volgend jaar. Het is dus aangewezen de informatie in *Boer & Tuinder* goed te volgen zodat je met de juiste bedragen aan de onderhandelingen kan beginnen. ■

Maarten Stuer, provinciaal secretaris
maarten.stuer@boerenbond.be

Nieuwe brochure met lokale producenten

WEEK VAN DE KORTE KETEN In opdracht van de stad Dendermonde en de gemeenten Lebbeke en Buggenhout zorgde Regionaal Landschap Schelde-Durme voor een nieuwe brochure. '(H)eerlijk Lokaal' is niet alleen een gloednieuwe brochure, maar ook een website waar 45 lokale ondernemers hun producten uitgebreid in voorstellen.

Geen primeur

Regionaal Landschap Schelde-Durme is hiermee niet aan zijn proefstuk toe. Samen met de provincie Oost-Vlaanderen werden ook al brochures gemaakt voor Sint-Niklaas, Aalst en regio Wetteren. Martine Van Hauwermeiren, schepen van Dendermonde, hoopt dat consumenten met deze brochure de weg vinden naar de hoeveproducenten. Ze is persoonlijk betrokken want haar zoon heeft een hoevewinkel.

Geen eindpunt

"Deze brochure is geen eindpunt", volgens Maria Van Keer, schepen in Lebbeke "Uit deze brochure kan men fietstochten en wandelingen maken langsheen deze producenten." Op 22 mei vindt in Lebbeke al een Boerentoeftocht plaats die georganiseerd wordt door IJs-hoeve Nicky en een aantal collega's.

Geen verpakking?

Voor Geert Mannaert, schepen van Landbouw in Buggenhout, zullen de deelnemende producenten ook verpakkingsarm werken. Er wordt gestimuleerd om je eigen verpakking mee te brengen. De brochure is te verkrijgen bij alle deelnemende handelaars, bij de drie gemeenten en kan ook gedownload worden op www.rlsd.be. ■

Maarten Stuer, provinciaal secretaris
maarten.stuer@boerenbond.be

© MAARTEN STUER

De brochure '(H)eerlijk Lokaal' is te verkrijgen bij alle deelnemende handelaars en in de drie gemeenten.

© FOTOS: ASTRID DE NIEDE

Wake-upcalls voor politici

STIKSTOF Ook in de provincie West-Vlaanderen organiseerde Boerenbond in samenwerking met verschillende ketenpartners wake-upcalls voor de lokale en bovenlokale politici. Deze vonden plaats op drie verschillende locaties: bij broeierij Vervaeke-Belavi in Tielt, bij Lely Center Vlaanderen in Oostkamp en bij VLtrac Bohez in Ieper. Telkens werden de breekpunten in het voorliggende PAS-dossier geduid, was er duiding vanuit de ketenorganisatie en het gastbedrijf over wat de impact van het PAS-beleid is op de keten en nam een landbouwer het woord om zijn situatie te beschrijven. De politici werden met hun neus op de feiten gedrukt met de slagzin '1 job op 3 op de schop'. De voorbije wake-upcalls waren alvast een succes. Naar aanleiding van deze acties werd de afwezigheid van de wetenschappelijke commissie geagendeerd in de commissie-Landbouw. Ook verschillende gemeenten gaan aan de slag met de informatie om een goed onderbouwd advies in te dienen bij de hogere overheid. ■

Consulenten Boerenbond,
westvlaanderen@boerenbond.be

Brief provinciaal bestuur aan sociale partners

STIKSTOF Landbouwprovincie West-Vlaanderen zal economisch extra hard getroffen worden door het stikstofdossier. Het provinciaal bestuur Boerenbond richtte een schrijven rond het stikstofdossier en de West-Vlaamse impact tot de West-Vlaamse sociale partners Voka, Unizo, ABVV, ACW, de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) en de deputatie Economie. Het ontbreken van een socio-economische analyse in de besluitvorming van de Vlaamse regering zorgt er immers voor dat de impact buiten de zuivere vergunningsverlening wat uit de scope valt. Doch een neerwaartse spiraal in de landbouwsector zal in de sterke West-Vlaamse agro-economie hard toeslaan met onder meer een impact op zowat 6600 jobs in de agrovoedingscluster, en dat is dan nog berekend op heel algemene cijfers. De impact is uiteraard breder dan jobs: ook in het werkvolume van toelevering, transport en onderhoud zullen klappen vallen. Dit beleid zal vele kleine kmo's en zelfstandige ondernemers in West-Vlaanderen treffen door een stop inzake agro-investeringen, door afbouw en besparingen. Anderzijds moet de hele keten ook mee trekken aan snellere technische oplossingen, realistische transformatie van de landbouwsector, voldoende onderzoek ...

Niets laat je na, om je eigen erfbetreders, je leveranciers en afnemers aan te sporen om de gevolgen van dit stikstofdossier in te schatten en aan te sporen om tijdens het openbaar onderzoek (19 april tot 17 juni) te reageren. Een aantal federaties hebben het alvast begrepen, maar nog lang niet voldoende. Men kan alvast niet gezegd hebben, dat ze het niet wisten ... ■

Hans Mommerency, provinciaal secretaris
hans.mommerency@boerenbond.be

Hoe dien ik een VLIF-dossier in?

RUBRIEK Overweeg je om een investeringsdossier in te dienen bij het VLIF, maar weet je niet goed hoe de aanvraagprocedure verloopt? Op dinsdag 31 mei organiseren we een infosessie waardoor je meer inzicht verkrijgt in het wetgevend kader van het VLIF en de praktische aanpak van de aanvraag tot ondersteuning. De sessie vindt plaats om 20 uur in het Boerenbondkantoor in Roeselare. ■

Miek Merveillie, provinciaal secretariaatsmedewerker
miek.merveillie@boerenbond.be

Info en inschrijven via westvlaanderen@boerenbond.be
of 051 26 03 80

Notariële berichten

Deinze

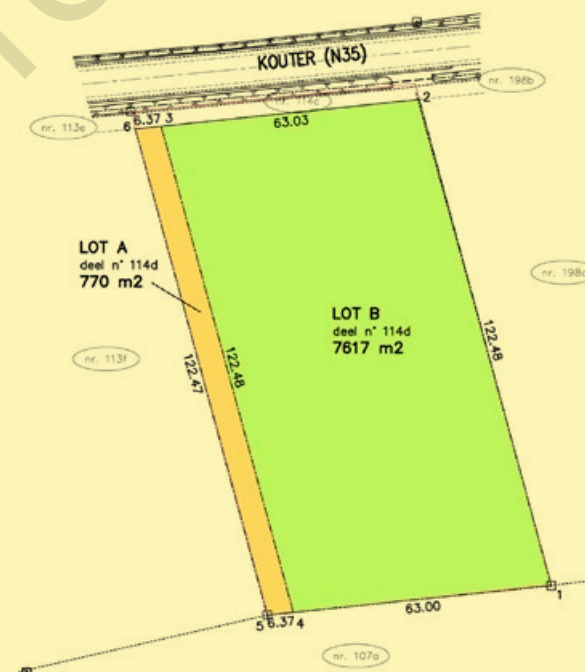
Notaris Maere, Patrick
Markt 112 - Deinze 9800
Tel: (09) 386.14.27

Online verkoop
via biddit.be

een perceel landbouwgrond

9800 Deinze, Kouter

Stad Deinze (44011) - Eerste afdeling: Een perceel landbouwgrond gelegen te Deinze, KOUTER (N35), opp. (7.617,00m²) volgens meting en thans gekend op het kadaster onder sectie A, met als gereserveerd perceel nummer 114/F/P0000. Te nemen uit het perceel gekend op het kadaster onder sectie A, nummer 114/D/P0000, opp. (8.374,00m²) en oorspronkelijk gekend op het kadaster onder sectie A, nr 114/B, opp. (8.658,00m²). **Vrij van gebruik. Geen recht van voorkoop.**

Startdatum van de biedingen: 31 mei 2022 om 14u
Einddatum van de biedingen: 8 juni 2022 om 14u

Instelprijs: 38.085 €
Bezoeken: Vrij te bezichtigen

Commerciële berichten

Quotas

Nerd te koop en te koop gevraagd:
Tel. 0475-555834 762

Verschillende

Heeft u LANDBOUWFOLIE waar u van af wilt?
JERITOP bvba te Aalter biedt de gepaste recyclage oplossing!
Contacteer ons
09 222 00 36
info@jeritop.be 780

Wat te doen met gebruikte BLOEMPOTTEN en PLANTENTRAYS?
JERITOP bvba te Aalter biedt u de gepaste recyclage oplossing!
Contacteer ons
09 222 00 36
info@jeritop.be 779

Rollend materiaal

Gezocht:
Tractor klein - groot
- smalspoor, merkgn belang,
mag werk aan zijn
T. 0495 277 174 783

Gezocht: verreiker - kniklader minikraan,
merk geen belang,
mag werk aan zijn
T. 0495 277 174 784

Onroerend goed te koop

Te koop unieke boerderij met omringende landbouwgronden. Opp. 6,3 ha. Gelegen Lochristi-Zeveneken. Onmiddellijk vrij bij het verlijden van de akte.
Meer info op immoweb
Tel 0474/67-48-33. 791

Serres

Kiek van de Kamp B.V.
Serreafbraak en onderhoud
In en verkoop glas en tweedehands serrematerialen.
Merelbeke.
Kiek: +31 6 11 32 17 33
www.kiekvandekamp.be
info@kiekvandekamp.nl 775

Olsthoorn greenhouse projects
serre-afbraak, serrebouw en onderhoud.
Tel. 0032 495 186 352
www.olsthoorn.eu, info@olsthoorn.eu 774

gevraagd tuinbouwerserres voor afbraak:
voorkeur 3,20 en 6,40 kappen absoluut beste bod wij vermaken deze tot hobbyserres voor vrijblijvende offerte
hobbyserresstappaerts@hotmail.com
0495 548279 790

Voertuigen

DRINGEND GEZOCHT:
- oude vrachtwagens, tractoren, grondverzetmachines, electro groepen, bestel- en personenwagens, 4x4, bussen enz.
Tel. 0475-731859 ook WE 788

Bloemen-planten

Te koop: rabarber voor versmarkt/industrie (Goliath) tevens plantgoed rabarber 0031 612704268, www.landbouwbedrijfbrijnen.nl 799

Zoekertje plaatsen?

Mail naar
info@mediaservice.be
of bel 016 28 63 33

TE KOOP

TRACTOREN
- NEW HOLLAND TM165 4X4
- NEW HOLLAND TM 155 2006
- NEW HOLLAND TD 5.95 DEMO
- NEW HOLLAND 17030 PC
- NEW HOLLAND 17050 PC
- NEW HOLLAND 17.315 DEMO

MAAIORSERS
- NEW HOLLAND CX 780 + STROHAKSELAAR 4X4 - MAISUITVOERING
- NEW HOLLAND CX 780 - 2X4
- NEW HOLLAND CX 760 + MAIIBORD
- NEW HOLLAND TX 32 MEC SL MET BORD 4.34M
- DRONNINGBORG 7500 MET BORD 4.34M
- PLOOIBARE MAIIBORDEN CRESSONI 5,4 M & 6 M
- PLOOIBARE MAIIBORD GERINGHOF 5,4 GRAIN-STAR BJ. 2000

PERSEN
- NEW HOLLAND BB 940 - MET SNIJSYSTEEM
- NEW HOLLAND BB 9060 - MET SNIJSYSTEEM
- NEW HOLLAND BB 890 ENKELE AS B. 2013
- NEW HOLLAND BB 950 - 120-70 STRO-PERS
- GROOTPAKERS 4680 FIATAGRI 80X90 AFMETING
- RONDEBALENPERS NEW HOLLAND DEMO RB 180 + SNIJSYSTEEM

VAN 1,7 TON T.E.M. 6 TON MINIKRANEN
VERFUUR
- NEW HOLLAND COMPACT WIELLADER W 80 C
- NEW HOLLAND WIELLADER W 130 DEMO (13 TON) MET WEEGINSTALLATIE
- SKIDSTEER-LOADERS VANAF 2.2 TON

NINO-TRAC
Vrekom 7 | 9400 Denderwindeke (Ninove)
054/32.96.07 | 0475/80.32.94 | 0474/06.71.56
www.ninotracc.be

Holm & Laue passion for calves

"Investeer nu in efficiënte kalveropfok"

INFO@DISTRIFARM.BE
056/75.31.70

DISTRIFARM bvba

DUMOULIN KOELTECHNIEK BV

Beverensstraat 68A • 8850 Ardooie
www.dumobox.be • www.dumoulinkoeltechniek.be
info@dumobox.be • 051-22 70 84 • 0475-43 94 00

- * Plaatsen van koelkamers
- * Koeling voor bewaring van groenten
- * Klimatisatie voor aardappelen en pootgoed
- * Productie van kadaverkoelboxen en KI-kasten
- * Airco / warmtepompen - proceskoeling

WELKOM

Bezoek ons op de stand 5233
Hall 5 tijdens Agridagen!

Aarzel niet om het Inovéo-team te contacteren

Chemin du Tersoit 32
5590 CINEY
Belgium
083 68 70 65

Volg ons op FACEBOOK

inovéo avé

stand 5532 op Agridagen

Uw specialist in vloeistoffen

AB Milieusystemen BV
Hazelaarstraat 69 | 8870 Izegem | info@milieusystemen.eu
www.milieusystemen.be 0475 842915

SPRANCO-MATIC Alles over water weten

OPEN DEUR ZATERDAG 28 MEI 14-18 UUR

Ambachtstraat 7, 2322 Hoogstraten-Minderhout | 0032-(0)3-314 73 48 | info@spranco-matic.be | www.spranco-matic.be

Nieuw bij Agridoor, Isolerende PVC wandpanelen.

agidoor

MADE IN BELGIUM BY AGRIDOOR
Hostede 1 • 8690 Hoogstade
058 62 86 77 • 058/62 86 78 • www.agidoor.be

"Gevraagd: chauffeur CE (vervoer van varkens)"

DEWYSE
VARKENS & DEENSE FOKZEUGEN
DEKRIJPE DEENSE ZEUGEN
BIGGEN- EN VARKENSHANDEL
BVBA Dewyse & Co.
Molenweg 6 • 8650 Klerken
0495-24 88 99 (Hugo)
0495-24 88 11 (Jo)
jo@varkensdewyse.be
www.varkensdewyse.be

Heeft u vastgoed te koop? Adverteer bij ons! Bel 016 28 63 33

Bring een bezoek aan de stand van VPF vzw op de Agridagen te Ravels op 20-21-22 Mei 2022 in Hal 2

VPF
www.vlaamsepietrainfokkerij.be

ASBESTVERWIJDERING & DAKRENOVATIE
SUBSIDIES VLIJF 30 %
VOOR LANDBOUW EN INDUSTRIE

TOM@STEGI.BE | 0476 89 55 55

STEGI CONSTRUCT

NOTARIËLE AANKONDIGING?
mail naar info@mediaservice.be
of bel 016 28 63 33

LUYCKX JOSE
Landbouw | Park- & Tuinmachines | Reiniging | Bouw | Gereedschappen

DOE DE GALLAGHER CHECK!

T. 056/50 94 10 - info@luyckxjose.be - www.luyckxjose.be
Roeselarestraat 4A - 8880 Rollegem-kapelle

Digitaliseer en optimaliseer uw voermanagement met Link2Farm

Registreer hier!

Aveve **LINK2FTRM**

MEER HANDEN MEER RESULTAAT

Onze uitzendkrachten steken een handje toe!

Ontdek ons aanbod

WERKERS.BE

Altijd nauwkeurige schoffelbesturing bij Stekete

ONKRUIDBESTRIJDING Van gangbare merken schoffelmachines zonder eigen besturing een schoffelwerktuig met camerabesturing maken: het parallelstuurframe EC-Steer van Stekete maakt het mogelijk. Het biedt landbouwers een eenvoudige optie om hun bestaande schoffelmachines te upgraden of van systeem te wisselen. Het stuurframe wordt met behulp van de camerabesturing IC-Light bestuurd. Zo kan je op basis van de verschillende groentint of het RGB-kleurprofiel planten van onkruid onderscheiden en zo automatisch tot op twee centimeter van de plantrij werken. Met de hefarmstabilisatoren van de trekker los maakt het stuurframe een soepele en nauwkeurige besturing van de schoffelmachine mogelijk. Op deze manier worden er geen zijwaartse bewegingen tussen de trekker en het stuurframe overgedragen.

Meer inzetmogelijkheden voor schoffelmachines

Het parallelstuurframe is als integraal onderdeel van standaard Stekete-machines en als zelfstandige unit voor aanbouw aan andere schoffelmachines leverbaar. De EC-Steer 7 is geschikt voor schoffelmachines met een eigen gewicht van maximaal 2500 kg en een werkbreedte van maximaal zes meter. De open driepuntsbok biedt het voordeel dat de camera direct centraal op het stuurframe kan worden geplaatst en zo een zeer groot zichtveld bestrijkt. Voor grotere schoffelmachines tot een werkbreedte van negen meter en een gewicht van 4000 kg is er de EC-Steer 9 met zijn versterkte frameconstructie. ■

Bron: Lemken

De Lemken Stekete EC-Steer met EC-Weeder.

Agridagen zijn er klaar voor

Vorige week vond je in *Boer&Tuinder* een dossier over de Agridagen, die van vrijdag 20 tot en met zondag 22 mei plaatsvinden in Ravels. De focus van deze vakbeurs ligt op de pluimvee-, varkens- en rundveehouderij, met daarbij ook mechanisatie op erfniveau. We zetten nog even alle praktische informatie op een rij, zodat je de beurs goed voorbereid kan bezoeken.

Jan Van Bavel

Organisator AgriBevents heeft met de Agridagen een viervoudig doel: de beurs wil een forum zijn waar bedrijven hun goederen en diensten aan het publiek presenteren (business), een ontmoetingsplaats zijn voor mensen uit de landbouwsector (netwerking), een forum voor kennisuitwisseling en -overdracht zijn én een positief imago voor de landbouwsector uitdragen.

Dien je PAS-bezwaarschrift in op Boerenbondstand

Boerenbond zet op de Agridagen maximaal in op het indienen van PAS-bezwaarschriften door zijn leden, maar ook door niet-leden. Het openbaar PAS-onderzoek loopt nog tot en met

vrijdag 17 juni. Alle info hierover vind je op www.omgeving.vlaanderen.be/ openbaar-onderzoek-pas. Kom zeker langs op onze stand, drink iets en vul intussen aan de balie van Boerenbond, Groene Kring en Ferm voor agrarissen jouw bezwaar in via de bezwaren-tool op onze website. Een van onze consulenten helpt je hierbij, het duurt slechts een kwartiertje. Je bent van harte welkom op onze stand in hal 1 (stand 1342)!

Seminaries en prijskampen

Via inhoudelijke seminaries informeren de organisatoren je over wat er leeft in de veehouderij. Ze vinden plaats in de seminarieruimte in een tent naast hal 1.

Hierbij het programma:

- Vrijdag 20 mei, 10.30 uur - 13 uur: Rundveehouderij;
- Vrijdag 20 mei, 18.15 uur - 20.30 uur: Pluimveehouderij;
- Zaterdag 21 mei, 11 uur - 13.15 uur: Varkenshouderij.

Je kan ook een kijkje nemen op volgende prijskampen:

- Vrijdag vanaf 13.30 uur: 4de Junior Holsteinshow (piste hal 5);
- Zaterdag vanaf 10 uur: 4de Vlaamse Holsteinshow (piste hal 5);
- Zondag vanaf 10.30 uur: Prijskamp Belgisch Miniatuurpaard (seminarietent bij hal 1);
- Zondag vanaf 11 uur: Vlaamse prijskamp Belgisch witblauw (piste hal 5).

Beursindeling

Hal 1: Extra focus op mechanisatie, diensten, toelevering veeteelt;

Hal 2: Focus op toelevering veeteelt (voerders, varkens ...), stallenbouw en -inrichting, overheden, diensten;

Hal 4: Extra focus op pluimvee, toelevering veeteelt (voerders, varkens ...), stallenbouw en -inrichting;

Hal 5: Extra focus op rundvee, toelevering veeteelt, stallenbouw en -inrichting, prijskampen. ■

Agridagen praktisch

Wanneer? Vrijdag 20 tot en met zondag 22 mei, telkens van 10 tot 18 uur
Waar? Weelde Depot, Geeneinde 54 in Ravels

Toegangsprijs? 13 euro voor volwassenen, 7 euro met verminderskaart, gratis voor kinderen jonger dan 12 jaar
Parkeren? Gratis parking met bezoekersshuttle

www.agridagen.be

© PATRICK DIELEMAN

“Wordt het spuiten, vergeet dan je handschoenen niet.”

Vergeet ze niet

Het tafereel hierboven zag ik vorige zondag, tijdens mijn wekelijkse fietstrip in de polders bij ons. De link met IPM is duidelijk. Preventie is de eerste stap: kies bijvoorbeeld een ziekte-tolerant ras. Maar vervolgens dien je te monitoren waar die landbouwer duidelijk mee bezig was. Kijk eerst wat er aan de hand is op je perceel. Pas nadien maak je de afweging of een interventie nodig is. En dan blijft het nog de vraag welke methode het meest aangewezen is. Wordt het spuiten, vergeet dan je handschoenen niet – die je ongetwijfeld kreeg van een of andere leverancier. Draag ze wanneer je de spuitoplossing klaarmaakt. Ik zie in het veld vaak dat men die vergeet, met ‘t is druk’ als excuus. Besef dat wat gemorst middel even gemakkelijk ons lichaam binnendringt door de huid als de genezende substantie van een of andere zalf. Negatieve gezondheidsaspecten zijn doorgaans niet acuut. Ze laten zich pas op langere termijn voelen. ■

Patrick Dieleman

Adjunct-hoofdredacteur Boer&Tuinder
patrick.dieleman@boerenbond.be

Boer&Tuinder

Weekblad voor leden van Boerenbond

ISSN 0772-7054

REDACTIE

Philippe Masscheleyn (directeur)
 Nele Kempeneers (hoofdredacteur), Patrick Dieleman (adjunct-hoofdredacteur), Jo Gennez (redactiecoördinator), Liesbet Corthout, Ivan De Clercq, Jan Van Bavel en Bart Vleeschouwers (journalist), Agnes Robeyns (redactiesecretariaat).

VORMGEVING

Kris Thielemans en Frank Taillieu (grafisch redacteur)
 Basiel Dehasselair, Hans Haegemans en Kim Lemin (vormgeving).

REDACTIEADRES

Dietssevest 40, 3000 Leuven, boer&tuinder@boerenbond.be
 T. 016 28 63 01

RECLAMEREGIE MEDIASERVICE

Lieze de Bats, Philippe Persoons, Kathleen Peeters (verkoop), Eleni Baert (administratie), Lies Loens (productie).

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Frans De Wachter, gedelegeerd bestuurder Boerenbond vzw
 Dietssevest 40, 3000 Leuven

DRUKKERIJ

Graphius Group, Oostakker

De oplage van *Boer&Tuinder* wordt gecontroleerd door CIM. Gemiddelde oplage per nummer 16.163 ex. Winnaar BTOB-Award 2019. Lid van WE MEDIA.

Voor het overnemen van artikelen uit *Boer&Tuinder* is steeds schriftelijke toestemming van de redactie nodig. Bronvermelding is altijd verplicht.

Boer&Tuinder niet ontvangen?

Bel 016 28 60 00 of mail naar ria.torbeyns@boerenbond.be

Wil je adverteren in Boer&Tuinder?

Neem contact op met Mediaservice
 016 28 63 33 of info@mediaservice.be
www.mediaservice.be

Zoek je andere info?

Recente marktberichten, de contactgegevens van je consulent, het startuur van een voordracht ... raadpleeg onze website:

www.boerenbond.be

Volg ons op Facebook,
www.facebook.com/boerenbond

Volg ons op Twitter,
[@boerenbond](https://twitter.com/boerenbond)

Tom Wouters en collega-boeren uit Turnhouts Vennengebied zetten schouders onder Agridagen

“Op de beurs helpen we boeren met hun bezwaren invullen”

De onzekerheid over de toekomst van hun bedrijf is enorm voor Tom Wouters en zijn gezin, net zoals voor de andere boeren uit het Turnhouts Vennengebied. Ze hebben een stuurgroep opgericht en zullen tijdens de Agridagen andere boeren uit de regio helpen met het indienen van een bezwaarschrift tegen de PAS. Daarvoor hebben ze een eigen stand op de beurs. Een beurs waar de boeren uit de regio sowieso elke keer mee hun schouders onder zetten.

Liesbet Corthout

© FOTOS: MARCO MARTENS

Het bedrijf van Tom en echtgenote Ellen is een gemengd bedrijf met melkvee, varkens en akkerbouw. “In 2002 ben ik begonnen, toen nog op afstand in Tielen. In 2016 ging mijn vader met pensioen en sindsdien baten mijn echtgenote en ik samen het bedrijf uit.” Het bedrijf van Tom is een van de vele bedrijven die midden in de perimeter liggen van het Turnhouts Vennengebied. En dat was toch wel een verrassing. “We hebben hierover geen informatie gekregen, geen brief of zo. Toen we hoorden over die bijzondere situatie hier in de buurt zijn we zelf opzoekingswerk gaan doen en al snel hebben de lokale boeren zich hier verenigd in een stuurgroep. Een officiële lijst van de bedrijven die in het gebied vallen hebben we vanwege privacyredenen niet gekregen, misschien is zelfs niet iedereen er zich al van bewust. Het lijkt wel of er over het Turnhouts Vennengebied heel weinig gesproken en geschreven wordt. Alle aandacht gaat altijd naar die 41 rode bedrijven, maar wij zitten hier in een enorm moeilijke situatie.”

“Dit is een landbouwgebied vol jonge boeren.”

“Sinds het stikstofarrest – meer dan een jaar geleden – is alle ondernemerschap hier zo goed als stilgelegd. Nu is er dan dat openbaar onderzoek en het verwerken van de bezwaren, en daarna zitten wij hier in het Vennengebied nog twee jaar in onzekerheid. Dus eigenlijk liggen we vier jaar op slot, als er zelfs nog toekomst is voor de landbouw in dit gebied. We hebben vergunningen liggen om sleufsilos te bouwen, maar dat is een groot vraagteken nu. Ook de banken in de regio zijn heel terughou-

dend geworden. Dit gebied is heel onzeker op zo veel vlakken, alle boeren hier spreken over het gebrek aan duidelijke communicatie.”

Vijfde generatie staat klaar

“Onze zoon is 16 en vroeg of hij naar de landbouwschool mocht. Wat moet je dan zeggen? Ik ben de vierde generatie op dit bedrijf, hij zou de vijfde kunnen worden. En elke generatie bouwt het bedrijf verder uit. Als dat in een keer van de kaart wordt geveegd, is dat heel erg. Alle financiële plannen voor de bank die we hebben laten maken, kunnen recht de vuilbak in.” Echtgenote Ellen vult aan: “Een boer maak je niet, als boer word je geboren. Ik herinner mij nog toen Toon net geboren was. Grootvader Harry was zo blij want er was een potentiële opvolger. En die jongen blijkt het dan ook nog eens enorm graag te doen. Investeren in dit bedrijf doen wij dan ook niet voor onszelf. We investeren voor een toekomst voor de volgende generatie. Vorig jaar hebben we nog geïnvesteerd in grond en in het melkgebouwen.” En dat is ook zo voor de andere boeren in en om het Turnhouts Vennengebied, weet Tom. “Dit is een echt landbouwgebied, én eentje van jonge landbouwers. Veel boeren die nu zo’n onzekere toekomst hebben zijn tussen 30 en 45. Die zijn nog lang niet klaar om te stoppen. En wat het nog erger maakt, is dat de meeste bedrijven een groene PAS-brief hadden, enkele een oranje en er liggen in heel dit gebied maar enkele bedrijven met kleurcode rood. Daarbij komt dat dit ook een echte akkerbouwstreek is. In de perimeter ligt 9100 ha, dat is een gigantisch landbouwgebied. Daarbij is dit ook een echte akkerbouwstreek. Er moeten hier nog hydrologische studies gebeuren. Zullen we nog kunnen blijven beregenen? Dit is zandgrond: zonder water geen eten.”

Bezwaar indienen

Wanneer we Tom spreken, staat vader Harry op het punt om te vertrekken naar de locatie van de Agridagen. En ook zoon Toon zal er aan het einde van de schooldag naartoe gaan om te helpen bij de opbouw van de beurs. “De organisatie van de beurs kan altijd rekenen op de landbouwadviesraad van de gemeente Ravels. Deze vertegenwoordigen de bedrijfs-gilden, Landelijke Gilden, ABS en Agra uit Weelde, Poppel en Ravels. Iedereen draagt zijn steentje bij. Tijdens de periode die aan de beurs vooraf gaat, hangen zij bijvoorbeeld de signalisatie op. Wanneer het bijna zover is, zetten de boeren zich aan de schoonmaak van de hallen. De dag voor de beurs wordt er dan opgeruimd, nog gepoetst en ook al het hekwerk komt dan op de juiste plaats. Tijdens de beurs zelf voorzien we mensen voor de oversteek van een drukke verkeersweg en de parking en nadien staan wij ook in voor de schoonmaak van zowel de parking als de hallen.” “Deze keer hebben we ook zelf een ruimte op de beurs, een stand van de boeren uit het Turnhouts Vennengebied. De beurshallen liggen midden in het gebied en zowat alle helpers boeren hier. We zullen tijdens Agridagen boeren helpen om bezwaar in te dienen tegen het stikstofakkoord. Want het is belangrijk om zo veel mogelijk bezwaren te verzamelen, maar het is niet altijd voor iedereen even eenvoudig om er zo een in te dienen. Daarom gaan we de boeren uit het gebied daarbij helpen. Overigens denken we niet dat we iedereen gaan kunnen helpen op die drie dagen. Daarom organiseren we nadien nog zitdagen in Arendonk, Ravels en Merksplas.” ■

“De landbouw hier zit vier jaar op slot.”

Oorlog!

Over de hele wereld zijn er altijd wel ergens één of meerdere oorlogen aan de gang. We horen en zien het wel in het journaal, maar laat ons eerlijk zijn: het is toch meestal een beetje een ver-van-ons-bedgebeuren.

En ja, na die twee moeilijke coronajaren die zwaar op iedereen hebben gewogen, is er nu een oorlog bezig die wel heel dicht bij ons huis woedt en die ook erg in ons leven ingrijpt. Vooral in onze portemonnee tot nu toe. Bij deze oorlog Rusland-Oekraïne zijn we tot in het diepst van onze ziel geraakt en hebben de meesten onder ons veel empathie voor de Oekraïense bevolking. Sommige gezinnen vangen zelfs Oekraïners op bij hen thuis!

Dit doet me heel hard denken aan de verhalen die mijn moeder me vertelde over WO II. Ze was 17 toen de oorlog begon. Ze woonde op een voor die tijd grote boerderij in Rumbek.

Vanaf mei 1940 hebben ze op de hoeve 135 vluchtelingen opgevangen in de hoevegebouwen. De vluchtelingen kregen de gelegenheid om zich te wassen en ook kans om de innerlijke mens te versterken, zoals is beschreven in het boek 'Rumbek 27 mei 1940'.

Mijn moeder heeft tot op heel hoge leeftijd meegewerkt aan dit boek en ze had tot het einde van haar leven een heel scherp geheugen. Er werd zwaar gevochten rond de boerderij. Het dak van de schuur dat toentertijd met stro was bedekt, vatte vuur bij beschietingen en bleef dagenlang nabranden. De vluchtelingen hadden wagens en stootkarren in die schuur geplaatst en hun hele hebben en houden ging in de vlammen op ... Mijn moeder, haar ouders en haar broer leefden een hele tijd in de kelder van het woonhuis want de Duitse soldaten gebruikten de rest van de woning als hoofdkwartier. In 1945 vingen mijn grootouders

De moeder van Bernadette was 17 toen de Tweede Wereldoorlog begon.

ook nog een meisje uit Antwerpen op. Martha was zoals veel kinderen toen uit de sinjorenstad geëvacueerd voor de V-bomaanvallen die de stad terroriseerden. Ze kwam op het platteland wat aansterken en kon er ook naar school.

Waar mijn moeder graag over de oorlog praatte, was mijn vader eerder een gesloten boek. Hij had na de bevrijding de door V2-bommen getroffen Cinema Rex in Antwerpen helpen opruimen. Daar kon hij niet over praten aangezien het te wreed was geweest.

En nu is er opnieuw een oorlog toch wel heel dichtbij. We voelen het aan alles. Alles wordt duurder, er is vrees voor voedseltekorten, voor kernwapens ...

Waar er in WO II nog een nachtwacht was van flinke boerenzonen (onde andere mijn vader) om hun velden te beschermen tegen moeskopperij, vrees ik – moest die oorlog evalueren naar WO III – dat de dag van vandaag onze vruchten gewoon van de velden gestolen zouden worden. Het aantal boerenzonen is heel klein geworden, en ze zouden

gewoonweg geen tijd hebben om hun vruchten te beschermen. Wij ondervinden al jaren moeskopperij in de grove groenten, maar daar moet je niet mee naar de politie gaan. Die geven liever verkeersboetes en controleren buitengewoon graag landbouwvoertuigen en camionettes van zelfstandigen. Het is erg hier in de Westhoek op de baan Ieper-Poperinge. Enfin, dit is in ieder geval veiliger dan gangsters oppakken.

Laat ons hopen dat aan de militaire oefening van Poetin snel een einde komt en ik hoop ook dat al die geleerde mensen zonder gezond boerenverstand daar in Brussel ernstig beginnen nadenken over onze voedsel- en andere voorzieningen en dat de geesten gaan rijpen en het licht gaat branden! ■

Vraag advies aan onze experts

Als lid van Boerenbond en Landelijke Gilden kan je **advies** vragen over een zeer breed gamma van onderwerpen. Vragen over de pachtwetgeving, ruimtelijke ordening, bouwen milieuvergunningen, sociaal statuut ... Je kan ze stellen aan onze experts tijdens hun **zittagen**. Langskomen kan enkel **op afspraak!** Het eerstelijnsadvies van Boerenbond is het **eerste half uur gratis**. Voor eventuele nazorg (dossier samenstellen, formulieren invullen ...) of permanente dossieropvolging wordt een vergoeding gevraagd. Voor gespecialiseerde aangelegenheden wordt doorverwezen naar een expert van SBB.

Antwerpen

	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Brecht	na afspraak	dinsdag (9.30-12.00)	016 28 61 61	SBB, Vaartstraat 79
Sint-Katelijne-Waver	na afspraak	woensdag (9.30-12.00)	016 28 61 61	SBB, Mechelsesteenweg 109 A
Geel	-	donderdag (9.30-12.00)	016 28 61 61	Boerenbond, Maal 1

Vlaams-Brabant

	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Bekkevoort	-	2e en 4e donderdag (9.30-12.00)	016 28 61 01	SBB, Staatsbaan 106
Leuven	-	maandag (9.00-11.30)	016 28 61 01	Boerenbond, Diestsevest 40
Neerlinter	-	1e en 3e donderdag (9.30-12.00)	016 28 61 01	KBC Verzekeringen, Kasteelstraat 8
Galmaarden	-	2e en 4e donderdag (9.30-13.30)	0475 69 39 55	La Luna Nueva, Marktplein 2
Londerzeel	25 mei	2e en 4e woensdag (9.00-13.00)	0475 69 39 55	Gildenhuis, Gildenstraat 19
Pepingen	23 en 24 mei	2e en 4e maandag en dinsdag (10.00-14.00)	0475 69 39 55	Dravershof, Ninoofsesteenweg 94

Limburg

	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Bree	-	woensdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Peerderbaan 21
Genk	na afspraak	na afspraak	011 30 37 10	Boerenbond, Jaarbeurslaan 29, 2de verdiep
Sint-Truiden	24 mei	dinsdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Tiensesteenweg 178, blok A (boven Decathlon)
Tongeren	-	donderdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Aniciuspark 16

Oost-Vlaanderen

	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Meldert	-	1e en 3e dinsdag (10.00-13.00)	0475 69 39 55	Bij Ingrid, Meldertdorp 36
Sint-Goriks-Oudenhove	-	1e en 3e donderdag (10.30-16.30)	0475 69 39 55	Huys te Oudenhove, Kruiswaterplein 1
Maldegem	-	1e en 3e maandag (13.30-16.30)	0473 88 21 05	SBB, Koning Leopoldlaan 81G
Oudenaarde	-	donderdag (13.30-16.30)	0473 88 21 05	SBB, Wortegemstraat 22
Beervelde	-	woensdag behalve de 5e (14.00-16.00)	0472 81 03 36	Zaal Sfeervelde, Beervelde Dorp 58 B
Beveren-Waas	24 mei	2e en 4e dinsdag (14.00-16.00)	0472 81 03 36	SBB, Bellestraat 30 te Sint-Niklaas
Sint-Denijs-Westrem	23 mei	maandag behalve de 5e (13.30-16.30)	09 243 88 31	telefonisch advies
Sint-Denijs-Westrem	25 mei	woensdag behalve de 5e (10.00-12.00)	0472 81 03 36	Boerenbond, Kortrijksesteenweg 1144 J
Zele	-	1e en 3e dinsdag (14.00-16.00)	0472 81 03 36	Parochiecentrum, Heilig-Hartplein 10

West-Vlaanderen

	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Diksmuide	23 mei	maandag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	SBB, Kasteelstraat 30
Gistel	-	2e en 4e donderdag (9.00-11.30)	0478 47 30 24	Cultureel Centrum, Hoogstraat 1
Ieper	25 mei	2e en 4e woensdag (9.00-11.30)	0478 47 30 24	SBB, Diksmuidseweg 95
Loppem	24 mei	dinsdag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	SBB, Autobaan 2A
Oedelem	-	2e en 4e donderdag (13.30-16.30)	0478 47 30 24	KBC-Verzekeringen, Julien Creytensstraat 34
Poperinge	-	1e en 3e donderdag (14.00-16.00)	0478 47 30 24	Sociaal Huis, Veurnestraat 22
Tielt	-	1e en 3e donderdag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	Vlaemynck Business Center, Sint-Janstraat 185
Zwevegem	-	1e en 3e woensdag (9.00-12.00)	0478 47 30 24	SBB, Harelbeekstraat 169
Roeselare	24 mei	dinsdag (9.00-16.00)	051 26 03 80	Boerenbond, Diksmuidsesteenweg 406
Veurne	25 mei	woensdag (9.00-12.00)	0478 34 39 50	Dienstencentrum De Zonnebloem, Zuidstraat 67

Heb jij een vraag over je bedrijf? Bel dan onze advieslijn 016 28 61 61.

Mailen kan ook naar advies@boerenbond.be.

eerste halfuur is gratis

De nieuwe referentie in bonen en erwten !

Luna®
SENSATION

Sclerotinia

Luna®
SENSATION

Botrytis

SYSTEMISCH

Beschermt de nieuwe gevormde plantdelen

BREDE WERKING

- ▶ Botrytis
- ▶ Sclerotinia

LANGE NAWERKING

- ▶ Hogere opbrengst
- ▶ Beste kwaliteit
- ▶ Lange houdbaarheid